

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY
RODZINIE W BYTOMIU**

ZA ROK 2022

Spis treści

Wstęp	5
I. ORGANIZACJA OŚRODKA	11
II. DZIAŁ KADR	13
III. DZIAŁ PLANOWANIA, KOORDYNOWANIA I REALIZACJI PROJEKTÓW	18
1. Projekty współfinansowane przez Unię Europejską	18
2. Projekty współfinansowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	20
3. Projekty lokalne (środki budżetu gminy w ramach funduszu przeciwalkoholowego)	21
IV. DZIAŁ POMOCY INSTYTUCJONALNEJ I DOCHODZENIA OPŁAT	22
1. Pomoc instytucjonalna dla osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekłe chorych	23
2. Prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących ustalania odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	26
3. Odzyskiwanie ustalonych opłat za świadczenia przyznane na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	27
V. DZIAŁ ADMINISTRACYJNY	30
VI. NOCLEGOWNIA I OGRZEWALNIA	35
VII. KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ	37
1. Prace społecznie użyteczne	38
2. Zajęcia szkoleniowo-edukacyjne z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dla bezrobotnych mieszkańców Bytomia	39
3. Poradnictwo	41
4. Program partnerski pod nazwą: <i>Prawo ochronnym parasolem dziecka – przyjazne patrole</i>	41
5. Realizacja zadań dotyczących zabezpieczania pobytu na terenie miasta ludności uchodźczej z terytorium Ukrainy objętej konfliktem zbrojnym..	43
VIII. OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	44

IX. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	51
X. ZESPÓŁ DS. REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	52
1. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	53
2. Realizacja pilotażowego programu Aktywny samorząd	55
3. Projekt Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Samodzielność-Aktywność-Mobilność” (S-A-M!)	58
4. Program Bytomska Karta Seniora oraz Program Ogólnopolska Karta Seniora	62
XI. DZIAŁ ORGANIZACJI I KONTROLI.....	64
XII. ZESPÓŁ RADCÓW PRAWNYCH	69
XIII. ZESPÓŁ OBSŁUGI INFORMATYCZNEJ	71
XIV. INSPEKTOR OCHRONY DANYCH	75
XV. SAMODZIELNE STANOWISKO DS. SPOŁECZNYCH	77
XVI. SAMODZIELNE STANOWISKO DS. BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY	78
XVII. SAMODZIELNE STANOWISKO SPECJALISTY PRACY SOCJALNEJ DS. INTERWENCYJNEGO UDZIELANIA POMOCY ..	80
XVIII. POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W BYTOMIU	82
XIX. DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ I ASYSTY RODZINNEJ.....	84
1. Rodzinna piecza zastępcza	85
2. Instytucjonalna piecza zastępcza	87
3. Porozumienia	89
4. Usamodzielnienia	90
5. Asystenci rodziny	92
6. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	92
7. Działania wspierające rodzinę	93
XX. DZIAŁ REALIZACJI ŚWIADCZEŃ	95

XXI. DZIAŁ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ	102
1. Posiłek w szkole i w domu	106
2. Pomoc żywnościowa	106
3. Pozostałe czynności wykonywane przez pracowników socjalnych na rzecz mieszkańców Bytomia	106
4. Mieszkanie chronione dla matek z dziećmi	110
5. Działania podejmowane na rzecz osób chorych psychicznie	111
6. Zespół do realizacji zadań projektu Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II	112
7. Zespół pracowników socjalnych realizujących <i>projekt Kierunek –Lepsze Jutro</i>	114
XXII. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH	117
XXIII. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ ALIMENTACYJNYCH I DOCHODZENIA NALEŻNOŚCI	124
1. Postępowania prowadzone w sprawie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego	125
2. Postępowania prowadzone w sprawie świadczeń nienależnie pobranych	126
3. Postępowania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych	128
4. Postępowania prowadzone w ramach wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w ramach programu „Czyste Powietrze”	131
XXIV. DZIAŁ DODATKÓW MIESZKANIOWYCH I POMOCY MATERIALNEJ DLA UCZNIÓW	132
1. Dodatek mieszkaniowy	134
2. Dodatek energetyczny	136
3. Stypendium szkolne	138
4. Zasiłek szkolny	138
5. Karta Dużej Rodziny	139
6. Program „3+ Liczna Rodzina”	139
7. Dodatek osłonowy	140

XXV. DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY	141
XXVI. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA BYTOMIA NA LATA 2021-2026	145
XXVII. POTRZEBY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W BYTOMIU NA ROK 2023	146
Spis tabel	147

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu realizuje zadania z zakresu wielu ustaw, składających się na system zabezpieczeń socjalnych najuboższych i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej mieszkańców miasta. Realizuje również zadania wykraczające poza ramy ustawy, a ich celowość i zasadność wynika z rozeznaczonych potrzeb mieszkańców. Ośrodek postrzegany jest przez mieszkańców, jako instytucja zapewniająca podstawowy poziom bezpieczeństwa socjalnego między innymi poprzez: zapewnienie środków na niezbędne potrzeby życiowe (tj. żywność, odzież, leki), dopłaty do kosztów mieszkaniowych, zapewnienia schronienia, udzielanie pomocy rodzinie i dzieciom, jak również zapewnienie możliwości korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w razie choroby. Podstawy przyznawania i wypłacania świadczeń znajdują się w wielu ustawach. Jednak aktem normatywnym wiodącym dla MOPR pozostaje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która daje delegację do tworzenia i funkcjonowania Ośrodka.

Ustawa o pomocy społecznej w art. 17 – 23 dokonuje podziału kompetencyjnego zadań pomocy pomiędzy administrację rządową i samorządową (z uwzględnieniem struktury samorządu – gmina, powiat, województwo). Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie funkcjonujący jako jednostka organizacyjna w mieście, realizuje zadania własne gminy, powiatu i zadania zlecone gminie i powiatowi. Z uwagi na bardzo duży zakres zadaniowy i różnorodność form pomocy MOPR jest tylko jednym z elementów w systemie pomocy społecznej miasta. Niniejsze sprawozdanie odnosi się do zadań przekazanych MOPR do wyłącznej kompetencji oraz zadań, których wykonanie bezpośrednio nadzoruje Ośrodek. Pomoc przyznawana jest przede wszystkim mieszkańcom miasta, jednak w określonych sytuacjach również osobom przebywającym na terenie miasta okresowo lub z zamiarem stałego pobytu. Świadczenia z pomocy społecznej dzielimy na świadczenia pieniężne oraz niepieniężne. Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom lub rodzinom, którym dochód nie przekracza kryterium dochodowego przy jednoczesnym spełnieniu określonej przesłanki (np. niepełnosprawności, bezrobocia, długotrwałej choroby, przemocy w rodzinie). W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe może również zostać przyznana pomoc finansowa.

Zgodnie z ustawą do świadczeń niepieniężnych zaliczamy:

- 1) pracę socjalną;
- 2) bilet kredytowany;
- 3) składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- 4) składki na ubezpieczenia społeczne;
- 5) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie;

- 6) sprawienie pogrzebu;
- 7) poradnictwo specjalistyczne;
- 8) interwencja kryzysowa;
- 9) schronienie;
- 10) posiłek;
- 11) niezbędne ubranie;
- 12) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy;
- 13) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia;
- 14) mieszkanie chronione;
- 15) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej;
- 16) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym;
- 17) pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

Większość zadań z zakresu pomocy to zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym. Obejmują one między innymi:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 4) zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, ośrodkach wsparcia;
- 5) kierowanie do domów pomocy społecznej;
- 6) opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;
- 7) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej;
- 8) dożywianie dzieci;
- 9) pracę socjalną.

Gmina jest też zobowiązana do zapewnienia posiłku, schronienia, niezbędnego ubrania i pochówku. Gmina może realizować również inne zadania z zakresu zabezpieczenia socjalnego, o ile jest na nie zapotrzebowanie społeczne.

Zadania pomocy społecznej przypisane gminie ustawa dzieli na dwie grupy:

- 1) obligatoryjne;
- 2) fakultatywne (realizowane pod warunkiem zabezpieczenia potrzeb podstawowych).

Oprócz wyżej wymienionych świadczeń do zadań obligatoryjnych należy również opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, sporządzanie corocznej oceny zasobów pomocy społecznej oraz sporządzanie sprawozdawczości w określonej formie.

Do świadczeń pieniężnych o charakterze obligatoryjnym, przyznawanych i wypłacanych przez MOPR ustawa zalicza:

- 1) zasiłki stałe;
- 2) zasiłki okresowe;
- 3) zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe;
- 4) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki;
- 5) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;
- 6) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu jest samorządową jednostką organizacyjną miasta Bytomia, działającą w formie jednostki budżetowej, utworzoną dla realizacji zadań własnych gminy i powiatu oraz zadań zleconych przez administrację rządową gminie i powiatowi. W 2022 roku MOPR działał na podstawie Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu przyjętego uchwałą nr XXXVI/521/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 21 grudnia 2020 r. (ze zm.) oraz Regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu wprowadzonego zarządzeniem nr 27 z dnia 24 marca 2022 r. Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomia (ze zm.).

Oprócz zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje również zadania wynikające z innych ustaw, a w szczególności z:

- 1) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 2) ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- 3) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 4) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 5) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 6) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 7) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 8) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- 9) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- 10) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne;
- 11) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- 12) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- 13) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 14) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 15) ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych;

- 16) ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- 17) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka;
- 18) ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym;
- 19) ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- 20) ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym;
- 21) ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw;
- 22) ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej;
- 23) ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych.

Dla kompleksowej realizacji wszystkich zadań niezbędna jest współpraca pomiędzy MOPR, a instytucjami i lokalnymi organizacjami działającymi w zakresie polityki społecznej. W 2022 roku współpracowano z następującymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi:

- 1) Ambasady i Konsulaty RP;
- 2) Areszt Śledczy w Bytomiu oraz inne jednostki penitencjarne w kraju;
- 3) Bytomskie Centrum Kultury;
- 4) Bytomskie Centrum Wsparcia;
- 5) zarządcy budynków, tj. Bytomskie Mieszkania, Spółdzielnie Mieszkaniowe;
- 6) Caritas Diecezji Gliwickiej oraz jego oddziały;
- 7) Centralny Zarząd Służby Więziennej w Warszawie;
- 8) Centrum Integracji Społecznej w Bytomiu;
- 9) Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu;
- 10) domy pomocy społecznej;
- 11) PwC Service Delivery Center;
- 12) Fundacja *Petralana*;
- 13) *Grupa Pedagogów Ulicy UNO* – jednostka lokalna Centrum Misji i Ewangelizacji Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP w ramach realizacji projektu „Podwórka bez przemocy – program z zakresu pedagogiki podwórkowej w rejonie Bobrka, Rozbarku i Śródmieścia”;
- 14) Integracyjny Klub Sportowy Silesia;
- 15) komornicy sądowi;
- 16) Krajowy Rejestr Karny (eK RK);

- 17) kuratorzy sądowi;
- 18) Miejski Rzecznik Osób Niepełnosprawnych;
- 19) Międzynarodowy Instytut Rozwoju Społecznego sp. z o. o.;
- 20) Narodowy Fundusz Zdrowia;
- 21) ośrodki rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawcze;
- 22) Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu;
- 23) ośrodki pomocy społecznej;
- 24) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 25) Parafia pw. Św. Jana Nepomucena w Bytomiu – Łagiewnikach,;
- 26) placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 27) szkoły i uczelnie wyższe;
- 28) placówki oświatowe (szkoły i przedszkola);
- 29) placówki służby zdrowia (szpitale i poradnie);
- 30) Policja;
- 31) Polski Czerwony Krzyż oddział w Bytomiu;
- 32) Polski Związek Niewidomych. Okręg śląski Koło w Bytomiu;
- 33) Polskie Stowarzyszenie na rzecz osób z Niepełnosprawnością Intelktualną KOŁO w Bytomiu;
- 34) Polskie Towarzystwo Laryngektomowanych Górnślaski Oddział Rejonowy w Zabrze;
- 35) Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych;
- 36) Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności na terenie kraju,;
- 37) Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu;
- 38) prokuratury;
- 39) PTTK (Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze) Oddział Bytom;
- 40) Rzymskokatolicka Parafia Świętej Rodziny w Bytomiu (Bobrek);
- 41) Rzymskokatolicka Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Bytomiu;
- 42) Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach;
- 43) sądy;
- 44) Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytomiu;
- 45) *Stowarzyszenie Bytomska Radość Życia;*
- 46) *Stowarzyszenie GTW Gliwice;*
- 47) *Stowarzyszenie MANKO;*
- 48) *Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej;*
- 49) *Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych;*

- 50) Straż Miejska w Bytomiu;
- 51) Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach;
- 52) Środowiskowy Dom Samopomocy *Integracja*;
- 53) Świetlica środowiskowa *Arka Noego*;
- 54) Świetlica środowiskowa *Promyk św. Brata Alberta* (Stroszek);
- 55) Teatr Górnośląski Belford w Bytomiu;
- 56) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział w Bytomiu;
- 57) Towarzystwo Przyjaciół Śląskiego Ogrodu Botanicznego Uniwersytet Śląski w Katowicach;
- 58) urzędy miejskie;
- 59) urzędy skarbowe oraz inne organy egzekucyjne;
- 60) warsztaty terapii zajęciowej;
- 61) Wspólnota Amazonek *Ostoja*;
- 62) zakłady ubezpieczeń społecznych;
- 63) zakładowe organizacje związkowe;
- 64) zakłady opiekuńczo-lecznicze.

I. ORGANIZACJA OŚRODKA

W 2022 roku kontynuowano proces zmian w strukturze organizacyjnej Ośrodka oraz przydzielania obowiązków poszczególnym komórkom organizacyjnym. Powyższe działania miały również na celu poprawę organizacji pracy, zwiększenie stopnia skuteczności i sprawności działania oraz dostosowanie do wymagań stawianych przed instytucjami publicznymi.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku struktura organizacyjna Ośrodka przedstawiała się następująco:

DYREKTOR

1. Dział Kadr.
2. Dział Organizacji i Kontroli.
3. Dział Planowania, Koordynowania i Realizacji Projektów.
4. Dział Pomocy Instytucjonalnej i Dochodzenia Opłat.
5. Dział Administracyjny.
6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
7. Klub Integracji Społecznej.
8. Noclegownia.
9. Ogrzewalnia.
10. Zespół Radców Prawnych.
11. Zespół Obsługi Informatycznej.
12. Zespół ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych.
13. Samodzielne stanowisko specjalisty pracy socjalnej ds. interwencyjnego udzielania pomocy.
14. Samodzielne stanowisko ds. bezpieczeństwa i higieny pracy.
15. Samodzielne stanowisko ds. społecznych.
16. Samodzielne stanowisko ds. ochrony przeciwpożarowej.
17. Inspektor Ochrony Danych.
18. Audytor wewnętrzny.
19. Powiatowy Zespół do Sprawy Orzekania o Niepełnosprawności.
20. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

ZASTĘPCA DYREKTORA DS. POMOCY ŚRODOWISKOWEJ

1. Dział Pieczy Zastępczej i Asysty Rodzinnej.
2. Dział Realizacji Świadczeń.
3. Dział Pomocy Środowiskowej.

ZASTĘPCA DYREKTORA DS. ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

1. Dział Świadczeń Rodzinnych.
2. Dział Świadczeń Alimentacyjnych i Dochodzenia Należności.
3. Dział Dodatków Mieszkaniowych i Pomocy Materialnej dla Uczniów.

GŁÓWNY KSIĘGOWY

Dział Finansowo-Księgowy.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku zatrudnionych było 369 osób na 360,5 etatach, z czego osiem etatów stanowili pracownicy zatrudnieni na zastępstwo, natomiast 21 na robotach publicznych.

II. DZIAŁ KADR

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz.530).
2. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz.1510.).
3. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960).
5. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
6. Inne akty prawne.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	8
	Ilość etatów	8
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	7 pracowników	

W zakresie realizacji głównego zadania działu w 2022 roku, tj. zarządzania ludzkim potencjałem, dbano o utrzymanie posiadanych zasobów osobowych oraz uzupełnienie na brakujące, bądź powstałe miejsca pracy, przede wszystkim w związku z realizacją projektów współfinansowanych przez Unię Europejską. W tym celu podejmowano działania zmierzające do podniesienia motywacji do pracy wśród zatrudnionych (przeprowadzono regulację wynagrodzeń) oraz pozyskania pracowników o określonym poziomie kompetencji. Przeprowadzono ogółem 13 postępowań w ramach otwartego naboru konkursowego, w tym siedem na stanowiska urzędnicze.

Kontynuowano także współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Bytomiu w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i aktywizacji osób bezrobotnych, w wyniku czego zawarto pięć nowych umów, na podstawie których przyjęto 28 osób na roboty publiczne.

Na podstawie uzasadnionych wniosków kierowników komórek organizacyjnych, awansowano łącznie w skali roku 12 pracowników, w tym na wyższe stanowiska urzędnicze – 11 osób i pomocnicze – 1 osoba.

W trosce o budowanie zespołów pracowniczych i rozwój zawodowy, podejmowano działania umożliwiające pracownikom podnoszenie kwalifikacji, poprzez organizację szkoleń, kursów i innych form kształcenia.

Udział pracowników w szkoleniach

W ramach doskonalenia zawodowego w 2022 roku w różnego rodzaju szkoleniach, kursach, warsztatach, konferencjach i webinarium uczestniczyło 270 pracowników Ośrodka. Przeprowadzono również szkolenia okresowe z zakresu bhp dla 50 pracowników MOPR. Skorzystano z ofert szkoleniowych proponowanych przez m.in. Ośrodek Twórczej Interwencji OTI w Krakowie, Erudium Centrum Szkoleniowe w Krakowie, C.C. Konsulting Doskonalenie Umiejętności we Wrocławiu, Private, a także Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego i Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. W związku z pandemią COVID-19 liczba szkoleń stacjonarnych była niewielka, większą część stanowiły szkolenia online.

W organizowanych przez ROPS województwa Śląskiego projekcie pn. „*Doskonalenie kompetencji kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej*” spośród 37 wysłanych zgłoszeń pracowników, organizator zakwalifikował tylko osiem osób do udziału w szkoleniach pn.: *Skuteczna komunikacja w sytuacjach trudnych w pracy z rodziną - rozwiązywanie konfliktów, techniki negocjacyjne, Trauma i PTSD u dziecka – rozpoznanie i formy wsparcia, Opracowanie lokalnego systemu wspierania rodziny*. Natomiast do *Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2021-2025* na 6 wysłanych zgłoszeń zakwalifikowane zostały dwie osoby, które wzięły udział w szkoleniach pn.: *Praca z osobą stosującą przemoc – działania pomocowe oraz elementy superwizji pracy własnej*.

Jedną z metod szkoleniowych w ramach szkolenia zamkniętego dla pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej, było przeprowadzenie cyklicznych comiesięcznych superwizji. W tego rodzaju szkoleniu brali udział pracownicy socjalni oraz psycholodzy. W sumie w zajęciach wzięło udział 11 osób. Powyższe zajęcia prowadzili certyfikowani psychoterapeuci i doświadczeni superwizorzy. Z tej metody szkoleniowej skorzystali również asystenci rodziny i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej realizujący projekt pn.: *Centrum Wsparcia Rodziny – edycja II*. Ogółem w superwizji wzięło udział 17 pracowników Działu Pieczy Zastępczej i Asysty Rodzinnej.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie kontynuował realizację rozpoczętego w 2021 r. projektu pn.: *Zero ryzyka dla pracownika* – wspólny projekt MOPR i PUP w Bytomiu, w ramach którego w 2022 roku zorganizowano 2 szkolenia z zakresu:

- 1) obsługi trudnego, agresywnego klienta – liczba uczestników biorących udział w szkoleniu – 141 pracowników;
- 2) technik samoobrony poziom II – liczba uczestników: 11 pracowników;

Zarówno superwizja, jak i ww. szkolenia były współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Tabela 1. Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach

Tematyka szkoleń	Liczba osób
Prawo pracy i czas pracy w pierwszej połowie 2022 roku	1
Praktyczne rozliczanie wynagrodzeń pracowników i zleceniobiorców z zastosowaniem przepisów Polskiego Ładu z uwzględnianiem planowanych zmian od 1 lipca 2022r.	1
E- doręczenia i E-PUAP w urzędzie	1
Relaksacja	32
Sprawozdawczość półroczna JST oraz Samorządowych Jednostek i Samorządowych Zakładów Budżetowych – bieżące problemy w zakresie rachunkowości i klasyfikacji budżetowej	1
Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi w świetle ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach po nowelizacji dn. 11.08.2021r.	1
Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne w praktyce funkcjonowania JSFP	2
Korekty dokumentacji płacowych i konsekwencje rozliczeń ZUS, US, pracownikiem i zleceniobiorcą	2
Terapia racjonalnego zachowania	11
Inwentaryzacja w praktyce w jednostkach budżetowych	1
Kierowanie do domu pomocy społecznej po zmianach w 2021 roku - krąg osób uprawnionych i zobowiązanych – obliczenie dochodu i odpłatność za pobyt w DPS – decyzja czy umowa alimentacyjna – nowe zasady zwolnień, przywileje szczególne	1
Szkolenie z systemu informatycznego Pomost STD	1
Nowa ustawa o Kasach Zapomogowo Pożyczkowych	1
Prawidłowe rozliczanie szkoleń pracowniczych oraz rozliczanie kosztów związanych z podróżami służbowymi pracowników- najnowsze zmiany	1
Specjalista ds. zamówień publicznych – poziom zaawansowany – edycja promocyjna kursu online	1
Majątek trwały w jednostkach sektora finansów publicznych – gospodarowanie i ewidencja w sytuacji pandemii- aspekty praktyczne	1
Centralny rejestr umów- nowy obowiązek dla każdej jednostki sektora finansów publicznych	1
Rejestr umów od 2022r. Nowy obowiązek dla jednostek. Raportowanie o zawartych umowach	1
Sygnaliści – najnowsze obowiązki jednostek sektora publicznego w funkcjonowaniu pracodawców	1
Przeciwdziałanie mobbingowi i dyskryminacji w jednostkach administracji publicznej. Feedback jako konstruktywna informacja zwrotna	1

Kwota środków MOPR wydatkowanych na szkolenie i doskonalenie zawodowe pracowników w 2022 roku wyniosła łącznie 34 142,52 zł.

Działania administracyjne działu skupiały się przede wszystkim na:

- 1) prowadzeniu pełnej dokumentacji wymaganej przepisami prawa pracy, w tym z wykorzystaniem oprogramowania kadrowo-płacowego oraz platformy ZUS PUE;
- 2) prowadzeniu dokumentacji związanej z Pracowniczymi Planami Kapitałowymi;
- 3) prowadzeniu analiz statystycznych z zakresu zatrudnienia, wynagradzania i czasu pracy, w tym dla potrzeb własnych jak i uprawnionych podmiotów;
- 4) prowadzeniu spraw związanych z podnoszeniem kwalifikacji i rozwojem zawodowym pracowników ośrodka, w tym administracja systemem oceny okresowej;
- 5) wystawianiu delegacji służbowych oraz sprawowaniu nadzoru nad prawidłowym rozliczaniem kosztów związanych z delegowaniem;
- 6) prowadzeniu spraw dotyczących profilaktyki zdrowotnej pracowników;
- 7) prowadzeniu dokumentacji pracowników uprawnionych do świadczeń pieniężnych wynikających z przepisów bhp;
- 8) prowadzeniu dokumentacji związanej z dysponowaniem środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych;
- 9) prowadzeniu spraw dotyczących praktyk oraz staży szkolnych i studenckich;
- 10) współpraca z zakładowymi organizacjami związkowymi.

W wyniku zmian organizacyjnych i strukturalnych wprowadzonych od 1 kwietnia 2022 r., zadania wynikające z obsługi kancelaryjnej Ośrodka, zostały przekazane do Działu Organizacji i Kontroli.

W zakresie obsługi sekretariatów zadania skupiały się przede wszystkim na:

- 1) prowadzeniu kalendarzy spotkań dyrektora i zastępcy;
- 2) prowadzeniu zapisów stron przyjmowanych w ramach skarg i wniosków;
- 3) współorganizowaniu spotkań z udziałem dyrektora;
- 4) prowadzeniu odrębnej ewidencji korespondencji i dokumentacji oznaczonej klauzulą *tajemnica skarbową*.

Ponadto:

- 1) udzielano informacji oraz kierowano strony do odpowiednich komórek organizacyjnych, celem uzyskania szczegółowych informacji w zakresie potrzeb klientów;
- 2) prowadzono i koordynowano sprawy związane z realizacją innych zadań zleconych przez dyrektora.

W 2022 roku podejmowano współpracę z właściwymi służbami sanitarnymi w zakresie stosowania przez pracowników MOPR ich zaleceń. Zajmowano się także prowadzeniem działalności szkoleniowo-doradczej z zakresu stosunków pracowniczych na rzecz kadry kierowniczej i pracowników MOPR. Opracowywano projekty wewnętrznych aktów normatywnych z zakresu spraw objętych aktywnością działu.

III. DZIAŁ PLANOWANIA, KOORDYNOWANIA I REALIZACJI PROJEKTÓW

Podstawy prawne realizacji zadań działu

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
- 2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.).
- 3) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 818 ze zm.).
- 4) Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (RPO WSL) na lata 2014-2020.
- 5) Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.
- 6) Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.
- 7) Inne akty prawne i wytyczne regulujące poszczególne sfery realizacji projektów, każdorazowo wymienione w umowach z Instytucją Zarządzającą RPO WSL 2014-2020.
- 8) Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	9
	Ilość etatów	9
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	8 pracowników	

Realizowane zadania:

- 1) Dział Planowania, Koordynowania i Realizacji Projektów prowadził czynności związane z przystąpieniem MOPR do konkursów zewnętrznych, unijnych i krajowych, na realizację zadań współfinansowanych ze środków zewnętrznych;
- 2) kierownik działu wchodził w skład zespołu ds. wdrażania projektów *Gminnego Programu Rewitalizacji. Bytom 2020+* oraz Komitetu Rewitalizacji II kadencji.

1. Projekty współfinansowane przez Unię Europejską:

1) Kierunek – lepsze jutro

Kontynuowano projekt z zakresu aktywnej integracji rozpoczęty w styczniu 2021 r. i początkowo planowany do 31 grudnia 2022 r. dla grupy 167 osób będących odbiorcami świadczeń z pomocy społecznej. Pod koniec okresu realizacji uzyskano zgodę na wydłużenie projektu do 31 marca 2023 r. Projekt był realizowany w Dziale

Pomocy Środowiskowej (7 etatów pracowników socjalnych). Uczestnikom oferowano różnorodne formy wsparcia takie, jak: praca socjalna, działania środowiskowe, doradztwo zawodowe, kursy zawodowe, staże, poradnictwo psychologiczne. Rekrutacja obejmowała cały obszar miasta. W 2022 r. w projekcie brało udział 150 osób (97 kobiet i 53 mężczyzn). Planowana łączna wartość projektu Kierunek – lepsze jutro w całym okresie realizacji to 3 596 978,60 zł, z czego dotacja UE ma wartość 3 057 431,81 zł (85%). W 2022 roku wydatkowano 1 917 655,95 zł, z czego dotacja UE wyniosła 1 679 701,09 zł. Zadanie było realizowane w ramach poddziałania 9.1.5 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;

2) Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II

Projekt był realizowany przez pełne 3 lata (2020-2022) i był kontynuowany w 2022 r. zgodnie z harmonogramem. W założeniu był skierowany do 60 osób (skorzystały 62 osoby) z obszaru rewitalizacji, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej. W 2020 r. rekrutacja objęła 40 osób, w 2021 r. uzupełniono rekrutację o 18 osób, zamknięcie rekrutacji nastąpiło w 2022 r. (4 osoby). Działania na rzecz poprawy sytuacji społecznej i zawodowej uczestników/-czek oraz osób z ich otoczenia realizowali pracownicy socjalni (2 osoby) i trenerki/animatorki (2 osoby) w KIS przy ul. Powstańców Warszawskich 14. W 2022 roku realizowano kolejne formy wsparcia w celu poprawy funkcjonowania społecznego i zwiększenia szans na zatrudnienie wśród uczestników i uczestniczek projektu. Przeprowadzono między innymi szkolenia, staże zawodowe oraz zajęcia reintegracji społecznej, poradnictwo psychologa i doradcy zawodowego, wyjścia uspołeczniające oraz wspólne zajęcia skierowane do społeczności lokalnej z obszaru rewitalizacji (Śródmieście i Bobrek).

Łączna wartość projektu „Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II” w całym okresie realizacji wynosiła 2 077 965,19 zł, w tym dotacja UE i budżetu państwa to kwota 1 974 066,93 zł (95%). W 2022 r. wydatkowano 846 026,18 zł, z czego dotacja wyniosła 817 126,18 zł. Zadanie było realizowane w ramach poddziałania 9.1.3 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego – OSI;

3) Centrum Wsparcia Rodziny edycja II

Okres realizacji drugiej edycji to 1 października 2021 r. – 30 kwietnia 2023 r. Realizację kontynuował Dział Pieczy Zastępczej i Asysty Rodzinnej, w którym sfinansowano 10 dodatkowych etatów asystentów rodziny i 7 etatów koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Wykonywali zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na rzecz rodzin mieszkających na obszarze

rewitalizacji lub powiązanych z tym obszarem. W 2022 r. zrekrutowano do projektu 75 nowych rodzin. Razem z rodzinami kontynuującymi udział, w 2022 r. w projekcie uczestniczyło 145 rodzin. Od września 2022 r. projekt jest realizowany przy ul. Piekarskiej 39, w wyremontowanym przez Bytomskie Mieszkania i wyposażonym ze środków unijnych budynku. Łączna wartość projektu „Centrum Wsparcia Rodziny edycja II” w całym okresie realizacji to 5 156 184,77 zł, z czego dotacja UE i budżetu państwa 4 795 251,84 zł (93%). W 2022 roku wydatkowano 2 761 838,78 zł, z czego dotacja funduszy zewnętrznych wyniosła 2 603 362,48 zł. Zadanie było realizowane w ramach poddziałania 9.2.3 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego – OSI;

4) ZERO RYZYKA DLA PRACOWNIKA – wspólny projekt MOPR i PUP w Bytomiu

Projekt skierowany był do pracowników dwóch jednostek miejskich w celu poprawy ich sytuacji zdrowotnej. Pierwotnie zakładano wsparcie dla 270 osób z MOPR i 70 osób z PUP, jednak liczebność grupy zwiększyła się w okresie realizacji projektu. W 2022 roku udział w projekcie rozpoczęło 19 osób, w tym 15 pracowników MOPR (14 kobiet i 1 mężczyzna) oraz 4 pracowników PUP (3 kobiety i 1 mężczyzna). Udział w projekcie kontynuowało 380 osób, w tym 302 pracowników MOPR (272 kobiety i 30 mężczyzn) i 78 pracowników PUP (74 kobiety i 4 mężczyzn). Łącznie w 2022 r. udział w projekcie wzięło 399 osób (363 kobiety i 36 mężczyzn). W 2022 roku kontynuowano rozpoczęte w latach poprzednich doposażanie stanowisk pracy w ergonomiczne sprzęty. W 2022 roku przeprowadzono również kolejne szkolenia dla pracowników, których zdrowie jest narażone na szkodliwe czynniki wynikające z charakteru pracy. Okres realizacji projektu to 01.10.2020 r. – 31.05.2022 r. W 2022 roku wydatkowano (tylko w ramach części MOPR) 66 529,35 zł, w tym z dotacji 59 745,82 zł. Łączna wartość całego projektu to 995 607,50 zł, z czego dofinansowanie ze środków zewnętrznych wyniosło 876 134,60 zł. Zadanie było realizowane w ramach poddziałania 8.3.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Realizacja projektu została zakończona 31.05.2022 r. Projekt został zaakceptowany i rozliczony przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

2. Projekty współfinansowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

W 2022 roku realizowano zadania współfinansowane ze środków MRiPS i były to:

- 1) *Opieka wytchnieniowa* w formie pobytu dziennego – edycja 2022 (dotacja 146 880,00 zł; wydatkowano 79 280,00 zł);

- 2) *Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej* – edycja 2022 (dotacja 149 022,00 zł; wydatkowano 106 737,92 zł);
- 3) Korpus Wsparcia Seniorów 2022 (dotacja 379 657,00 zł, wydatkowano 151 054,26 zł).

3. Projekty lokalne (środki budżetu gminy w ramach funduszu przeciwalkoholowego)

W 2022 roku realizowano dwa zadania z funduszu przeciwalkoholowego gminy:

- 1) Projekt partnerski MOPR i Komendy Miejskiej Policji PRAWO OCHRONNYM PARASOLEM DZIECKA – przyjazne patrole, którego kolejne edycje są wdrażane od 2011 roku. W 2022 r. wartość dofinansowania projektu z funduszu przeciwalkoholowego wyniosła 59 701,82 zł;
- 2) LUDZIE ULICY – streetworking 2022, realizowany na rzecz osób bezdomnych koczujących w miejscach niemieszkalnych. W 2022 r. wartość dofinansowania projektu z funduszu przeciwalkoholowego wyniosła 16 296,50 zł.

IV. DZIAŁ POMOCY INSTYTUCJONALNEJ I DOCHODZENIA OPŁAT

Podstawa prawna realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 479 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1296).
7. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893).
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 734 ze zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 249).
10. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2018 r., poz. 822 ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 2083).
12. Uchwała Nr XXI/283/19 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia na terenie gminy Bytom.
13. Uchwała Nr XX/273/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 września 2013 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych działających w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
14. Uchwała Nr XVIII/238/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 listopada 2015 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.
15. Uchwała Nr LI/627/17 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29 sierpnia 2017 r. w sprawie określenia zasad i trybu umorzenia, odraczania lub rozkładania na raty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym miasta Bytom oraz jego jednostek organizacyjnych, warunków dopuszczalnych pomocy publicznej, w których ulga będzie stanowić pomoc publiczną oraz wskazania organów uprawnionych do udzielenia przedmiotowych ulg.
16. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	15
	Ilość etatów	15
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	14 pracowników, w tym 3 pracowników socjalnych oraz 1 osoba zatrudniona w ramach robót publicznych	

Dział Pomocy Instytucjonalnej i Dochodzenia Opłat realizuje zadania w zakresie prowadzenia postępowań dotyczących ustalania wobec rodziców odpłatności za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej, kierowaniem i ustalaniem odpłatności w domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia, środowiskowym domu samopomocy, mieszkaniach chronionych, a także postępowań egzekucyjnych w ww. zakresie oraz świadczeń nienależnie pobranych od osób lub rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym należności pieniężnych o charakterze publicznoprawnym.

Realizowane zadania:

1. Pomoc instytucjonalna dla osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych

Zadania realizowane w Dziale Pomocy Instytucjonalnej i Dochodzenia Opłat w zakresie pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym oraz przewlekle chorym, mieszczą się w katalogu zadań własnych gminy i powiatu oraz zadań zleconych gminy wskazanych w ustawie o pomocy społecznej:

1) zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) wydawanie decyzji administracyjnych na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych dotyczących kierowania osób bezdomnych do Schroniska dla Bezdomnych z usługami opiekuńczymi, prowadzonym przez Bytomskie Centrum Wsparcia,
- b) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie udzielenia lub odmowy skierowania do domu pomocy społecznej oraz ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej,
- c) wydawanie decyzji administracyjnych na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych dotyczących kierowania osób do mieszkań chronionych oraz ustalania odpłatności za pobyt;

- 2) zadania własne gminy (fakultatywne), tj. wydawanie decyzji administracyjnych na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych dotyczących kierowania osób do Bytomskiego Centrum Wsparcia, w tym do: schroniska dla bezdomnych, dziennych domów pomocy, Dziennego Domu Senior-WIGOR oraz ustalania odpłatności za pobyt;
- 3) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę, tj. wydawanie decyzji administracyjnych na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych dotyczących kierowania do Środowiskowego Domu Samopomocy *Integracja*;
- 4) zadania własne powiatu, tj. wydawanie decyzji o umieszczaniu w domach pomocy społecznej osób do nich skierowanych.

W 2022 r. wydano 1 703 decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń udzielanych w domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia oraz w mieszkaniach chronionych, w tym:

- 1) 1 367 decyzji dotyczących domów pomocy społecznej (tj. decyzje w sprawie skierowania, umieszczenia oraz odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej);
- 2) 260 decyzji dotyczących świadczeń udzielanych w ośrodkach wsparcia, tj. w Środowiskowym Domu Samopomocy *Integracja* oraz w Bytomskim Centrum Wsparcia (które obejmuje schronisko dla bezdomnych, dzienne domy pomocy i Dzienny Dom Senior-WIGOR);
- 3) 66 decyzji dotyczących mieszkań chronionych, nadzorowanych przez Dział Pomocy Środowiskowej, w tym Zespół Psychiatryczno – Środowiskowy (tj. mieszkania chronionego dla matek z małymi dziećmi oraz mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi), w tym 10 decyzji dotyczących mieszkań chronionych prowadzonych przez Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Bytomiu przy ul. Dworcowej 7.

Ponadto wydano 15 skierowań do mieszkań chronionych prowadzonych przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie. Skierowania są realizowane na podstawie umowy podpisanej między ww. stowarzyszeniem i Gminą Bytom.

Tabela 2. Liczba osób korzystających w 2022 roku z różnych form wsparcia

Lp.	Liczba osób skierowanych do:	Liczba osób, które skorzystały ze świadczeń
1	Dziennych Domów Pomocy	63
2	Dziennego Domu Senior WIGOR	23

3	Schroniska dla Bezdomnych z usługami opiekuńczymi	73
4	Środowiskowego Domu Samopomocy Integracja	64
5	DPS, za które gmina Bytom wniosła odpłatność za pobyt (dotyczy osób przebywających na mocy skierowania wydanego w latach ubiegłych i w 2022 r.)	402

W związku z realizacją obowiązkowego zadania gminy w zakresie ponoszenia odpłatności za pobyt jej mieszkańców w domach pomocy społecznej w 2022 r. wydatkowano kwotę 12 646 548,41 zł. Dotyczy to 402 mieszkańców Bytomia, umieszczonych w domach pomocy społecznej na terenie Bytomia (prowadzonych przez miasto Bytom lub działających na zlecenie miasta Bytomia) lub w DPS na podstawie zawartych indywidualnych umów oraz na terenie innych jednostek samorządu terytorialnego, w tym 223 osób przebywających w domach pomocy społecznej, prowadzonych przez miasto Bytom oraz 179 osób przebywających w domach pomocy społecznej działających na zlecenie miasta Bytom lub funkcjonujących poza gminą Bytom lub w DPS na podstawie zawartych indywidualnych umów między MOPR w Bytomiu a konkretną Placówką. Średnio za ich pobyt gmina wносиła odpłatność w wysokości 1 053 879,03 zł miesięcznie.

W 2022 roku udzielono 4 220 świadczeń. Średnia miesięczna wysokość odpłatności ponoszonej przez gminę za pobyt jednej osoby wyniosła ok. 2 996,81 zł.

Domy pomocy społecznej prowadzone przez miasto Bytom oraz działające na zlecenie miasta Bytomia są podmiotami o zasięgu ponad gminnym, co umożliwia kierowanie do nich zarówno mieszkańców Bytomia, jak i mieszkańców innych gmin. Decyzje dotyczące umieszczenia skierowanych osób w ww. domach wydawane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu – zgodnie z pozycją na liście osób oczekujących na umieszczenie w konkretnym domu pomocy społecznej.

Tabela 3. Liczba osób przebywających w roku 2022 w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie miasta Bytomia (prowadzonych przez miasto Bytom lub działających na zlecenie miasta Bytomia lub na podstawie indywidualnych umów)

Nazwa placówki	Liczba osób
DPS Kombatant, ul. Stolarzowicka 33	168
DPS dla Dorosłych, ul. Dworcowa 7	149
DPS Wędrowiec, ul. ks. Frenzla 204	44
Ewangelicki Dom Opieki Ostoja Pokoju, ul. Matki Ewy 1	70
DPS Stowarzyszenie Pomocna Dłoń ul. Strzelców Bytomskich 450 na podstawie umowy	15
Razem w DPS	446

Kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej wpisuje się w realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bytomia na lata 2021-2026, przyjętej Uchwałą Nr L/666/21 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 października 2021 r. Stanowi działanie z zakresu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych osobom niezdolnym do samodzielnej egzystencji w formie miejsc pobytu w placówkach stacjonarnych, a także wpisuje się w działanie dotyczące prowadzenia oraz rozwoju opieki stacjonarnej zgodnie z wymaganym standardem dla osób niezdolnych do samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych w środowisku zamieszkania.

Poza wydawaniem decyzji w indywidualnych sprawach związanych z zapewnieniem pomocy instytucjonalnej osobom tego potrzebującym oraz prowadzeniem spraw związanych z ponoszeniem odpłatności za pobyt mieszkańców Bytomia w domach pomocy społecznej do zadań Działu Pomocy Instytucjonalnej i Dochodzenia Opłat należy nadzór nad realizacją umów zawartych z osobami zobowiązanymi na mocy ustawy o pomocy społecznej do ponoszenia odpłatności za pobyt małżonka/zstępnych/wstępnych w DPS.

W strukturze Działu Pomocy Instytucjonalnej i Dochodzenia Opłat zatrudnionych jest trzech pracowników socjalnych, których zadaniem jest prowadzenie spraw osób ubiegających się o skierowanie do domu pomocy społecznej i oczekujących na umieszczenie (w zakresie związanym z kwalifikowaniem do tego typu świadczenia oraz ustalaniem odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej). Postępowania dotyczące skierowania do domu pomocy społecznej obejmują również ustalenie możliwości zapewnienia niezbędnej opieki przez osoby najbliższe. Brak takiej możliwości jest jedną z przesłanek uzasadniających skierowanie do domu pomocy społecznej, co wiąże się z obowiązkiem partycypowania przez małżonka, wstępnych i zstępnych w odpłatności za pobyt w placówce (jeśli małżonek, wstępni i zstępni spełniają kryteria dochodowe, określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej). Pracownicy socjalni zatrudnieni w dziale przeprowadzają wywiady środowiskowe w celu ustalenia zasadności skierowania osoby do domu pomocy społecznej, odpowiedniego typu oraz ustalenia odpłatności, zarówno osoby kierowanej, jak również pozostałych osób, na których ciąży ustawowy obowiązek wnoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

2. Prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących ustalania odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Do zadań Działu Pomocy Instytucjonalnej i Dochodzenia Opłat należy również prowadzenie postępowań administracyjnych, w celu ustalenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, co wynika z art. 193 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej. W ramach tych postępowań ustalana jest sytuacja osobista i socjalna rodziców biologicznych, którzy są zobowiązani do ponoszenia odpłatności za pobyt swoich dzieci w pieczy zastępczej, do wysokości przyznanych świadczeń oraz dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka lub pełnoletniego wychowanka w rodzinnej pieczy zastępczej, średniego miesięcznego kosztu utrzymania w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub 200% wysokości najniższej emerytury w zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

Postępowania administracyjne w zakresie ustalania odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej prowadzone są przez pięciu pracowników działu. Ustalenie sytuacji życiowej rodziców ma wpływ na wynik prowadzonego postępowania i wydanie decyzji administracyjnej, a co za tym idzie zastosowanie możliwych ulg zawartych w Uchwale Nr XVIII/238/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 listopada 2015 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej. W sytuacjach braku informacji o miejscu zamieszkania lub pobytu rodzica zobowiązanego do odpłatności, pracownicy działu przygotowują wnioski do sądów o ustanowienie przedstawiciela dla osoby nieobecnej w miejscu zamieszkania, w celu przeprowadzenia postępowania i wydania decyzji administracyjnej. W roku 2022 przygotowano 65 wniosków, sąd rozpatrzył i wydał 44 orzeczenia, na podstawie których zostały przeprowadzone postępowania i wydane decyzje administracyjne w sprawie ustalenia rodzicom odpłatności za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.

W 2022 roku w powyższym zakresie zostało wydanych łącznie 1 365 decyzji administracyjnych, w tym dotyczących rodzinnej pieczy zastępczej 921, natomiast instytucjonalnej 444, w tym w postępowaniach egzekucyjnych 24. Należy zaznaczyć, iż decyzji ustalających odpłatność (obejmują okresy miesięczne) zostało wydanych 128 na kwoty: 907 251,59 zł – rodzinna piecza zastępcza, 3 497 266,54 zł – instytucjonalna piecza zastępcza, co daje łączną kwotę 4 404 518,13 zł.

3. Odzyskiwanie ustalonych opłat za świadczenia przyznane na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Do zadań działu należą również działania ukierunkowane na egzekwowanie świadczeń nienależnie pobranych od osób lub rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym należności pieniężnych o charakterze publicznoprawnym (umowy zawierane z osobami zobowiązanymi do odpłatności za pobyt w domach pomocy

społecznych). Powyższe należności podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 479 ze zm.). Tak więc, dział podejmuje kroki dotyczące dochodzenia należności gminy z tytułu odpłatności, wynikających z ww. umów, zawieranych z osobami zobowiązanymi do odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, a także odpłatności wynikających z decyzji administracyjnych, wydawanych w sprawach należących do kompetencji działu (w odniesieniu do odpłatności wnoszonych do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu, odpłatność za korzystanie z: ośrodków wsparcia, środowiskowego domu samopomocy, mieszkań chronionych, noclegowni) oraz innych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych), a także usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych o charakterze pielęgnacyjnym.

Ponadto do kompetencji działu należy prowadzenie egzekucji w sprawach wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, takich jak należności ustalonych rodzicom odpłatności za pobyt ich dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także w zakładach opiekuńczo-leczniczych oraz świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej wraz z przysługującymi dodatkami, wynikającymi z zapisów cytowanej wyżej ustawy, świadczeń dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej w formie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz pomocy na zagospodarowanie.

Dział Pomocy Instytucjonalnej i Dochodzenia Opłat w zakresie prowadzonych postępowań egzekucyjnych ściśle współpracuje z Działem Pieczy Zastępczej i Asysty Rodzinnej, Działem Realizacji Świadczeń, a także Wydziałem Egzekucji Administracyjnej Urzędu Miejskiego w Bytomiu, kancelariami komorniczymi oraz urzędami skarbowymi, zgodnie z właściwością miejscową. W przypadku braku spłaty zobowiązania, zgodnie z wydaną decyzją o nienależnie pobranym świadczeniu oraz ustalonej odpłatności lub zobowiązań wynikających z zawartych umów o odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznych, na podstawie kompletu dokumentów sporządzany jest projekt upomnienia wzywającego do zapłaty.

W przypadku bezskutecznego postępowania upominawczego, sporządzany jest tytuł wykonawczy, który zostaje przekazany do organu egzekucyjnego zgodnie z właściwością.

W przypadku powstania zaległości z tytułu ustalonej odpłatności wobec rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez okres dłuższy niż 12 miesięcy osoba, upoważniona przez Prezydenta Bytomia przekazuje do biura informacji gospodarczej informację o powstaniu zaległości.

W roku 2022 wszczęto postępowania egzekucyjne w 156 nowych sprawach.

Tabela 4. Dane dotyczące działań egzekucyjnych (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Upomnienia		Tytuły wykonawcze		Wpisy BIG	
Ilość - sztuki	254	Ilość - sztuki	143	Ilość wpisów oraz zmian sald	171
na kwotę	3 794 782,52	na kwotę	1 496 839,52	Kwota wpisów	1 661 712,02

Tabela 5. Odzyskanie nienależnie pobranych świadczeń i opłat za świadczone usługi z pomocy społecznej oraz wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Spłata zobowiązań	Odpłatność za pieczę zastępczą	Odpłatność za pobyt w DPS	Odpłatność za usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne	Odpłatność za specjalistyczne usługi		Nienależnie pobrane zasiłki	Suma
				5% budżet gminy	95% budżet państwa		
należność główna	99 797,52	43 354,18	48 791,49	53,65	1 019,41	6 637,63	199 653,88
odsetki	21 792,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 792,14
koszty upomnienia	311,86	87,20	1 143,24	3,34	63,46	55,20	1 664,30
suma	121 901,52	43 441,38	49 934,73	56,99	1 082,87	6 692,83	223 110,32

Tabela 6. Umorzenie należności z tytułu opłat za świadczone z pomocy społecznej usługi oraz wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Umorzenia należności	Odpłatność za pieczę zastępczą	Odpłatność za pobyt w DPS	Suma
Ilość spraw	3	5	8
należność główna	272 941,90	29 135,58	302 077,48
odsetki	80 919,76	0,00	80 99,76
koszty upomnienia	23,20	46,40	69,60
Suma	353 884,86	29 181,98	383 066,84

V. DZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j.: Dz. U. z 2022 r., 1710 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 217 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 164 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).
6. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1510 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 699 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2519).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. z 2016 r., poz. 1864).
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 1974 r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie (t.j.: Dz. U. z 1996 r., nr 143, poz. 663).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 października 1975 r. w sprawie warunków odpowiedzialności materialnej pracowników za szkodę w powierzonym mieniu (t.j.: Dz. U. z 1996 r., nr 143, poz. 662).
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 października 2019 r. w sprawie szczegółowego sposobu gospodarowania składnikami rzeczowymi majątku ruchomego Skarbu Państwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 998 ze zm.).
13. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	34
	Ilość etatów	30,5
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	33 pracowników, w tym 1 osoba zatrudniona za zastępstwo oraz 5 osób zatrudnionych w ramach robót publicznych	

Do zadań działu należą sprawy administracyjno-gospodarcze, transportu, łączności, archiwizacji, inwestycji i remontów, zamówień publicznych oraz ochrony przeciwpożarowej, w szczególności:

- 1) zarządzanie i gospodarowanie obiektami administrowanymi przez MOPR, w tym utrzymanie czystości i porządku, ochrona i zabezpieczenie mienia oraz jego ubezpieczenia;
- 2) nadzór merytoryczny i finansowy nad remontami bieżącymi i inwestycjami;

- 3) usuwanie wszelkich drobnych usterek oraz wykonywanie prac konserwatorskich;
- 4) dbanie o efektywne zarządzanie urządzeniami biurowymi poprzez zawieranie umów na dzierżawę sprzętu;
- 5) zaopatrzenie materiałowo-techniczne w środki trwałe, przedmioty nietrwałe, materiały biurowe i inne;
- 6) całokształt spraw związanych z dostawą mediów dla wszystkich obiektów Ośrodka, usługami eksploatacyjnymi itp.;
- 7) całokształt spraw związanych z realizacją różnego rodzaju usług dla Ośrodka (m.in. usługi pocztowe, wykonywanie pieczętek, druk plakatów, opłaty abonamentowe RTV itp.)
- 8) nadzór nad gospodarką magazynową;
- 9) prowadzenie ewidencji majątku MOPR;
- 10) gospodarka środkami transportowymi Ośrodka;
- 11) organizowanie i koordynowanie obsługi telekomunikacyjnej;
- 12) sporządzanie wszelkich sprawozdań z zakresu zadań działu;
- 13) sporządzanie dokumentacji w postępowaniu o zamówienia publiczne;
- 14) opiniowanie zawieranych umów w zakresie zgodności z przepisami ustawy;
- 15) przygotowywanie druków tzw. "bonów na gorący posiłek" wg wzoru i w ilościach wskazanych przez Dział Pomocy Środowiskowej;
- 16) gromadzenie, ewidencjonowanie, przechowywanie, udostępnianie, brakowanie dokumentacji oraz przekazywanie materiałów archiwalnych do archiwum państwowego.

W roku 2022 archiwum zakładowe przyjęło do archiwizacji 28 009 teczek dokumentów oraz udostępniono pracownikom 153 teczki. Na bieżąco prowadzono porządkowanie dokumentów zgromadzonych w pomieszczeniach archiwum.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w roku 2022 zarządzał pięcioma obiektami przy ulicach:

- 1) Strzelców Bytomskich 16 – budynek dyrekcji MOPR;
- 2) Stolarzowickiej 35;
- 3) Kosynierów 26;
- 4) Strzelców Bytomskich 21;
- 5) Piłsudskiego 67.

czterema rodzinnymi domami dziecka :

- 1) Rodzinny Dom Dziecka przy ul. Powstańców Warszawskich 38/9;
- 2) Rodzinny Dom Dziecka przy ul. Miarki 18/7;
- 3) Rodzinny Dom Dziecka przy ul. Kościuszki 75/5;

4) Rodzinny Dom Dziecka przy ul. Wrocławskiej 11/7;
oraz pięcioma mieszkaniem chronionym przy ulicach:

- 1) Matejki 27/1;
- 2) Piłsudskiego 73/2;
- 3) Cichej 24/2;
- 4) Korfantego 22/1;
- 5) Strzelców Bytomskich 43/3.

W 2022 roku Dział Administracyjny realizował (pod kątem zakupów materiałów i usług, procedur zamówień publicznych, wkładu własnego, opisu dokumentów finansowych) następujące projekty i programy:

- 1) *Prawo ochronnym parasolem dziecka – Przyjazne Patrole*;
- 2) *Bytomska Karta Seniora*;
- 3) *Centrum Wsparcia Rodziny – edycja 2*;
- 4) *Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej – edycja 2*;
- 5) *3+Liczna Rodzina*;
- 6) *Zero ryzyka dla pracownika – wspólny projekt MOPR i PUP*;
- 7) *Ludzie ulicy – streetworking*;
- 8) *Dodatek osłonowy*;
- 9) *Fundusz pomocy dla Ukrainy*;
- 10) *Zarządzanie kryzysowe*;
- 11) *Korpus Wsparcia Seniorów (Wspieraj Seniora)*;
- 12) *Pomoc Społeczna (dodatek węglowy)*;
- 13) *Aktywny Samorząd*;
- 14) *Kierunek – lepsze jutro*.

Kontynuowano zawarte w 2012 roku porozumienie z Bytomskimi Mieszkaniem mające na celu spłatę zadłużenia wobec gminy Bytom – Bytomskich Mieszkań z tytułu należności wynikających z korzystania z lokalu mieszkalnego w formie świadczenia rzeczowego. Bytomskie Mieszkania kierowały do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie osoby, które wykonując prace porządkowe lub drobne prace remontowe i konserwatorskie, miały odpracowywać zaległości czynszowe. W 2022 roku zostały skierowane do MOPR cztery osoby.

Przedsięwzięcia inwestycyjne i remontowe przeprowadzone w placówkach pomocy społecznej w roku 2022:

- 1) zadania inwestycyjne – w 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie nie realizował zadań inwestycyjnych;
- 2) zadania remontowe:
 - a) w budynkach Terenowych Punktów Pomocy Środowiskowej w Bytomiu oraz w budynku Dyrekcji MOPR w Bytomiu w okresie sprawozdawczym wykonano szereg bieżących napraw i konserwacji wyposażenia biurowego, tj.: drukarek, komputerów, urządzeń kserujących, urządzeń grzewczych oraz instalacji grzewczej (kotłów c.o.). Jednocześnie wykonano obowiązkowe, okresowe konserwacje i przeglądy: instalacji elektrycznej, elektronarzędzi – będących na wyposażeniu warsztatu MOPR, sprzętu przeciwpożarowego i przewodów kominowych. Ponadto dokonywano comiesięcznych przeglądów/konserwacji dźwigów osobowych, instalacji alarmowej – włamania, monitoringu wizyjnego, klimatyzatorów w pomieszczeniach serwerowni oraz pokoi biurowych,
 - b) w budynku mieszczącym Noclegownię oraz Ogrzewalnię wykonano pomiary instalacji elektrycznej, bieżące konserwacje wymiennika ciepła, systemu sygnalizacji pożaru, sprzętu przeciwpożarowego, wykonano również konserwację systemu wentylacji oraz monitoringu wizyjnego,
 - c) w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności wykonano bieżące naprawy urządzenia kserującego oraz pomiary instalacji elektrycznej,
 - d) ze środków przeznaczonych na świadczenia rodzinne wykonano okresową konserwację dźwigów osobowych, konserwacje klimatyzatorów oraz pomiary instalacji elektrycznej, naprawę rolety wewnętrznej antywłamaniowej, wymianę zaworów na pionach wodnych oraz naprawę powierzchni dachu oraz obróbki kominów wentylacyjnych,
 - e) ze środków przyznanych na funkcjonowanie mieszkań chronionych wykonano prace konserwacyjne kotłów c.o.,
 - f) ze środków projektu *Kierunek – lepsze jutro* pokryto koszty comiesięcznej konserwacji dźwigu osobowego,
 - g) ze środków przyznanych na świadczenie wychowawcze pokryto koszt konserwacji instalacji alarmu włamania oraz koszty konserwacji dźwigu osobowego,
 - h) ze środków Centrum Wsparcia Rodziny zapłacono za konserwację systemu alarmowego,
 - i) ze środków Ośrodka Interwencji Kryzysowej pokryto koszt naprawy instalacji elektrycznej,

j) ze środków przeznaczonych na funkcjonowanie Rodzinnych Domów Dziecka dokonano naprawy instalacji c.o. poprzez wymianę kotła gazowego wraz z wkładem kominowym w RDD nr 2 przy ul Powstańców Warszawskich 38/9 oraz RDD nr 5 przy ul Wrocławskiej 11/7, ponadto w RDD nr 3 przy ul Karola Miarki 18/7 zmodernizowano instalację elektryczną.

Tabela 7. Wydatki na zadania remontowe w 2022 roku

Lp.	Zadania remontowe	Plan roczny w zł	Wykonanie w zł	% wykonania
1	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie /zadania własne gminy/	35.896,00	35.632,52	99,27
2	Noclegownia /zadania własne gminy/	11.340,00	11.331,97	99,93
3	Ogrzewalnia /zadania własne gminy/	1.140,00	1.082,89	94,99
4	Kierunek – lepsze jutro /zadania własne gminy/	4.935,00	4.505,55	91,30
5	Świadczenie wychowawcze /zadania zlecone gminy/	58,00	57,85	99,74
6	Świadczenia Rodzinne /zadania własne gminy/	2.030,00	1.820,70	89,69
7	Świadczenia Rodzinne /zadania zlecone gminy/	17.500,00	3.473,02	19,85
8	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności/ zadania zlecone powiatu/	1.000,00	999,04	99,90
9	Ośrodek Interwencji Kryzysowej / zadania własne powiatu/	400,00	63,00	15,75
10	Mieszkania chronione /zadania własne powiatu/	2.000,00	1.628,66	81,43
11	Rodzinne Domy Dziecka / zadania własne gminy/	19.500,00	19.480,00	99,90
12	Centrum Wsparcia Rodziny /zadania własne gminy/	1.840,00	553,50	30,08

VI. NOCLEGOWNIA I OGRZEWALNIA

Podstawy prawne realizacji zadań działów

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021, poz. 2268 ze zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. 2018, poz. 896).
3. Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu *Posilek w szkole i w domu* na lata 2019-2023.
4. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
5. Regulamin Noclegowni i Ogrzewalni.

Stan i struktura zatrudnienia działów według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	13
	Ilość etatów	13
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	1 zastępcę kierownika	
	11 pracowników, w tym	
	1 pracownik socjalny oraz 1 osoba zatrudniona w ramach robót publicznych	

W ramach zadań własnych gminy, Noclegownia oraz Ogrzewalnia podejmowały działania, których nadrzędnym celem było stworzenie optymalnych warunków do realizacji zadań w zakresie udzielenia schronienia i posiłku. Ogrzewalnia jest pomieszczeniem dla maksymalnie 40 bezdomnych kobiet i mężczyzn wymagających tymczasowego schronienia, natomiast Noclegownia może zapewnić schronienie maksymalnie 100 osobom bezdomnym. Z osobami bezdomnymi bezpośrednio pracuje pracownik socjalny zatrudniony na terenie Noclegowni. Podstawą udzielenia schronienia w Noclegowni były skierowania, wydane przez pracownika socjalnego. W 2022 roku udzielono schronienia 170 osobom bezdomnym, którym udzielono 21 010 świadczeń w formie noclegów, natomiast 86 osób skorzystało ze schronienia w Ogrzewalni, gdzie udzielono 2 726 świadczeń w formie schronienia. W stosunku do roku 2021 zauważono znaczący wzrost liczby bezdomnych korzystających ze schronienia w obu placówkach. W okresie zimowym placówki są czynne w godzinach 18.00 – 8.00 dnia następnego, jednak w razie spadku temperatur godziny funkcjonowania Noclegowni oraz Ogrzewalni mogą ulec zmianie, aż do pobytu całodobowego. Osoby korzystające ze schronienia mogą skorzystać z jednego gorącego posiłku dziennie, dowożonego w jednorazowych opakowaniach w ramach porozumienia z Centrum Integracji Społecznej w Bytomiu. W 2022 roku wydano 16 436 posiłków na łączną kwotę 202 162,80 zł. W 2022 roku, z uwagi na zagrożenie wirusem CarsCov2, nadal kontynuowano

pracę w zwiększonym reżimie sanitarnym, informowano osoby bezdomne o sposobach rozprzestrzeniania się wirusa. W roku 2022 nie odnotowano żadnego ogniska zakażeń w Noclegowni oraz Ogrzewalni.

VII. KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 680 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 176 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 984).
5. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1128 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249).
8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r., poz. 1882 ze zm.).
9. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2447).
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzoru formularza „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., nr 209, poz. 1245).
11. Uchwała Nr LI/680/21 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia rocznego planu potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych dla Bytomia na 2022 r.
12. Zarządzenie nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika dzielnicowych (Dz. Urz. KGP poz. 26).
13. Zarządzenie nr 6 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 lutego 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika dzielnicowych (Dz. Urz. KGP poz. 12).
14. Zarządzenie nr 87 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 września 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.
15. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
16. Regulamin organizacyjny Klubu Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	9
	Ilość etatów	8,5
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	8 pracowników, w tym 1 pracownik socjalny oraz 1 osoba zatrudniona na zastępstwo	

Realizowane zadania:

- 1) udzielanie pomocy i wsparcia społecznego osobom, które z powodu braku zatrudnienia mają trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie zatrudnienia i spraw bytowych;
- 2) realizacja projektów dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Rok 2022 był czternastym rokiem działalności Klubu Integracji Społecznej (KIS). Obszary działalności KIS-u to m. in.:

1. Prace społecznie użyteczne

W roku 2022 rozpoczęto realizację prac społecznie użytecznych 20 stycznia. Kontynuowane były przez cały rok – wykonywanie prac zakończono 6 grudnia.

Tabela 8. Ilość osób realizujących prace społecznie użyteczne w poszczególnych miesiącach 2022 roku

Miesiące realizacji prac	styczeń	luty – listopad	grudzień
Ilość uczestników	50	100	50

W roku 2022 realizowano omawiane prace w 47 instytucjach. W ramach programu Prace społecznie użyteczne na świadczenia wydatkowano 311 275,90 zł, z czego 60% zrefundował Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu (186 708,54 zł). Pozostałe środki – 40 % świadczeń (124 567,36 zł) zostało wypłacone przez gminę. Dodatkowo gmina pokryła wydatki związane z dojazdem uczestników programu do miejsca wykonywania prac – 5 910,00 zł, a także koszty badań lekarskich uczestników programu w wysokości 1 910,00 zł.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób w latach 2018-2022, które podjęły prace społecznie użyteczne oraz ilość osób zaktywizowanych zawodowo i liczbę osób, które z realizacji programu zrezygnowały lub zostały wyłączone (np. nie zgłosiły się do miejsca wykonywania prac społecznie użytecznych, nabyły uprawnienia emerytalne, nie zgłosiły się w wyznaczonym przez PUP w Bytomiu terminie – tym samym utraciły status osoby bezrobotnej):

Tabela 9. Liczba osób, które w latach 2018-2022 uczestniczyły w pracach społecznie użytecznych

Rok	Liczba osób, które podjęły prace społecznie użyteczne	Zaktywizowano zaw.		Rezygnacja	
		Liczba osób	%	Liczba osób	%
2018	139	19	14	38	27
2019	162	19	12	54	33
2020	141	7	5	42	30

2021	203	13	6	39	19
2022	149	26	17	46	31
Razem	794	84	11	219	28

2. Zajęcia szkoleniowo-edukacyjne z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej dla bezrobotnych mieszkańców Bytomia

W roku 2022 zajęcia szkoleniowo-edukacyjne realizowano dla uczestników:

1) projektu *Kierunek – lepsze jutro* współfinansowanego z Funduszy Europejskich.

W 2022 r. uczestnicy projektu korzystali z usług poradnictwa zawodowego, socjalnego oraz działań szkoleniowych i edukacyjnych w formie warsztatowej oraz indywidualnej. Specjaliści reintegracji zawodowej oraz pracownicy socjalni prowadzili rozmowy indywidualne, konsultacje oraz zajęcia grupowe z uczestnikami/uczestniczkami zajęć, mające na celu zintensyfikowane wsparcie, udzielane przez specjalistów KIS, w procesie poszukiwania pracy. W ramach działań specjalista reintegracji zawodowej przeprowadził w 2022 roku 150 konsultacji indywidualnych, a także zajęcia grupowe w 27 grupach o łącznej liczbie 154 osób. W ramach działań projektowych uczestnicy mieli okazję skorzystać z zajęć wyjazdowych w formie wycieczek (Zagroda Żubrów w Pszczynie, Krakowskie Muzea, wyjazd do szczyrku na Skrzyczne, wyjazd na kajakowy spływ rzeką Mała Panew), a także wypraw lokalnych min. do Muzeum Śląskiego, Muzeum Hutnictwa w Chorzowie, Górnośląskiego Parku Etnograficznego w Chorzowie. W ramach usług aktywizacji zawodowej oprócz standardowych działań w postaci zajęć z zakresu przygotowania dokumentów aplikacyjnych, próbnych rozmów kwalifikacyjnych uczestnikom umożliwiono podniesienie kwalifikacji zawodowych poprzez szkolenia:

- a) magazynier z obsługą wózków widłowych i obsługą programów magazynowych,
- b) kadry i płace,
- c) sprzedawca/handlowiec z obsługą kasy fiskalnej i terminali płatniczych,
- d) kucharz małej gastronomii z obsługą kasy fiskalnej i terminali płatniczych,
- e) kurs prawa jazdy kat. B,
- f) kurs ECDL,
- g) kurs pomocy kuchennej.

Kolejnymi działaniami aktywizacyjnymi realizowanymi dla uczestników projektu były staże zawodowe. Łączna liczba staży w projekcie wyniosła 15. Jako organizatorów staży zawodowych zaangażowano instytucje miejskie takie jak Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytomiu, Miejski Zarząd Dróg i Mostów w Bytomiu, Bytomskie Centrum

Kultury, Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu. W organizację staży włączono także pracodawców prywatnych i spółdzielnie w tym "Społem" Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Bytomiu. Sześciu uczestników staży zawodowych podjęło zatrudnienie. Pokazuje to skuteczność tego typu narzędzia w aktywizacji zawodowej uczestników projektu. W trakcie realizacji zajęć kontynuowano oraz nawiązywano współpracę z różnymi instytucjami, takimi jak:

- a) Powiatowym Urzędem Pracy w Bytomiu,
- b) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Bytomiu,
- c) Komendą Miejską Policji w Bytomiu,
- d) Spółdzielnią Socjalną W&TEAM w Bytomiu,
- e) Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu,
- f) Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Bytomiu,
- g) Miejskim Zarządem Dróg i Mostów w Bytomiu,
- h) Bytomskim Centrum Kultury;

2) projektu Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II współfinansowanego z Funduszy Europejskich. W zajęciach uczestniczyły 43 osoby. Uczestnicy i uczestniczki projektu skorzystali m.in. z:

- a) zajęć z zakresu reintegracji społecznej,
- b) wyjazdowego treningu integracyjnego,
- c) indywidualnego poradnictwa psychologicznego,
- d) kursów i szkoleń (16 osób uzyskało kwalifikacje tj. kurs podstaw sprzedaży internetowej, kurs pracownika administracyjno-biurowego, kurs opiekunki w żłobku i klubie dziecięcym, kurs prawa jazdy kat. B, kurs magazyniera z obsługą wózka jezdniowego, kurs sprzedawcy, kurs spawania),
- e) doradztwa zawodowego,
- f) pośrednictwa pracy (skorzystało 19 osób),
- g) zajęć uspołeczniających,
- h) zajęć ze społecznościami lokalnymi,
- i) zajęć profilaktyczno-edukacyjnych ze specjalistami (zajęcia ze specjalistą ds. uzależnień, dietetykiem, lekarzem pediatrą).

Ponadto zorganizowano:

- a) cykl spotkań o tematyce ekologicznej dla społeczności lokalnej (warsztaty dot. smogu w dzielnicy Bobrek, nasadzenia drzew i krzewów wraz z architektem zieleni w dzielnicy Bobrek połączone z prelekcją o tematyce proekologicznej),

- b) trzy spotkania sąsiedzkie, których celem była integracja społeczności lokalnej (spotkania międzypokoleniowe z seniorami w dzielnicy Bobrek, piknik rodzinny w Parku Kachla, spotkanie sąsiedzkie społeczności lokalnej przy ul. Stalmacha),
- c) remont klatki schodowej jednego z budynków w rewitalizowanej bytomskiej dzielnicy, w który zostali zaangażowani mieszkańcy za zgodą *Bytomskich Mieszkań*.

W 2022 r. pierwszy raz w ramach działań prowadzono dla uczestnika projektu naukę pisania i czytania w wymiarze 120 godzin. Dodatkowo zorganizowano pięć staży zawodowych (pomocnik magazyniera, pomoc kuchenna i specjalista ds. sprzedaży internetowej). Jedna z tych osób podjęła zatrudnienie w fabryce Petralana S.A. na stanowisku magazyniera. W wyniku udziału w projekcie 7 osób podjęło zatrudnienie (w tym 4 kobiety i 3 mężczyzn). W 2022 r. podjęto współpracę z:

- a) Parafią Rzymskokatolicką św. Rodziny w Bytomiu (klub seniora),
- b) Fabryką Petralana S.A.,
- c) Szkołą Podstawową nr 16,
- d) Salą Zabaw w Bytomiu *Magiczna Kraina*,
- e) *Dziki wędrowanie* Dominika Królikowska,
- f) PTTK Oddział w Bytomiu,
- g) Śląski Ogród Botaniczny w Radzionkowie.

3. Poradnictwo

W 2022 r. z poradnictwa zawodowego, socjalnego, prawnego i psychologicznego skorzystało łącznie 179 osób. Specjaliści reintegracji zawodowej i pracownicy socjalni prowadzili rozmowy indywidualne, konsultacje oraz zajęcia grupowe z uczestnikami/uczestniczkami zajęć, mające na celu zintensyfikowane wsparcie w procesie poszukiwania pracy. W ramach aktywizacji zawodowej wprowadzono również działania takie jak staże zawodowe u wybranych pracodawców. Łączna liczba staży w 2022 roku wyniosła 20. Po zakończonym stażu 7 osób podjęło pracę.

4. Program partnerski pod nazwą: Prawo ochronnym parasolem dziecka – przyjazne patrole

Działając we współpracy z Komendą Miejską Policji w Bytomiu realizowano kolejną – XII edycję projektu pod nazwą Prawo ochronnym parasolem dziecka – przyjazne patrole. Od stycznia do grudnia 2022 r. przyjazne patrole, złożone z pracownika socjalnego MOPR i funkcjonariusza policji, zrealizowały 132 dyżury, w trakcie których zmonitorowały 320 środowisk, w których w sumie 543 razy przeprowadzono monitoring lub interwencje (rodziny

z problemem alkoholowym, patologiczne, niewydolne opiekuńczo i wychowawczo). W dni, kiedy nie odbywały się dyżury przyjaznych patroli realizowane były przez pracowników MOPR telefoniczne dyżury domowe. Dyżury prowadzone były w godzinach: 15.30 – 7.30 następnego dnia. W roku 2022 przeprowadzono 74 interwencje, w tym 50 interwencji zostało przeprowadzonych w trakcie pełnienia przez pracowników MOPR dyżuru domowego. W trakcie przeprowadzonych dyżurów 108 dzieci zostało przekazanych pod opiekę najbliższej rodziny, krewnych, gdyż ich rodzice lub opiekunowie ze względu na upojenie alkoholowe nie byli w stanie sprawować należytej opieki nad małoletnimi. 17 dzieci zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, pogotowiach rodzinnych bądź w rodzinach zastępczych. 15 dzieci przyjazny patrol przewiózł do szpitala na badania lekarskie, niektóre zostały hospitalizowane. 21 osób dorosłych trafiło do izby wytrzeźwień. Przesłano 35 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Opracowano 24 wystąpienia do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Bytomiu. Odpowiednie terytorialnie terenowe punkty pomocy środowiskowej i komisariaty policji były na bieżąco informowane o wszelkich nieprawidłowościach występujących podczas sprawowania opieki nad małoletnimi w ich środowiskach rodzinnych. Pracownicy przyjaznych patroli podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych podejmowali rozmowy dyscyplinujące z rodzicami lub opiekunami mające na celu m.in. zabezpieczenie dzieciom podstawowych potrzeb bytowych, uporządkowanie i dbanie o czystość w mieszkaniach. Prowadzono również rozmowy wspierające rodziców – omawiano problemy opiekuńczo – wychowawcze. Motywowano do rozpoczęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego, do podjęcia aktywności zawodowej, uczono racjonalnego gospodarowania budżetem domowym. Proponowano kontakt z placówkami, w których można uzyskać pomoc, poradę, wsparcie.

Środki na realizację projektu w wysokości 98 382,58 zł zostały przeznaczone na:

- 1) pokrycie kosztów wynagrodzeń w wysokości 87 305,30 zł, z tytułu zawartych umów z osobami, które w ramach realizacji projektu wykonywały następujące zadania:
 - a) brały udział w procesie zabezpieczenia życia i zdrowia dziecka poprzez nawiązanie z nim bezpośredniego kontaktu i dbały o jego potrzeby emocjonalne,
 - b) uczestniczyły w procedurze umieszczania dziecka w rodzinie lub placówce,
 - c) zawiadamiały właściwy terenowy punkt pomocy środowiskowej MOPR o sytuacji rodzinnej dziecka,
 - d) pełniły dyżur – pozostawały w gotowości w godzinach 15.30 – 7.30 dnia następnego, zgodnie z miesięcznym harmonogramem,

- e) na wniosek oficera dyżurnego KM Policji uczestniczyły w interwencjach związanych z ewentualną potrzebą zabezpieczenia dziecka;
- 2) zakup usług, materiałów i wyposażenia w wysokości 2 798,66 zł;
- 3) zakup usług pozostałych 279,00 zł;
- 4) ryczałty za przejazdy samochodami w ramach prowadzonych patroli na kwotę 7 999,62 zł.

Kwota na realizację zadania została wydatkowana w 98,4%. Zrealizowane zostały wszystkie założenia przewidziane w harmonogramie projektu.

Program Prawo ochronnym parasolem dziecka – przyjazne patrole wpisuje się w Miejski Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego w Bytomiu na lata 2021-2023 przyjęty uchwałą nr XXXVIII/534/21 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 stycznia 2021 r., Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu przyjmowany corocznie przez Radę Miejską oraz w efektywny system wdrażania *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Bytomia*.

5. Realizacja zadań dotyczących zabezpieczania pobytu na terenie miasta ludności uchodźczej z terytorium Ukrainy objętej konfliktem zbrojnym.

- 1) Przyjmowanie i obsługa wniosków o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przybywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy. Do 31 grudnia 2022 r. wpłynęło 1 778 wniosków i wypłacono świadczenia o łącznej wartości 7 309 640,00 zł;
- 2) Weryfikacja warunków zakwaterowania i wyżywienia w lokalizacji wskazanej przez wnioskodawcę w ramach złożonego wniosku o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy. Do 31 grudnia 2022 r. przeprowadzono 187 weryfikacji warunków zamieszkania i wyżywienia, w których obywatele Ukrainy potwierdzili, że zapewnia się im bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie.

VIII. OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1249).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury Niebieskie Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta (Dz. U. z 2011 r., nr 209, poz.1245).
4. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
5. Regulamin Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	17
	Ilość etatów	15,5
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	16 pracowników, w tym	
	6 pracowników socjalnych	

Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) w Bytomiu kontynuuje działalność od 16 lipca 2018 r. w ramach struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu na podstawie uchwały nr LXV/854/18 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 czerwca 2018 r. w sprawie reorganizacji Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom (CIKiPU) oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela specjalistycznej pomocy osobom i rodzinom z uwagi na kryzys wynikający z:

- 1) przemocy w rodzinie (fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej oraz zaniedbania);
- 2) przeżywania trudności w relacjach małżeńskich, partnerskich, rodzinnych;
- 3) przewlekłej choroby, żałoby;
- 4) przeżywania zmian w życiu np. utrata pracy, zagrożenia chorobą itp.;
- 5) trudności związanych z przejściem na nowy etap życia np. narodziny dziecka, odejście z domu dzieci, zmiana pracy, przejście na emeryturę;
- 6) przeciążenia psychicznego, życia w przewlekłym stresie;
- 7) zagrożenia suicydalnego;
- 8) zdarzeń losowych oraz klęsk żywiołowych.

Główny obszar działalności OIK związany jest z występowaniem przemocy w rodzinie i przeciwdziałanie temu zjawisku.

Profesjonalną pomoc i doradztwo świadczą specjaliści następujących dziedzin:

- 1) specjaliści pracy socjalnej;
- 2) psychologowie;
- 3) terapeuci;
- 4) interwenci kryzysowi.

W budynku Ośrodka Interwencji Kryzysowej mieści się hostel, w którym bezpieczne schronienie znajdują osoby i rodziny w sytuacjach kryzysowych, w tym ofiary przemocy. Hostel gwarantuje 16 miejsc noclegowych. Poza bezpiecznym schronieniem hostel gwarantuje:

- 1) pomieszczenia do spania oraz wspólne pomieszczenie do dziennego pobytu;
- 2) ogólnodostępną łazienkę i wc;
- 3) ogólnodostępną kuchnię do samodzielnego sporządzania posiłków.

W hostelu znajduje się podstawowy sprzęt AGD umożliwiający sprawne funkcjonowanie osób w nim przebywających.

OIK jest czynny cały rok, przez 7 dni w tygodniu, w zakresie udzielenia i funkcjonowania miejsc pobytowych. Specjaliści (psycholodzy, terapeuci oraz pracownicy socjalni) świadczą pomoc od poniedziałku do piątku w godzinach: 7.30 do 19.30. Zadania wykonywane przez specjalistów są realizowane poprzez oddziaływania grupowe, pracę z parami, rodziną oraz w indywidualnym kontakcie z klientem.

Podstawowym celem działalności Ośrodka jest świadczenie poradnictwa specjalistycznego oraz podejmowanie działań z zakresu interwencji kryzysowej osobom oraz rodzinom mającym trudności w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych, doświadczających jakichkolwiek form przemocy w rodzinie lub będących w innych kryzysach życiowych.

Główne zadania specjalisty Ośrodka Interwencji Kryzysowej to:

- 1) ustalenie źródła kryzysu klienta;
- 2) określenie stanu psychicznego i społecznych skutków kryzysu;
- 3) przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie;
- 4) przywrócenie poczucia bezpieczeństwa;
- 5) zapewnienie ochrony w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia;
- 6) diagnoza sytuacji kryzysowej;
- 7) współpraca z instytucjami na rzecz klienta.

Zadania i cele OIK wynikają z zadań interwencji kryzysowej, którą określa się jako zespół interdyscyplinarnych, profesjonalnych, celowych i skoordynowanych oddziaływań, wykorzystujących zasoby klienta kryzysowego, jego naturalnego otoczenia społecznego oraz instytucji pomagających, których celem jest ułatwienie odzyskania przezeń równowagi

wewnętrznej i poczucia sprawczości oraz rozwiązania problemu (problemów) stanowiących podłoże doświadczenia kryzysowego.

W ramach podniesienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, promowania prawidłowych postaw rodzicielskich i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pracownicy Ośrodka w ramach zadań własnych, w roku 2022, prowadzili w dwóch edycjach *Szkołę dla Rodziców*. Uczestnictwo w zajęciach *Szkoły dla rodziców* umożliwia dorosłym nabycie umiejętności radzenia sobie z rolami społecznymi, w tym małżeńskimi i rodzicielskimi w sposób konstruktywny oraz nabycie umiejętności wychowawczych umożliwiających kształtowanie dojrzałości psychospołecznej własnych dzieci. Wprowadzenie do własnych domów rodzinnych zdobytej wiedzy i umiejętności, umożliwia rodzicom zmianę postaw wobec dziecka oraz pełnionych przez siebie ról rodzicielskich, co w konsekwencji wpływa na prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny dzieci. Szczególnie cennym rezultatem działań jest nabycie przez uczestników umiejętności interpersonalnych w komunikacji codziennej i w sytuacjach pojawiających się konfliktów w środowisku rodzinnym, jak również wzmocnienie swojej skuteczności rodzicielskiej.

Szkoła dla Rodziców oparta jest na następujących modułach:

- 1) jak określać dziecku stałe granice;
- 2) umiejętność nazywania, wyrażania oraz radzenia sobie z emocjami;
- 3) zachęcanie do współpracy – jak mówić, żeby dzieci nas słuchały;
- 4) umiejętność stosowania kar i konsekwencji;
- 5) rozwiązywanie problemów i konfliktów;
- 6) zachęcanie do samodzielności;
- 7) uwalnianie dzieci od etykiet;
- 8) typowe problemy natury psychicznej występujące u dzieci i młodzieży.

W ramach zadań własnych Ośrodka prowadzone były w roku 2022 dwie edycje Psychoedukacyjna Grupa Wsparcia jako forma pomocy psychologicznej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Grupa wsparcia bazuje na programie stworzonym przez pracowników Ośrodka w oparciu o długoletnie doświadczenie pracy z osobami doświadczającymi przemocy. Każdy cykl składa się z 10 spotkań poświęconych konkretnej tematyce, z zakresu przemocy w rodzinie. Uczestnicy spotkań otrzymują wiedzę i umiejętności, które mogą wykorzystać do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz przerwać mechanizmy przemocy, którym podlegają. Istotnym celem grupy jest uzyskanie wsparcia, poprzez wymianę własnych doświadczeń oraz możliwość odreagowania trudnych przeżyć i emocji, nagromadzonych, w związku z doświadczaniem przemocy. Jednym z działań grupy jest wzmocnianie uczestników w dążeniu do zmiany swojej sytuacji życiowej oraz

wykorzystanie indywidualnych zasobów do odzyskania kontroli nad własnym życiem. Spotkania odbywają się w życzliwej, pełnej zaufania atmosferze, z poszanowaniem każdej osoby i jej historii.

Kolejnym zadaniem związanym z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w roku 2022 była realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program korekcyjno-edukacyjny skoncentrowany jest na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy. Celem działań korekcyjno-edukacyjnych jest zmiana zachowań i postaw sprawców przemocy w rodzinie, a także zwiększenie zdolności do samokontroli agresywnych zachowań. Uczestnicy rozwijają umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć i rozwiązywania konfliktów bez użycia agresji.

Zadaniem programu korekcyjno-edukacyjnego jest :

- 1) powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed jej dalszym stosowaniem;
- 2) kształtowanie umiejętności, w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy w rodzinie;
- 3) uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 4) zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie;
- 5) zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie, bez stosowania przemocy;
- 6) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Program psychologiczno-terapeutyczny skierowany jest dla osób, które ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i zamierzają kontynuować oraz rozwijać umiejętności, w zakresie samokontroli i zmiany wzorców zachowań. Uczestnicy programów kierowani są do jego udziału za pośrednictwem sądu – wydziału karnego i grup roboczych. Rzadko uczestnicy zgłaszają swój udział w programie dobrowolnie. Środki finansowe na realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych pozyskiwane są z budżetu państwa zgodnie z *Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*.

Specjaliści Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bytomiu zajmujący się podejmowaniem działań, związanych z szeroko pojętą interwencją kryzysową, problematyką przemocy w rodzinie, systematycznie podnoszą swoje kompetencje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i kursach.

W okresie sprawozdawczym pracownicy uczestniczyli w szkoleniach dotyczących racjonalnej terapii zachowania, studium integracyjnej terapii po traumie, studium psychoterapii dzieci i młodzieży, wsparcie osób z traumatycznymi doświadczeniami. Podnosili swoje kwalifikacje zawodowe w obszarze, psychoterapii w Katowickim Instytucie Psychoterapii oraz na studiach psychologicznych w Wyższej Szkole Psychologii Społecznej.

Pracownicy merytoryczni podlegali systematycznie superwizji. Superwizja wzbogaca własne umiejętności i doświadczenie zawodowe specjalistów, które docelowo służy klientowi zgłaszającemu się po pomoc. Głównym zadaniem superwizji jest stworzenie przestrzeni do refleksji dla superwizanta, aby mógł on w bezpiecznej atmosferze przyglądać się swojej pracy z klientem.

Tabela 10. Ilość osób objętych pomocą psychologiczną w 2022 roku (z powodu różnych kryzysów z wykluczeniem przemocy)

Kobiety	195
W tym niepełnosprawne	3
Wiek emerytalny	6
Mężczyźni	77
W tym niepełnosprawni	1
Wiek emerytalny	0
Dzieci	63
W tym niepełnosprawne	13
Liczba par w konsultacji	21 (42 osoby)
Ogółem	377

Tabela 11. Liczba osób (ofiary przemocy) objętych pomocą psychologiczną w 2022 roku

Kobiety	162
W tym niepełnosprawne	4
Wiek emerytalny	5
Mężczyźni	8
W tym niepełnosprawni	0
Wiek emerytalny	0
Dzieci	29
W tym niepełnosprawne	3
Ogółem	199

Tabela 12. Liczba osób objętych pomocą psychologiczną (ogólnie) w 2022 roku

Ilość osób	641 (w tym 65 osób z terenu Ukrainy)
------------	---

Tabela 13. Liczba spisanych Niebieskich Kart w 2022 roku

Liczba spisanych NK:	348
Policja	205
Oświata	23
Ochrona Zdrowia	7
MKRPA	2
MOPR	43
OIK	68
Przemoc w powiązaniu z alkoholem	184
Liczba dzieci co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą	161
Dzieci- jako świadkowie przemocy	491

Tabela 14. Liczba osób, którym udzielono schronienia w postaci pobytu w hotelu OIK w 2022 roku

Ilość osób ogółem:	80
Osoby dorosłe	33
Dzieci	47
W tym osoby niepełnosprawne dorosłe	1
W tym dzieci niepełnosprawne	3
W tym osoby 60+	0

Tabela 15. Przyczyna, z powodu której osobom udzielono schronienia w 2022 roku

Ogółem:	80
Przemoc w rodzinie:	41
Osoby dorosłe	16
Dzieci	25
Kryzys mieszkaniowy:	39
Osoby dorosłe	17
Dzieci	22
Pożar:	0
Osoby dorosłe	0
Dzieci	0

Tabela 16. Liczba edycji programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych w 2022 roku

Programy korekcyjno-edukacyjne	3
Programy psychologiczno-terapeutyczne	2

Tabela 17. Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno- edukacyjnych w 2022 roku

Liczba osób, które przystąpiły do programów:	
Ogółem	42
Kobiety	4
Mężczyźni	38
Liczba osób, które ukończyły programy:	
Ogółem	16
Kobiety	2
Mężczyźni	14

Tabela 18. Liczba osób uczestniczących w programach psychologiczno-terapeutycznych w 2022 roku

Liczba osób, które przystąpiły do programów:	
Ogółem	16
Kobiety	2
Mężczyźni	14
Liczba osób, które ukończyły programy:	
Ogółem	13
Kobiety	2
Mężczyźni	11

IX. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego siedziba mieści się w Bytomiu przy ul. Wrocławskiej 46, ściśle współpracuje z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej. W skład zespołu, powołanego przez Prezydenta Bytomia, wchodzi: specjaliści różnych dziedzin związanych z sądownictwem, policją, prokuraturą, administracją samorządową, ochroną zdrowia, oświatą, pomocą społeczną, profilaktyką i leczeniem uzależnień, organizacjami pozarządowymi.

Zespół Interdyscyplinarny działa w oparciu o *Bytomski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* na określone lata (obecnie 2021 – 2024), które wpisane są w *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bytomia*. Podejmuje działania związane z szeroko pojętą problematyką przemocy w rodzinie.

Głównymi obszarami działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest:

- 1) profilaktyka i edukacja;
- 2) ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 3) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- 4) podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania, z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bytomiu powołuje grupy robocze, gdzie koordynatorami są pracownicy socjalni Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Członkowie grup roboczych prowadzili działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc tj. osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc. Członkami grup roboczych są: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, funkcjonariusze policji, pedagodzy, psychologowie, kuratorzy sądowi, terapeuci, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu oraz przedstawiciele ochrony zdrowia.

W ramach podejmowanych działań członkowie grup roboczych, m.in. diagnozowali sytuację rodziny, opracowywali indywidualny plan pracy z rodziną, udzielali niezbędnej pomocy, zapewniali w razie konieczności schronienie osobom dotkniętym przemocą. Zobowiązywali osoby stosujące przemoc do zaprzestania jej stosowania. Składali wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, motywowali do podjęcia właściwej terapii, kierowali osoby stosujące przemoc do programu korekcyjno-edukacyjnego oraz psychologiczno-terapeutycznego, a także powiadamiali prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz występowali do sądu w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

X. ZESPÓŁ DS. REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawy prawne realizacji zadań zespołu

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 573 ze zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2015 r., poz. 926 ze zm.).
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., nr 230, poz. 1694 ze zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2284).
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 704 ze zm.).
6. Uchwała Nr LVII/761/22 Rady Miejskiej w Bytomiu z 28 marca 2022 r. (ze zm.) w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz ustalenia wysokości środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na ich realizację w 2022 r.
7. Uchwała Nr XIII/186/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 kwietnia 2013 roku (ze zm.) w sprawie uchwalenia Programu Bytomska Karta Seniora.
8. Zarządzenie nr 561 Prezydenta Bytomia z dnia 26 listopada 2014 roku w sprawie określenia wzoru karty, logo Programu Bytomska Karta Seniora oraz wniosku o wydanie karty Programu Bytomska Karta Seniora.
9. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia zespołu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	6
	Ilość etatów	6
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	5 pracowników	

Realizowane zadania:

Do zadań Zespołu ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych należy prowadzenie spraw związanych z rehabilitacją społeczną osób niepełnosprawnych (w tym realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”), realizacja Programu Bytomska Karta Seniora oraz wydawanie lokalnej edycji Ogólnopolskiej Karty Seniora (z zamieszczonym herbem miasta). Ponadto w 2022 roku przystąpiono do realizacji programów: „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta oraz „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Dostępne mieszkanie, uruchomionych przez

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach pakietu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” (S-A-M!) dotyczącego rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

1. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych:

- 1) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- 2) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- 3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla indywidualnych osób niepełnosprawnych;
- 4) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej;
- 5) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;
- 6) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (zadanie adresowane do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej).

Realizację powyższych zadań dofinansowuje Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych corocznie podejmuje uchwałę w sprawie podziału środków finansowych Funduszu na dany rok i informuje samorządy wojewódzkie oraz powiatowe o wielkości środków Funduszu określonych algorytmem przypadających danej jednostce (informacja ta jest przekazywana w terminie 30 dni od dnia złożenia sprawozdań rzeczowo-finansowych za poprzedni rok, nie wcześniej jednak, niż przed opublikowaniem ustawy budżetowej na dany rok). Wysokość środków na poszczególne rodzaje zadań określana jest corocznie uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu. W 2022 roku na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu przyznano łącznie kwotę 6 221 545,00 zł.

Tabela 19. Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych

Rodzaj zadania	Kwota przyznana	Skala dofinansowania	Kwota wydatkowana (w złotych)
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	727 636,00	520 osób, w tym 152 opiekunów	727 635,62
Likwidacja barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	540 273,00	88 umów	538 977,03
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	876 676,00	296 wniosków	876 532,11
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	63 080,00	17 umów	62 863,99
Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	4 013 880,00	2 WTZ dla 155 uczestników	3 996 569,09
RAZEM	6 221 545,00	-	6 202 577,84

Roczny koszt dofinansowania ze środków PFRON do jednego uczestnika WTZ jest określony Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1605 ze zm.). W 2022 roku była to kwota 25 896,00 zł. Roczna kwota dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej jest wyliczana jako iloczyn rocznego kosztu dofinansowania jednego uczestnika (tj. 25 896,00 zł) i liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej, wynikającej z podpisanych przez powiat umów (do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego). Na dzień 31 grudnia 2021 roku zawarte umowy wskazywały 155 uczestników. Środki PFRON nie zostały wydatkowane w pełnej przyznanej miastu wysokości (tj. $25\,896,00 \times 155 \text{ osób} = 4\,013\,880,00 \text{ zł}$) w związku z przerwą w obsadzie uczestników w jednym z WTZ. Niewydatkowane środki w ramach tego zadania w 2022 roku wyniosły 17 310,91 zł. Środki te nie mogły być przeznaczone na realizację innych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Pozostała kwota niewydatkowanych środków PFRON w wysokości 1 656,25 zł dotyczy dofinansowania do likwidacji barier (1 295,97 zł), zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (143,89 zł), uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych (0,38 zł) a także sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (216,01 zł). Należy podkreślić, że termin, w jakim MOPR poweźmie informację o niepełnym wykorzystaniu dofinansowania przez beneficjenta pomocy (m. in. o rezygnacji z całości lub części dofinansowania) ma duże znaczenie dla wydatkowania środków. Dotyczy to szczególnie zadań, których realizacja jest mocno

uzależniona od czynników zewnętrznych. Zbyt późne ujawnienie oszczędności, zwłaszcza pod koniec roku, utrudnia wydatkowanie środków w całości. Odnosi się to do wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

2. Realizacja pilotażowego programu *Aktywny samorząd*

W 2022 roku na realizację pilotażowego programu *Aktywny samorząd* MOPR w Bytomiu otrzymał 634 102,85 zł. W ramach programu realizowano następujące zadania:

1) Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

a) Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności – do 16 roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu ruchu): zawarto cztery umowy na kwotę 21 215,00 zł i zrealizowano dwie umowy na kwotę 8 415,00 zł; planuje się zawarcie w 2023 r. jednej umowy na kwotę 10 000,00 zł i realizację dwóch umów zawartych w 2022 r. na kwotę 11 950,00 zł,
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu ruchu): zawarto dwie umowy na kwotę 4 087,50 zł i zrealizowano je w całości,
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – z dysfunkcją narządu słuchu w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego): zawarto jedną umowę na kwotę 2 100,00 zł i zrealizowano ją w całości; planuje się zawarcie w 2023 r. jednej umowy na kwotę 2 077,50 zł,

b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych): zawarto osiemnaście umów na kwotę 136 043,95 zł i zrealizowano je na kwotę 132 758,74 zł. Planuje się zawarcie w 2023 r. dwóch umów na kwotę 15 263,07 zł,
- Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania (adresowana do osób, którym udzielono pomocy w ramach obszaru B): zawarto dwie umowy na kwotę

4 000,00 zł i zrealizowano jedną umowę na kwotę 2 000,00 zł. Planuje się zawarcie w 2023 r. jednej umowy na kwotę 2 000,00 zł i realizację umowy zawartej w 2022 r. na kwotę 2 000,00 zł,

- Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu wzroku): zawarto jedną umowę na kwotę 7 500,00 zł i zrealizowano ją w całości. Planuje się zawarcie w 2023 r. dwóch umów na kwotę 12 823,20 zł,
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy): zawarto cztery umowy na kwotę 14 658,20 zł i zrealizowano je w całości. Planuje się zawarcie w 2023 r. jednej umowy na kwotę 2 664,00 zł,
- Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Planuje się zawarcie w 2023 r. jednej umowy na kwotę 1 494,00 zł,

c) Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym): zawarto trzy umowy na kwotę 55 000,00 zł i zrealizowano jedną na kwotę 20 000,00 zł. Planuje się w 2023 r. realizację dwóch umów zawartych w 2022 r. na kwotę 35 000,00 zł,
- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności): zawarto trzy umowy na kwotę 3 969,99 zł i zrealizowano je w całości,
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie

- jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności): zawarto pięć umów na kwotę 128 369,60 zł i zrealizowano jedną na kwotę 18 000,00 zł. Planuje się w 2023 r. realizację czterech umów zawartych w 2022 r. na kwotę 110 369,60 zł,
- Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości; adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności): zawarto jedną umowę na kwotę 4 441,50 zł. Planuje się zawarcie w 2023 r. jednej umowy na kwotę 5 400,00 zł i realizację jednej umowy zawartej w 2022 r. na kwotę 4 441,50 zł,
 - Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania): zawarto trzy umowy na kwotę 22 500,00 zł. Planuje się zawarcie w 2023 r. jednej umowy na kwotę 4 237,50 zł i realizację trzech umów zawartych w 2022 r. na kwotę 22 500,00 zł,
- d) Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, tj. dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką (adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka): zawarto cztery umowy na kwotę 9 860,00 zł i zrealizowano jedną na kwotę 841,50 zł. Planuje się zawarcie w 2023 r. dwóch umów na kwotę 1 598,00 zł i realizację trzech umów zawartych w 2022 r. na kwotę 8 670,00 zł;
- 2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej albo kolegium, a także do osób, które mają otwarty przewód doktorski poza studiami doktoranckimi): zawarto trzydzieści cztery umowy na kwotę 141 080,00 zł i zrealizowano dwadzieścia jeden umów na kwotę 90 705,00 zł (w tym dwadzieścia w całości i jedną częściowo). Planuje się zawarcie w 2023 r. trzech umów na kwotę 11 791,25 zł i realizację czternastu umów zawartych w 2022 r. na kwotę 50 375,00 zł (w tym jednej częściowo zrealizowanej w 2022 r.).

Ogółem w ramach środków finansowych przyznanych na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2022 roku zawarto osiemdziesiąt pięć umów na łączną kwotę 554 825,74 zł. Zrealizowano 56 umów i wypłacono środki na kwotę 305 035,93 zł. Pozostałe środki finansowe przekazane miastu w ramach realizacji programu w 2022 roku winny być wydatkowane przed 15 kwietnia 2023 roku (zgodnie z zasadami programu). Zawarcie części umów w następnym, 2023 roku wynika z konieczności zagwarantowania dodatkowych środków finansowych i zawarcia aneksu do umowy dotyczącej realizacji programu. Wypłata niektórych świadczeń w roku następnym jest związana z terminami realizacji zadań, określonymi w umowach zawartych z beneficjentami programu. W przypadku Modułu II wypłata dodatków na pokrycie kosztów kształcenia możliwa jest dopiero po zakończeniu zimowego semestru, najczęściej w okresie od lutego do marca/kwietnia następnego roku kalendarzowego – dlatego wypłata świadczeń możliwa jest do kwietnia roku następującego po zakończeniu danego roku realizacji programu (do 15 kwietnia 2023 roku MOPR zobowiązany jest rozliczyć środki finansowe, przekazane przez PFRON na realizację programu w 2022 roku). W pierwszym półroczu 2022 roku wypłacono również dofinansowania w ramach środków finansowych na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” za 2021 rok. Zrealizowano 29 umów na kwotę 189 205,46 zł.

Łącznie w 2022 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w latach 2021 i 2022 wypłacono dofinansowania do osiemdziesięciu pięciu umów (w tym 29 z 2021 r. i 56 z 2022 r.) na łączną kwotę 494 241,39 zł.

3. Projekt Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Samodzielność-Aktywność-Mobilność” (S-A-M!)

Projekt „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” (S-A-M!) dotyczy rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej osób ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. W 2022 roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uruchomił w ramach ww. pakietu pomocowego realizację dwóch programów: „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta oraz „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Dostępne mieszkanie.

- 1) „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Mieszkanie dla absolwenta – program realizowany w latach 2022 – 2026, przy czym zawieranie umów z beneficjentami jest możliwe do 31.12.2023 r. Celem tego programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium

dostępności dla beneficjenta. Adresatem programu może być osoba z niepełnosprawnością, która spełnia łącznie następujące warunki:

- a) posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku osób z niepełnosprawnością narządu słuchu, także w stopniu umiarkowanym lub orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku osób z niepełnosprawnością narządu słuchu również orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- b) posiada status absolwenta szkoły podstawowej, ponadpodstawowej (wszystkich typów szkół) lub szkoły wyższej, uzyskany w okresie 36 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku,
- c) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- d) złoży oświadczenie o braku możliwości zamieszkania w miejscowości realizowania aktywności zawodowej,
- e) złoży oświadczenie o poszukiwaniu zatrudnienia lub o podjętym zatrudnieniu (aktywne poszukiwanie pracy oznacza konkretne starania, które osoba poczyniła, aby znaleźć pracę, np.: zamieszczanie lub odpowiadanie na ogłoszenia, w tym także korzystanie z aplikacji i portali umożliwiających poszukiwanie pracy znajdujących się w Internecie, przeglądanie ogłoszeń, poszukiwanie pracy poprzez krewnych, znajomych lub bezpośrednio w zakładach pracy, poszukiwanie pracy poprzez powiatowy urząd pracy lub prywatne biuro pośrednictwa pracy, uczestniczenie w testach, rozmowach kwalifikacyjnych, podjęcie starań o zorganizowanie własnego miejsca pracy).

Dofinansowaniu podlegają opłaty związane z najmem na cele mieszkaniowe lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, tj.: czynsz oraz koszty związane z eksploatacją najmowanego mieszkania lub domu (w tym: opłaty za ogrzewanie lokalu oraz części wspólnych, opłaty za energię elektryczną w lokalu oraz w częściach wspólnych, opłaty za wywóz śmieci, opłaty za sprzątanie części wspólnych budynku, ubezpieczenie nieruchomości, opłaty za eksploatację części wspólnych, opłaty za konserwację urządzeń technicznych, fundusz remontowy - tylko w części przypadającej na beneficjenta). Lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny może być wynajmowany przez beneficjenta samodzielnie lub wspólnie z innymi osobami fizycznymi, przy spełnieniu następujących warunków:

- a) beneficjent faktycznie zamieszkuje w najmowanym lokalu lub domu,
- b) na każdego najemcę przypada nie mniej niż 20 m² powierzchni użytkowej,

- c) umowę najmu sporządzono na piśmie, a beneficjent jest w niej wskazany jako najemca lub jeden z najemców,
- d) w umowie najmu podpisanej przez wszystkie strony umowy wskazano wysokość czynszu i innych opłat (jeśli występują),
- e) czynsz wnoszony jest przez beneficjenta na wskazany w umowie najmu rachunek bankowy lub rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-rozliczeniowej.

Dofinansowanie może być udzielone maksymalnie na okres 36 miesięcy. Warunkiem udzielenia dofinansowania od 13 do 36 miesiąca jest złożenie oświadczenia o zatrudnieniu beneficjenta. W tym okresie łączny czas trwania przerw w okresie zatrudnienia może trwać maksymalnie 6 miesięcy (pod warunkiem aktywnego poszukiwania pracy). Wsparcie ma charakter degressywny i wynosi:

- a) od 1 do 12 miesiąca – 100% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 100% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- b) od 13 do 24 miesiąca – 70% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 70% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego,
- c) od 25 do 36 miesiąca – 40% kosztów najmu, nie więcej jednak niż 40% miesięcznej wysokości maksymalnej kwoty dofinansowania dla danej lokalizacji wynajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Maksymalna wysokość dofinansowania miesięcznego kosztu wynajęcia lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta zależy od lokalizacji, aktualnej wartości średnich wskaźników przeliczeniowych kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych obowiązującej na poszczególnych poziomach terytorialnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał oraz sposobu poruszania się beneficjenta. Dla osób poruszających się przy pomocy wózka inwalidzkiego wynosi 38% a dla pozostałych osób 28 % wartości przywołanego powyżej wskaźnika. Maksymalne kwoty dofinansowań w ramach programu obowiązujące w danym kwartale publikowane są na stronie internetowej PFRON (zależą od lokalizacji wynajmowanego lokalu lub domu).

Z uczestnictwa w programie wyłączeni są wnioskodawcy, którzy po otrzymaniu dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na cele określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym

również w ramach programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON, naruszyli warunki umowy (między innymi poprzez nieterminowe lub nienależyte wykonywanie zobowiązań wynikających z umowy) i nie doprowadzili do usunięcia uchybień do dnia złożenia wniosku.

W dniu 3 sierpnia 2022 r. aktywowano nabór wniosków w systemie SOW (tj. Systemie Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON – elektronicznej platformie udostępnionej przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych). Wnioski należy składać wyłącznie w formie elektronicznej, z wykorzystaniem ww. systemu. Termin do składania wniosków upływa 31 grudnia 2023 roku. W 2022 r. nie złożono żadnego wniosku w ramach tego programu;

2) „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!” Dostępne mieszkanie – program realizowany w latach 2022 – 2025, przy czym zawieranie umów z beneficjentami jest możliwe do 31.12.2024 r. Celem tego programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Beneficjentem może być osoba z niepełnosprawnością, która spełnia łącznie następujące warunki:

- a) posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, z tytułu niepełnosprawności narządu ruchu uniemożliwiającej poruszanie się bez użycia wózka,
- b) złoży oświadczenie, wraz z dokumentacją fotograficzną, o barierach architektonicznych w mieszkaniu i/lub w budynku, uniemożliwiających samodzielne wyjście na zewnątrz na poziom zero,
- c) złoży oświadczenie o dysponowaniu tytułem prawnym do lokalu na mocy prawa własności lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu,
- d) w momencie składania wniosku nie ukończyła 65 roku życia.

W przypadku, gdy wniosek dotyczy osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, wniosek składa jej opiekun prawny, pod warunkiem wspólnego zamieszkiwania osoby z niepełnosprawnością i opiekuna prawnego. Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem. Wysokość dofinansowania stanowi różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego, nie może być jednak większa niż równowartość iloczynu 15 m^2 i wartości średniego wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia

1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał, w którym nabywane jest mieszkanie, obowiązującej dla lokalizacji mieszkania nabywanego. Maksymalne kwoty dofinansowań w ramach programu ustalone w danym kwartale publikowane są na stronie internetowej PFRON.

Z uczestnictwa w programie wyłączeni są wnioskodawcy, którzy po otrzymaniu dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na cele określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym również w ramach programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON, naruszyli warunki umowy (między innymi poprzez nieterminowe lub nienależyte wykonywanie zobowiązań wynikających z umowy) i nie doprowadzili do usunięcia uchybień do dnia złożenia wniosku.

W dniu 3 sierpnia 2022 r. aktywowano nabór wniosków w systemie SOW (tj. Systemie Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON – elektronicznej platformie udostępnionej przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych). Wnioski należy składać wyłącznie w formie elektronicznej, z wykorzystaniem ww. systemu. Termin do składania wniosków upływa 31 grudnia 2024 roku. W 2022 r. nie złożono żadnego wniosku w ramach tego programu.

4. Program Bytomska Karta Seniora oraz Program Ogólnopolska Karta Seniora

Działania podejmowane w ramach Programu Bytomska Karta Seniora oraz Programu Ogólnopolska Karta Seniora mają na celu aktywizację społeczną seniorów. Od sierpnia 2013 roku MOPR koordynuje realizację Programu Bytomska Karta Seniora, przyjętego Uchwałą Nr XIII/186/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 kwietnia 2013 roku (z późniejszymi zmianami, dotyczącymi obniżenia wieku beneficjentów). Do otrzymania karty uprawnieni są mieszkańcy Bytomia, którzy ukończyli 60 rok życia. Karta wydawana jest nieodpłatnie. Celem Programu jest aktywizacja społeczna bytomskich seniorów poprzez system ulg, zwolnień i rabatów umożliwiających większy dostęp do usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Wykaz zniżek udzielanych przez podmioty, które przystąpiły do Programu publikowany jest na stronie internetowej MOPR. W 2022 roku wydano 611 Bytomskich Kart Seniora (od początku realizacji programu wydano 11 960 kart).

Program Ogólnopolska Karta Seniora jest programem przeznaczonym dla seniorów (osób w wieku 60+). Pierwsze porozumienie dotyczące tego programu zawarto w dniu 18 maja 2017 r. z organizatorem programu, tj. Stowarzyszeniem MANKO, z siedzibą

w Krakowie. W dniu 24 lutego 2022 r. zawarto nowe, trójstronne porozumienie o partnerstwie w ramach Programu Gmina Przyjazna Seniorom – Ogólnopolska Karta Seniora pomiędzy Stowarzyszeniem MANKO z siedzibą w Krakowie, przy ul. Siarczki 16 i Międzynarodowym Instytutem Rozwoju Społecznego sp. z o. o. z siedzibą w Krakowie przy ul. Siarczki 16 oraz Miastem Bytom (zastąpiło ono pierwsze porozumienie dotyczące tego programu). Mieszkańcy Bytomia mogą nieodpłatnie uzyskać w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie Ogólnopolską Kartę Seniora. Wykaz podmiotów honorujących Ogólnopolską Kartę Seniora oraz inne szczegółowe informacje dostępne są na portalu Głos Seniora (na stronie internetowej MOPR publikowany jest odnośnik do strony). W 2022 r. mieszkańcom Bytomia wydano 378 Ogólnopolskich Kart Seniora z zamieszczonym herbem miasta (edycja lokalna), a od początku realizacji programu przez miasto Bytom, tj. od maja 2017 r., wydano łącznie 2369 kart.

XI. DZIAŁ ORGANIZACJI I KONTROLI

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1913 ze zm.).
3. Rozporządzenie Ministra finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej (Dz. U. z 2007 r., nr 187, poz. 1330).
4. Zarządzenie nr 61 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu z dnia 19 września 2022 r. w sprawie wprowadzenia dokumentu pn. Tryb i zasady wydawania zaświadczeń przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
5. Instrukcja doręczania korespondencji miejscowej MOPR.
6. Zarządzenie nr 70 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie dostosowania do potrzeb Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu wydanej zarządzeniem nr 330 Prezydenta Bytomia z dnia 17 sierpnia 2016 r. instrukcji kancelaryjnej oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych w miejskich jednostkach organizacyjnych, w których powstaje dokumentacja archiwalna.
7. Regulamin kontroli wewnętrznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
8. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
9. Inne akty prawne.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	18
	Ilość etatów	18
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	17 pracowników, w tym 1 osoba zatrudniona na zastępstwo oraz 2 osoby zatrudnione w ramach robót publicznych	

Realizowane zadania:

Do zadań działu należały sprawy z zakresu organizacji, sprawozdawczości, kontroli wewnętrznej oraz od 1 kwietnia 2022 r. w związku ze zmianami organizacyjnymi sprawy dot. obsługi kancelaryjnej Ośrodka, a w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektów wewnętrznych aktów prawnych dotyczących organizacji Ośrodka;
- 2) współpraca z kierownikami/koordynatorami komórek organizacyjnych oraz pracownikami zajmującymi samodzielne stanowiska pracy w zakresie przygotowywania zarządzeń dyrektora;

- 3) opracowywanie pism ogólnych, poleceń służbowych itp.;
- 4) bieżące podawanie do wiadomości pracowników informacji o udostępnieniu wewnętrznych aktów prawnych na Pracowniczym Portalu Informacyjnym MOPR w Bytomiu;
- 5) przygotowywanie na wniosek bezpośredniego przełożonego pracownika, projektów upoważnień lub pełnomocnictw udzielanych przez dyrektora;
- 6) występowanie na podstawie wniosku bezpośredniego przełożonego pracownika o udzielenie upoważnień, bądź pełnomocnictw do Prezydenta Bytomia;
- 7) przyjmowanie pism dotyczących wyrobienia, bądź kasacji pieczętek oraz ich wydawanie;
- 8) prowadzenie rejestrów dot. wewnętrznych aktów prawnych, upoważnień i pełnomocnictw Prezydenta Bytomia oraz dyrektora, uchwał Rady Miejskiej w Bytomiu dotyczących działalności Ośrodka, pieczętek Ośrodka i pracowników oraz skarg i wniosków;
- 9) nadzór nad terminowym rozpatrzeniem skarg i wniosków załatwianych przez właściwą komórkę organizacyjną;
- 10) prowadzenie ewidencji i nadzór nad terminową odpowiedzią na interpelacje i zapytania radnych oraz wnioski zgłaszane przez komisje Rady Miejskiej w Bytomiu;
- 11) weryfikacja informacji przygotowanych przez komórki organizacyjne i przekazywanie ich do Rzecznika Prasowego Urzędu Miejskiego w Bytomiu oraz mediów;
- 12) koordynowanie spraw związanych z organizacją i zapewnieniem obsługi kontroli zewnętrznych prowadzonych w Ośrodku;
- 13) koordynowanie, we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi, prac związanych z terminową odpowiedzią w zakresie wydanych zaleceń pokontrolnych;
- 14) sporządzanie, na podstawie materiałów źródłowych opracowanych w komórkach organizacyjnych, corocznego sprawozdania z działalności Ośrodka wraz ze wskazaniem potrzeb zaproponowanych przez dyrektora, w zakresie zadań pomocy społecznej;
- 15) sporządzanie corocznej informacji do *Raportu o stanie miasta*, w oparciu o dane z poszczególnych komórek organizacyjnych i współpraca w tym zakresie z miejskimi jednostkami organizacyjnymi oraz komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Bytomiu;

- 16) opracowanie we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Ośrodka *Oceny zasobów pomocy społecznej* i współpraca w tym zakresie z właściwymi wydziałami Urzędu Miejskiego w Bytomiu;
- 17) koordynowanie prac związanych ze statystyką oraz sprawozdawczością Ośrodka (z wyłączeniem sprawozdawczości budżetowej i finansowej), w tym przekazywanie w formie elektronicznej sprawozdań: jednorazowych, kwartalnych, półrocznych i rocznych w odpowiednich modułach *Centralnej Aplikacji Statystycznej*, we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi;
- 18) sporządzanie sprawozdań, informacji i zestawień do GUS oraz ich przekazywanie w ramach nadanych uprawnień;
- 19) prowadzenie stałego naboru kandydatów na opiekunów prawnych i kuratorów ustanawianych przez sąd dla osób ubezwłasnowolnionych;
- 20) prowadzenie i koordynacja działań kontrolnych wewnątrz Ośrodka, jak również zadań zleczanych przez Ośrodek do realizacji podmiotom zewnętrznym;
- 21) opracowywanie protokołów kontroli i wystąpień pokontrolnych;
- 22) prowadzenie rejestracji dokumentów wpływających i wypływających oraz obsługi pocztowej;
- 23) prowadzenie odrębnego rejestru wpływających faktur i rachunków wystawionych przez podmioty współpracujące z Ośrodkiem;
- 24) wydawanie przesyłek awizowanych;
- 25) wydawanie i rozliczanie biletów komunikacji miejskiej na cele służbowe;
- 26) zapewnienie właściwego obiegu korespondencji zgodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi;
- 27) obsługa i monitorowanie (w tym sprawdzanie, odbieranie i wysyłanie) poczty mailowej w zakresie kancelarii i Ośrodka, w tym elektronicznej platformy usług administracji publicznej ePUAP;
- 28) sporządzanie informacji na wniosek jednostek zewnętrznych o osobach korzystających ze świadczeń;
- 29) wystawianie zaświadczeń dla klientów Ośrodka o wysokości pobieranych świadczeń.

W 2022 roku zredagowanych zostało 88 zarządzeń dyrektora i wydano 250 upoważnień/pełnomocnictw dyrektora Ośrodka. Ponadto 35 razy wystąpiono do Urzędu Miejskiego w Bytomiu w sprawie wydania lub cofnięcia upoważnień Prezydenta Miasta. Zebrano i przygotowano dane do 411 sprawozdań jednorazowych, które przesłano za pomocą *Centralnej Aplikacji Statystycznej* do Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Wypełniono 15 ankiet dotyczących programów i pomocy,

skierowanych do różnych grup społecznych, odnoszących się do uzależnień, niepełnosprawności i wielu innych problemów społecznych. Przekazano 5 sprawozdań oraz 3 informacje do Głównego Urzędu Statystycznego (GUS).

W okresie sprawozdawczym zadania kontrolne realizowane były w oparciu o roczny plan kontroli wewnętrznej zatwierdzony przez Dyrektora MOPR w Bytomiu, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 76 Dyrektora MOPR w Bytomiu z dnia 30 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia planu kontroli wewnętrznej na rok 2022.

Zakres przedmiotowy każdej planowanej kontroli określony był w programach kontroli zatwierdzonych przez Dyrektora MOPR i obejmował:

- 1) kontrolę kompleksową działalności WTZ za 2021 rok (przy ul. Powstańców Śląskich 17) zgodnie z § 22 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25.03.2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r. nr 63, poz. 587 ze zm.);
- 2) kontrolę kompleksową działalności WTZ za 2021 rok (przy ul. Tetmajera 2) zgodnie z § 22 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25.03.2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r. nr 63, poz. 587 ze zm.);
- 3) kontrolę realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez pracowników socjalnych;
- 4) kontrole prawidłowości załatwiania spraw dodatków mieszkaniowych w roku 2021, w szczególności przyznawanie dodatku mieszkaniowego powiększonego o dopłatę do czynszu, finansowanego ze środków Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 oraz przyznawanie dodatków mieszkaniowych z mocą wsteczną.

W celu wyeliminowania uchybień i nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli Dyrektor MOPR skierował do kierowników kontrolowanych komórek/jednostek stosowne zalecenia pokontrolne, zobowiązując jednocześnie do poinformowania o sposobie ich realizacji. Kierownicy kontrolowanych komórek/jednostek przedłożyli Dyrektorowi informację o podjętych działaniach zmierzających do usunięcia stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

W 2022 roku w kancelarii MOPR zostało zarejestrowanych 37 045 różnego rodzaju pism przychodzących oraz składanych bezpośrednio w kancelarii Ośrodka. Za pośrednictwem gońców oraz operatora pocztowego wysłano 70 758 przesyłek listowych, a 1 977 odebrano osobiście w kancelarii Ośrodka. Na potrzeby pracowników (w tym związane z delegowaniem poza stałe miejsce pracy) zostało wydanych 446 sztuk biletów komunikacji miejskiej. Od

stycznia do grudnia 2022 r. wydano 3 530 zaświadczeń. Łącznie wysłano 3 174 wiadomości SMS do świadczeniobiorców z informacją o przyznanych świadczeniach.

Tabela 20. Ilość korespondencji przychodzącej i wychodzącej z MOPR w 2022 roku

	Ilość
Korespondencja przychodząca	37 045
Korespondencja wychodząca	72 735
Razem	109 780

Tabela 21. Ilość zaświadczeń wydanych dla świadczeniobiorców MOPR w 2022 roku

	Ilość
Zaświadczenia dla osób fizycznych	453
Zaświadczenia dla instytucji	3 077
Razem	3 530

Tabela 22. Ilość biletów komunikacji miejskiej wydanych na potrzeby pracowników MOPR w 2022 roku

Nominał	Ilość
4,60 zł	268
5,60 zł	42
6,60 zł	136
Razem	446

XII. ZESPÓŁ RADCÓW PRAWNYCH

Podstawy prawne realizacji zadań zespołu

1. Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j.: DZ. U. z 2022 r., poz. 1166).
2. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia zespołu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	2
	Ilość etatów	2
Struktura zatrudnienia	1 koordynator	
	1 pracownik	

Realizowane zadania w zakresie obsługi prawnej:

- 1) zapewnienie obsługi prawnej i doradztwa prawnego dyrektorowi, jego zastępcom i pozostałej kadrze zarządzającej oraz komórkom organizacyjnym, w tym przygotowywanie opinii prawnych oraz wyjaśnień w zakresie stosowania prawa;
- 2) opiniowanie pod względem formalno-prawnym projektów uchwał Rady Miejskiej w Bytomiu, zarządzeń, umów, porozumień, regulaminów, upoważnień, pełnomocnictw oraz wzorów decyzji administracyjnych, opracowywanych przez właściwe komórki organizacyjne;
- 3) prowadzenie spraw przed sądami i występowanie w charakterze pełnomocnika dyrektora przed innymi organami orzekającymi, na podstawie udzielonych pełnomocnictw;
- 4) prowadzenie doradztwa metodycznego, w zakresie interpretacji przepisów prawnych;
- 5) bieżące monitorowanie zamierzeń legislacyjnych i informowanie dyrektora, zastępców dyrektora oraz kierowników komórek organizacyjnych o wszelkich zmianach w przepisach prawa, w zakresie spraw objętych działalnością Ośrodka;
- 6) dokonywanie analiz orzeczeń, postanowień, wyroków sądowych wydanych przez organy sądowe i odwoławcze, w sprawach bieżących.

W 2022 r. Zespół Radców Prawnych:

- 1) udzielił 46 pisemnych opinii prawnych;
- 2) prowadził 4 sprawy sądowe;
- 3) prowadził inne sprawy związane z bieżącą obsługą prawną Ośrodka, tj. przygotowywanie projektów umów, pism, których adresatami są osoby trzecie, wniosków o rozstrzygnięcie sporów o właściwość, zawiadomień o podejrzeniu

popęlnienia przestępstwa, analiza zmieniających się przepisów, analiza przygotowywanych umów o zamówienia publiczne, w tym proponowanie stosownych zmian, analiza pozostałych umów, nadzór nad prowadzonymi postępowaniami o przymusowe umieszczenie w domach pomocy społecznej, w szpitalu psychiatrycznym, udzielanie na bieżąco porad pracownikom wnioskującym o pomoc prawną.

Ponadto radcowie prawni biorą udział w szkoleniach w zakresie zagadnień dotyczących Ośrodka.

XIII. ZESPÓŁ OBSŁUGI INFORMATYCZNEJ

Podstawy prawne realizacji zadań zespołu

1. Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (t.j.: Dz. U. 2021r., poz. 2070 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j.: Dz. U. 2019 r., poz. 1781).
3. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. 2022 r., poz. 2000 ze zm.).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (t.j.: Dz. U. 2017 r., poz. 2247).
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (Dz. U. 2007 r., nr 216 poz. 1609).
6. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia zespołu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	2
	Ilość etatów	2
Struktura zatrudnienia	1 koordynator	
	1 pracownik	

Realizowane zadania

Do głównych zadań Zespołu Obsługi Informatycznej należało:

- 1) zapewnienie sprawnego działania systemu informatycznego Ośrodka, w szczególności dziedzinowych systemów informatycznych, sieci komputerowej i oprogramowania;
- 2) utrzymanie istniejących zasobów informatycznych i ich rozwój w celu realizacji zadań, określonych w ustawie o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- 3) ochrona zbiorów danych;
- 4) serwis używanego oraz zakupy nowego sprzętu komputerowego i materiałów eksploatacyjnych do niego;
- 5) ochrona danych osobowych, w tym w szczególności przetwarzanych w systemach informatycznych;
- 6) pomoc pracownikom Ośrodka w zakresie działania zespołu;

- 7) obsługa podmiotowej strony internetowej, Biuletynu Informacji Publicznej Ośrodka i wewnętrznego portalu pracowniczego.

Wykaz najważniejszych spraw zrealizowanych w 2022 roku:

- 1) przekazano do serwisu i naprawiono: 3 drukarki laserowe;
- 2) zakupiono 4 nowe zestawy komputerowe i 2 poleasingowe drukarki laserowe;
- 3) naprawiono we własnym zakresie i z wykorzystaniem własnych środków 36 urządzeń komputerowych (w tym stacje, notebooki, drukarki);
- 4) przeprowadzono utylizację zużytych tonerów o łącznej masie około 120kg;
- 5) przeprowadzono kasację zużytego sprzętu komputerowego w postaci 10 drukarek, 12 stacji komputerowych, 3 laptopów, 8 monitorów, 2 przełączników sieciowych, 5 zasilaczy awaryjnych UPS;
- 6) umieszczono lub zaktualizowano w serwisach informacyjnych Ośrodka około 60 ogłoszeń oraz na bieżąco prowadzono wewnętrzny, internetowy serwis informacyjny dla kadry pracowniczej, który znacząco ułatwiał przepływ informacji w Ośrodku;
- 7) zapewniono w sposób ciągły możliwość pracy zdalnej jeśli taka była wymagana, wykorzystując przeznaczony do tego celu sprzęt komputerowy w postaci notebooków;
- 8) zakupiono 9 nowych (w tym 2 do aplikacji ŹRÓDŁO) i odnowiono 2 bezpieczne certyfikaty kwalifikowane dla pracowników na potrzeby realizacji zadań Ośrodka;
- 9) rozpoczęto systematyczne aktualizowanie systemów operacyjnych stacji roboczych do wersji Windows 11;
- 10) wymieniono stare, wolne dyski komputerowe HDD na nowe, szybkie SSD w 41 stacjach komputerowych zwiększając tym samym szybkość pracy komputerów i komfort pracy;
- 11) wymieniono/wydano i zarejestrowano 37 szt. bezpiecznych, szyfrowanych sprzętowo przenośnych pamięci typu pendrive dla pracowników do celów służbowych, które zapewniają bezpieczeństwo przenoszenia i przechowywania tymczasowych danych;
- 12) dostosowano systemy dziedzinowe do obsługi nowych dodatków rządowych (dodatek węglowy, dodatek dla gospodarstw domowych, dodatek elektryczny) oraz zakupiono program na potrzeby fakturowania dodatku węglowego wydawanego przez gminę;
- 13) zakupiono aplikację MERITUM umożliwiającą obsługę realizacji zadania zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy;
- 14) reaktywowano nową wersję systemu HELPDESK umożliwiającą rejestrowanie zgłoszeń dot. problemów informatycznych.

Tabela 23. Zestawienie wydatków na przedsięwzięcia związane z obsługą informatyczną w 2022 roku

Lp.	Zadania i wydatki realizowane przez Zespół Obsługi Informatycznej	Roczny koszt brutto w złotych
1.	Roczny nadzór techniczny nad aplikacją FundAI ZETO Katowice – obsługa świadczeń alimentacyjnych (płatności miesięczne)	10 892,88
2.	Roczny nadzór techniczny nad aplikacją FAMILIA ZETO Katowice – obsługa świadczeń rodzinnych (płatności miesięczne)	21 771,00
3.	Roczny nadzór techniczny nad aplikacją MIDOS ZETO Katowice – obsługa dodatków mieszkaniowych (płatności miesięczne)	4 428,00
4.	Roczny nadzór techniczny nad aplikacją STYPENDIA ZETO Katowice – obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych (płatności miesięczne)	1 298,88
5.	Roczny nadzór techniczny nad aplikacją InformSW ZETO Katowice – informacja o świadczeniach finansowych (płatności miesięczne)	1 033,20
6.	Zakup aplikacji MERITUM ZETO Katowice do obsługi realizacji zadania zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy wraz z rocznym nadzorem technicznym (płatności jednorazowa)	2 306,25
7.	Dodatkowe modyfikacje systemów ZETO Katowice (płatności jednorazowe): – DO – Usługa eTW – DW – DG	7 395,99 1 660,50 5 535,00 5 535,00
8.	Roczny nadzór techniczny nad aplikacją Kadry-Place (płatności miesięczne)	8 856,00
9.	Program ESET ENDPOINT Antywirus wraz z konsolą zarządzającą – licencja na 3 lata, ochrona antywirusowa 350 stanowisk (płatność jednorazowa)	24 624,60
10.	Roczny dostęp dla 30 równoczesnych połączeń do on-linowego systemu prawniczego Wolters Kluwer – LEX Dział Prawny Standard + i LEX Pomoc Społeczna Optimum (płatność jednorazowa)	10 479,60
11.	Zakupy sprzętu komputerowego, sieciowego, oprogramowania i materiałów eksploatacyjnych na potrzeby Ośrodka (w tym: 4 nowe zestawy komputerowe z oprogramowaniem i 2 drukarki laserowe poleasingowe)	45 587,01
12.	Roczny nadzór techniczny nad aplikacją do obsługi kancelarii i gościów „Kancelaria – Książka Korespondencji” oraz „Kancelaria Archiwum – Książka Korespondencji” (płatności miesięczne)	3 600,00
13.	Roczne licencje dostępowe dla pakietu 11-15 pracowników do oprogramowania Wsparcie Rodziny i Piecza Zastępcza wraz z modulem Windykacje (płatność jednorazowa)	5 276,70
14.	Licencja na użytkowanie do końca 2021 roku modułu Karty Polaka w systemie Pomost Std. (płatność jednorazowa)	671,58
15.	Licencja na użytkowanie usługi E-MAIL w Pomost Std. (płatność jednorazowa)	387,45
16.	Zakup 9 nowych certyfikatów (w tym 7 kwalifikowanych i 2 certyfikaty do aplikacji ŹRÓDŁO) oraz odnowienie 2 użytkowanych (w tym czytniki i koszt weryfikacji tożsamości) (płatności jednorazowe)	4 694,32
17.	Roczne utrzymanie domeny mopr.bytom.pl (płatność jednorazowa) + SSL	612,54

18.	Roczne wsparcie techniczne dla Systemu Quorum z modułami FK, Magazyn i Środki trwałe (płatności miesięczne)	29 342,88
19.	Serwisowanie 49 urządzeń drukujących objętych umową (wydatki za cały rok wg faktur dostawcy usług, płatności miesięczne) wraz z najmem 14 urządzeń	69 655,91
20.	Wyszczególnione powyżej naprawy sprzętu komputerowego (płatności jednorazowe)	934,80
21.	Odnowienie licencji rocznej na wsparcie i aktualizację urządzenia UTM Stormshield SN910 (płatność jednorazowa)	13 305,69
22.	Usługa kolokacji i dzierżawy głównego serwera w centrum przetwarzania danych (Data Center) (płatności miesięczne)	30 996,00
23.	Zakup programu do fakturowania ELISOFT Faktury Premium 2022	207,87
O g ó l e m		311 089,65

* bez umowy 3S (transmisja danych, telefony, internet)

XIV. INSPEKTOR OCHRONY DANYCH

Podstawy prawne realizacji zadań

1. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).
2. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)
3. Polityka bezpieczeństwa informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
4. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	1
	Ilość etatów	1
Struktura zatrudnienia	1 pracownik	

W styczniu 2022 roku zgodnie z procedurą nr 20 Polityki Bezpieczeństwa Informacji została przeprowadzona Analiza Ryzyka związana z ochroną danych dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu za 2021 rok. Na podstawie pozyskanych wyników oszacowano, a następnie opracowano raport końcowy, który w marcu ubiegłego roku został przedstawiony Administratorowi Danych Osobowych (ADO), tj. Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu, zwanym dalej Administratorem. Równocześnie z Analizą Ryzyka została przeprowadzona ankieta dotycząca zgłaszanych nieprawidłowości, problemów związanych z alertami i/lub incydentami, poszerzaniem wiedzy i problemami dotyczącymi przechowywania/archiwizacji danych. Udzielone odpowiedzi posłużyły do opracowania wniosków końcowych, które zostały przedstawione w marcu 2022 roku Administratorowi.

W trakcie roku 2022 przeprowadzono audyty sprawdzające, zgodnie z zaakceptowanym przez Administratora planem. Sprawdzenia audytowe dot. weryfikacji zgodności zasad przetwarzania danych w MOPR Bytom, jak i stosowania zabezpieczeń techniczno-organizacyjnych w oparciu o obowiązującą Politykę Bezpieczeństwa Informacji, obowiązujące akty wewnętrzne i dobre praktyki. Sprawdzeniu poddano losowo wybrane działy i terenowe lokalizacje. Łącznie audytowano osiem działów/jednostek, a raporty z audytów zostały przedstawione Administratorowi.

Ponadto organizowano szkolenia dla pracowników MOPR w Bytomiu, które miały na celu przypomnienie zasad i reguł opisanych w obowiązującej w MOPR w Bytomiu Polityce Bezpieczeństwa Informacji, jak i zwrócenie uwagi na nowe zagrożenia związane z ochroną danych.

Jednocześnie na bieżąco realizowano obowiązek pełnienia funkcji punktu kontaktowego (informacyjnego) dla osób, których dane są przetwarzane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu, jak również aktualizowano (poprzez zarządzenia dyrektora) Politykę Bezpieczeństwa Informacji.

XV. SAMODZIELNE STANOWISKO DS. SPOŁECZNYCH

Podstawy prawne realizacji zadań

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm).
2. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
3. Inne akty prawne.

Stan i struktura zatrudnienia według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	1
	Ilość etatów	1
Struktura zatrudnienia	1 pracownik	

Realizowane zadania:

- 1) udzielanie wsparcia klientom Ośrodka w kwestii załatwiania spraw urzędowych i istotnych spraw życiowych;
- 2) współpraca oraz współdziałanie z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczania patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych;
- 3) udzielania wsparcia indywidualnego dla uczestników Klubu Integracji Społecznej;
- 4) udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym;
- 5) prowadzenie działań wspierających pracowników socjalnych w realizacji zadań, tj. działań aktywizacyjnych i usamodzielniających beneficjentów pomocy społecznej;
- 6) udzielanie klientom Ośrodka wsparcia w zakresie poruszania się na otwartym rynku pracy;
- 7) udzielanie klientom Ośrodka wsparcia w poszukiwaniu miejsc pracy oraz w zakresie pisania dokumentów aplikacyjnych;
- 8) sporządzanie sprawozdań i informacji dotyczących realizowanych zadań;
- 9) prowadzenie rejestrów przyjmowanych spraw.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. w ramach ww. zadań: 334 osoby skorzystały z bezpłatnego indywidualnego poradnictwa z zakresu prawa pracy, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego. W zakresie wsparcia zredagowano łącznie 93 pisma (pozw, wnioski, wezwania, skargi, odpowiedzi, odwołania, sprzeciwy, oświadczenia woli), 85 osób zostało objęte pomocą, w celu aktywizacji zawodowej, w procesie poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne. W ramach tego wsparcia: 14 osób podjęło zatrudnienie, 8 osób rozpoczęło uczestnictwo w projektach oferujących szkolenia i kursy.

Ponadto na potrzeby klientów MOPR zostało opracowanych 35 zagadnień prawnych.

XVI. SAMODZIELNE STANOWISKO DS. BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

Podstawy prawne realizacji zadań

1. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz.1510 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2095).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 1997 r., nr 109, poz. 704).
4. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	1
	Ilość etatów	1
Struktura zatrudnienia	1 pracownik	

Realizowane zadania

W 2022 roku szkolenia okresowe z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy prowadzone były przez dwie firmy zewnętrzne: od stycznia do kwietnia 2022 roku przez firmę Pana Adama Pisarczuka działającym w obrocie gospodarczym pod nazwą *BEZPIECZEŃSTWO PRACY*, szkolenia prowadzono w formie samokształcenia kierowanego na stanowiskach administracyjno-biurowych, pracowników socjalnych, koordynatorów i asystentów rodziny, na stanowiskach robotniczych szkolenia odbywały się w formie stacjonarnej z zachowaniem reżimu sanitarnego. Następnie podpisano umowę od maja do grudnia 2022 roku z firmą Pani Moniką Puzio działającą w obrocie gospodarczym pod nazwą *Szkolenia i Doradztwo BHP i PPOŻ. Monika Puzio*– szkolenia w całości odbywały w formie szkoleń stacjonarnych przeprowadzanych w siedzibie MOPR. W sumie w 2022 roku w szkoleniach wzięło udział 50 pracowników. W grudniu 2022 roku przeprowadzono szkolenie okresowe dla osób kierujących pracownikami, które było w całości finansowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Sosnowcu w ramach prewencji wypadkowej. Udział w szkoleniu wzięło 12 pracowników pracujących na stanowiskach kierowniczych, zastępcy kierownika oraz koordynatorów. Łącznie w 2022 roku w szkoleniach okresowych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy wzięło udział 62 pracowników.

W związku ze podwyższeniem kwoty pieniężnej zaktualizowano zarządzenie w sprawie zasad naliczania i wypłaty ekwiwalentu dla uprawnionych pracowników tytułem użytkowania własnej odzieży roboczej i obuwia roboczego oraz ekwiwalentu za pranie

i konserwację. Zmieniono także okres użytkowania dla kierowników terenowych punktów pomocy środowiskowej z 24 miesięcy na 12 miesięcy. Z uwagi na reorganizację numeracji terenowych punktów pomocy środowiskowej wprowadzono zarządzenie zmieniające miesięczne normy zużycia środków czystości na potrzeby sprzątania pomieszczeń MOPR z uwzględnieniem aktualnych danych oraz zapotrzebowań.

Na podstawie art. 209¹ § 1 pkt. 2 Kodeksu Pracy oraz zgodnie z decyzją Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu wyznaczono 65 pracowników do udzielania pierwszej pomocy oraz odpowiedzialnych za wyposażenie apteczek znajdujących się w zakładzie pracy. Pracownicy potwierdzili pisemnie fakt zapoznania się listą oraz zostali zobowiązani do zaznajomienia się (bądź przypomnienia) z instrukcjami w razie nagłej utraty przytomności oraz pierwszej pomocy przedmedycznej, które znajdują się na Pracowniczym Port@lu Informacyjnym.

W ramach projektu *Zero ryzyka dla pracownika – wspólny projekt MOPR-u i PUP-u* przeprowadzono szkolenia uzupełniające z zakresu samoobrony dla pracowników, którzy wzięli udział w I edycji szkolenia oraz zorganizowano *szkolenie pracy z klientem agresywnym*. W kwietniu 2022 roku zakończono wszystkie zaplanowane szkolenia w ramach projektu.

Zgodnie z art. 237 § 1 Kodeksu pracy w MOPR przeprowadzono 4 spotkania Komisji ds. BHP. Przedstawiano stan wypadkowości, konsultowano projekty zarządzeń wprowadzanych w MOPR w Bytomiu, a także przyjmowano wnioski i zapytania od przedstawicieli pracowników. W 2022 roku w MOPR miały miejsce 2 wypadki przy pracy oraz 3 wypadki w drodze z domu do pracy / z pracy do domu, które zostały zatwierdzone przez pracodawcę. Wszystkie wypadki miały znamiona wypadków lekkich. Liczba zdarzeń także pozostała na akceptowalnym poziomie.

W ramach działań służby BHP przeprowadzono kontrole wszystkich punktów terenowych oraz jednostek podległych MOPR. Zalecenia pokontrolne były bieżąco weryfikowane.

Pracownik służby BHP w 2022 roku przeprowadził szkolenie dla osób skierowanych przez Klub Integracji Społecznej do prac społecznie użytecznych. Zakres szkolenia obejmował: przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy, warunki dyscypliny organizacyjnej związanej z nieprzestrzeganiem przepisów BHP, zagrożenia występujące podczas wykonywania pracy oraz zasad ochrony przed zagrożeniami, zasad udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach. Łącznie w szkoleniu udział wzięło 167 osób.

XVII. SAMODZIELNE STANOWISKO SPECJALISTY PRACY SOCJALNEJ DS. INTERWENCYJNEGO UDZIELANIA POMOCY

Podstawy prawne realizacji zadań

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm).
2. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	1
	Ilość etatów	1
Struktura zatrudnienia	1 pracownik socjalny	

Od 1 stycznia 2021 r. utworzono samodzielne stanowisko specjalisty pracy socjalnej ds. interwencyjnego udzielania pomocy. Taka konieczność wynikała z powodu rosnącej ilości potrzeb wsparcia osób lub rodzin w kryzysie oraz koordynacji działań podczas interwencji domowych. Ponadto uruchomiono telefon interwencyjny, który ma na celu odbieranie zgłoszeń oraz podjęcie interwencji w godzinach popołudniowych i dniach świątecznych.

W 2022 roku kontynuowano działania interwencyjne. W związku z powyższym współpracowano z wieloma instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, a w głównej mierze z policją i Sądem Rejonowym w Bytomiu. Oprócz prywatnych osób na telefon interwencyjny dzwoniło m.in.: Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Bytomiu, Policja, straż miejska, szpitale itp.

Interwent zabezpieczył kilkanaście dzieci w placówkach, gdy opiekunowie tychże dzieci nie byli w stanie sprawować nad nimi należytej opieki. W kilku przypadkach zapewniono opiekę samotnym seniorom, gdy stan ich zdrowia nagle uległ pogorszeniu, a nie mogli zostać hospitalizowani. W jednym z przypadków interwent doprowadził do wstrzymania osadzenia w Zakładzie Karnym kobiety opiekującej się pięciorgiem dzieci oraz niepełnosprawnym ojcem. Kilkunastokrotnie interweniowano w sprawie bezdomnych, zapewniając im należyte schronienie. Udzielano wsparcia socjalnego na Oddziale Pediatrii Bytomskiego szpitala. Odebrano kilkadziesiąt telefonów, gdzie informowano mieszkańców miasta o możliwych formach pomocy, a jednokrotnie rozwiązywano ich problemy podczas samej rozmowy telefonicznej. Wielokrotnie wspierano pracowników socjalnych w działaniach terenowych dotyczących „trudnych” środowisk. Kilkukrotnie udzielono wsparcia w przewozie klientów lub ich dzieci. Współpracowano z bytomskimi radnymi w celu rozwiązania dysfunkcyjnych sytuacji dotyczących mieszkańców miasta. Wspólnie z Wydziałem Rodzinnym Sądu Rejonowego w Bytomiu opracowano tryb

współpracy w zakresie zabezpieczeń dzieci. Zacieśniono współpracę z Domem Dziecka nr 1 w Bytomiu, policją oraz Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego w Bytomiu. W 2022 roku podjęto 70 interwencji w terenie.

Dodatkowo w 2022 roku specjalista pracy socjalnej do spraw interwencyjnego udzielania pomocy włączył się ściśle w pomoc uchodźcom po wybuchu wojny w Ukrainie. Przez kilka pierwszych dni konfliktu przez telefon interwencyjny udzielano różnego rodzaju informacji, zarówno obywatelom Ukrainy jak i polakom niosącym im pomoc. Przez pierwsze trzy dni był to jeden z nielicznych w Polsce numerów telefonu całodobowego. Oprócz telefonu interwencyjnego – specjalista pracy socjalnej brał udział w spotkaniach sztabu kryzysowego w Urzędzie Miasta, który koordynował pracami w lokowaniu uchodźców, jak i organizowaniu darów.

XVIII. POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W BYTOMIU

Podstawy prawne realizacji zadań zespołu

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 573 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).
4. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 988 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2095).
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r., nr 17, poz. 162).
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 857).
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie warunków, sposobu oraz trybu gromadzenia i usuwania danych w ramach Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (t.j.: Dz. U. z 2007 r., nr 228, poz. 1681).
9. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2007 r., w sprawie wykonywania badań specjalistycznych na potrzeby orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2007 r., nr 250, poz. 1875).
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie wysokości opłaty za wydanie karty parkingowej oraz warunków dystrybucji blankietów kart parkingowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 843).
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie rodzaju placówek uprawnionych do uzyskania karty parkingowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 818).
12. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie wzoru oraz trybu wydawania i zwrotu kart parkingowych (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1611).
13. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
14. Regulamin organizacyjny Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia zespołu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	10
	Ilość etatów	10
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	9 pracowników, w tym 1 osoba zatrudniona na zastępstwo	

Realizowane zadania

Do zadań realizowanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytomiu należy:

- 1) wydawanie i przyjmowanie wniosków dotyczących niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, legitymacji i kart parkingowych;
- 2) wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, legitymacji i kart parkingowych;
- 3) udzielanie informacji na temat ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym.

W 2022 roku Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytomiu wydał dla mieszkańców Bytomia i Piekar Śląskich:

- 1) 3772 orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, w tym 2912 orzeczeń dla mieszkańców Bytomia oraz 860 orzeczeń dla mieszkańców Piekar Śląskich;
- 2) 826 kart parkingowych, w tym dla:
 - a) Bytomia 627, tj.: 625 dla osób niepełnosprawnych oraz 2 dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją i edukacją osób niepełnosprawnych,
 - b) Piekar Śląskich 199, tj.: 199 dla osób niepełnosprawnych oraz 0 dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją i edukacją niepełnosprawnych;
- 3) 1 019 legitymacji osoby niepełnosprawnej, w tym: dla mieszkańców Bytomia 772 oraz 247 dla mieszkańców Piekar Śląskich.

XIX. DZIAŁ PIECZY ZASTĘPCZEJ I ASYSTY RODZINNEJ

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm).
3. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r., poz. 954).
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., nr 292, poz. 1720).
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., nr 274, poz. 1620).
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego (Dz. U. z 2011 r., nr 272, poz. 1609).
7. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2018 r., poz. 822).
8. Bytomski program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 będący załącznikiem do uchwały nr XXXVI/522/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 21 grudnia 2020 r.
9. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	47
	Ilość etatów	45
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	1 zastępca kierownika	
	45 pracowników, w tym 6 pracowników socjalnych, 1 osoba zatrudniona na zastępstwo oraz 1 osoba zatrudniona w ramach robót publicznych	

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje również zadania na rzecz mieszkańców miasta w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną. Wsparcie rodziny jest istotnym elementem w odbudowywaniu relacji w rodzinie oraz wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. W zakresie zadań realizowanych przez Ośrodek na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wydano 2 980 decyzji, przyznano 8 637 świadczeń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka oraz na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, pomoc na zagospodarowanie dla wychowanków pieczy zastępczej oraz innych określonych w art. 88 ustawy o pomocy społecznej, a także świadczeń dla dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2022 roku 155 dzieci zmieniło środowisko wychowawcze, w tym m.in.:

- 1) 58 osób opuściło pieczę z uwagi na osiągnięcie pełnoletniości, w tym 40 z rodzinnej pieczy zastępczej i 18 z instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) 45 dzieci powróciło do rodziny naturalnej, w tym 16 z rodzinnej pieczy zastępczej i 29 z instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 3) 9 dzieci zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym 6 z rodzinnej pieczy zastępczej i 3 z instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 4) 17 dzieci zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 14 z rodzinnej pieczy zastępczej i 3 z instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 5) 10 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej zostało umieszczonych w rodzinie adopcyjnej;
- 6) 16 dzieci z pieczy zastępczej opuściło rodzinną pieczę zastępczą na terenie Bytomia z innego powodu, m.in. rozwiązano rodzinę zastępczą, rodzina zmieniła miejsce zamieszkania, nastąpił zgon rodzica zastępczego, rodzina została ustanowiona na 6 miesięcy.

1. Rodzinna piecza zastępcza

Tabela 24. Umieszczanie dzieci w różnych typach rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2022 (narastająco)

			Liczba rodzin		Liczba dzieci	
			Ilościowo	%	Ilościowo	%
1	Spokrewniona rodzina zastępcza		174	66,16	231	46,85
2	Niezwadodowa rodzina zastępcza		71	27,00	97	19,68
3	Zawodowa rodzina zastępcza		4	1,52	31	6,29
3a	w tym:	specjalistyczna	-	-	-	-
3b		o charakterze pogotowia rodzinnego	4	1,52	31	6,29
4	Rodzinne domy dziecka		14	5,32	134	27,18
Ogółem			263	100%	493	100%

Tabela 25. Umieszczenie dzieci w różnych typach rodzinnej pieczy zastępczej, stan na dzień 31.12.2022 r.

			Liczba rodzin		Liczba dzieci	
			Ilościowo	%	Ilościowo	%
1	Spokrewniona rodzina zastępcza		152	68,47	195	50,00
2	Niezwodowa rodzina zastępcza		52	23,42	73	18,72
3	Zawodowa rodzina zastępcza		4	1,80	17	4,36

3a	w tym	specjalistyczna	-	-	-	-
3b		o charakterze pogotowia rodzinnego	4	1,80	17	4,36
4	Rodzinny dom dziecka		14	6,31	105	26,92
Ogółem			222	100%	390	100%

Tabela 26. Wydatkowanie środków w ramach rodzinnej pieczy zastępczej

	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń w zł
Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	4 994	3 298 023,01
Dodatek do świadczenia na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności	450	68 263,95
Pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka	1	1 299,49
Jednorazowa pomoc na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka	31	27 005,74
Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0,00
Dofinansowanie do wypoczynku	28	7 338,00
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym prowadzona jest rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka	83	192 425,98
Środki finansowe na remont lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka	1	2 025,98
Dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowaniu dzieci	1 782	859 352,00
Ogółem	7 370	4 455 734,15

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Tabela 27. Ruch osobowy w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Bytomia w 2022 r.

Lp.	Nazwa	Liczba miejsc	Liczba dzieci w ciągu roku	Liczba dzieci (na 31.12.22 r.)	Liczba przyjętych do placówek dzieci w 2022 r.	
					dzieci z Bytomia	dzieci spoza Bytomia
1	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 1 w Bytomiu	14	18	14	6	1
2	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 2 w Bytomiu	14	21	14	7	0
3	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 3 w Bytomiu	14	20	13	7	0
4	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 4 w Bytomiu	14	18	14	5	1
5	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 5 w Bytomiu	14	23	14	8	0
6	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 6 w Bytomiu	14	19	14	9	2
7	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 7 w Bytomiu	14	19	13	3	0
8	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 8 w Bytomiu	14	16	14	3	0
9	Placówka opiekuńczo-wychowawcza nr 9 w Bytomiu	14	15	14	4	0
10	Dom Dziecka nr 1	14	20	14	8	0
Ogółem		140	189	138	60	4

Tabela 28. Wychowankowie opuszczający instytucjonalną pieczę zastępczą

Lp.	Nazwa	Liczba miejsc	Liczba dzieci w ciągu roku	Liczba dzieci (na 31.12.22 r.)	Liczba dzieci opuszczających placówkę w 2022 r.	
					dzieci z Bytomia	dzieci spoza Bytomia
1	Placówka opiekuńczo - wychowawcza nr 1 w Bytomiu	14	18	14	4	0
2	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 2 w Bytomiu	14	21	14	7	0
3	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 3 w Bytomiu	14	20	13	7	0
4	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 4 w Bytomiu	14	18	14	3	1
5	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 5 w Bytomiu	14	23	14	9	0
6	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 6 w Bytomiu	14	19	14	5	0
7	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 7 w Bytomiu	14	19	13	6	0
8	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 8 w Bytomiu	14	16	14	2	0
9	Placówka opiekuńczo wychowawcza nr 9 w Bytomiu	14	15	14	1	0
10	Dom Dziecka nr 1	14	20	14	6	0
	Ogółem	140	189	138	50	1

W roku 2022 przyjęto 64 dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Bytomia. Łącznie w bytomskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych w ubiegłym roku przebywało 189 wychowanków.

Ponadto w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza Bytomiem przebywało 26 dzieci, dla których miejscem zamieszkania, przed umieszczeniem był Bytom (w tym 22 umieszczonych przed 2022 r.).

W zakładach opiekuńczo-leczniczych poza Bytomiem przebywało 17 dzieci, urodzonych na terenie Bytomia. W 2022 r. przyjęto jedno dziecka, oraz jedno dziecko opuściło zakład opiekuńczo-leczniczy. Na dzień 31 grudnia 2022 w zakładach opiekuńczo-leczniczych przebywało 16 dzieci, urodzonych w Bytomiu.

Na dzień 31 grudnia 2022 r. w MOPR do realizacji pozostawało 20 postanowień sądu w sprawie umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej.

Tabela 29. Realizacja postanowień sądowych w 2022 r.

Realizacja postanowień sądu w 2022 r.	Liczba dzieci
Umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej	38
Umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej	68
Oczekujący na umieszczenie w pieczy zastępczej na 31 grudnia 2022 r.	20
Osiągnięcie pełnoletniości przed skierowaniem do placówki	0
Razem	126

3. Porozumienia:

- 1) dzieci spoza Bytomia umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Bytomia. W roku 2022 realizowano porozumienia zawarte z innymi powiatami, w sprawie zwrotu środków, na pokrycie kosztów utrzymania dzieci spoza powiatu w rodzinnej pieczy zastępczej w Bytomiu. Zawarto trzy nowe porozumienia, a zakończono trzy porozumienia. Na dzień 31 grudnia 2022 r. realizowano 35 porozumień;
- 2) dzieci z Bytomia umieszczone w pieczy zastępczej poza Bytomiem. W roku 2022 realizowano 95 porozumień dotyczących pokrywania kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Bytomia, umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem. Zawarto 15 nowych porozumień, a zakończono 15 w ciągu roku. Na dzień 31 grudnia 2022 r. realizowano 80 porozumień.

W 2022 r. realizowano 26 porozumień dotyczących pokrywania kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Bytomia, umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza

powiatem. Zawarto cztery nowe porozumienia, a cztery zakończono w ciągu roku. Na dzień 31 grudnia 2022 r. realizowano 22 porozumienia.

4. Usamodzielnienia

Osoby, które opuszczają rodzinną pieczę zastępczą oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze mogą być objęte pomocą na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz pomocą na zagospodarowanie. Poniższe zestawienia przedstawiają wysokość udzielonej w 2022 r. pomocy osobom, które opuściły rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Tabela 30. Pomoc udzielona osobom, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą

Rodzaj świadczenia		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	68	275	163 167,33
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	18	18	121 512,00
3	Pomoc na zagospodarowanie	18	18	33 770,00
Ogółem		X	311	318 449,33

Tabela 31. Pomoc udzielona osobom, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodzaj świadczenia		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	59	528	305 693,87
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	12	12	92 544,00
3	Pomoc na zagospodarowanie	5	5	8 649,00
Ogółem		X	545	406 886,87

Tabela 32. Pomoc udzielona osobom, które opuściły placówki na podstawie ustawy o pomocy społecznej

Rodzaj świadczenia		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	3	28	15 430,80
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	1	1	5 511,00

3	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	2	2	5 235,86
Ogółem		X	31	26 177,66

Ponadto prowadzono działania polegające na:

- 1) udzielaniu konsultacji przez psychologów mieszkańcom Bytomia (m.in. rodzinom zastępczym, usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej) w przypadkach gdy wymagało tego dobro dziecka;
- 2) prowadzeniu mieszkania chronionego, z którego w 2022 r. skorzystało czterech usamodzielnianych wychowanków;
- 3) realizacji projektu Centrum Wsparcia Rodziny edycja II, w tym m.in.: rekrutacja rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, wsparcie uczestników projektu udzielane przez specjalistów (psycholog, pedagog, terapeuta zajęciowy), udział w grupach wsparcia, udział w treningu doskonalenia kompetencji i umiejętności dla rodzin zastępczych, zorganizowano integrację rodzin zastępczych;
- 4) podjęciu działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego, w tym kontynuowano współpracę z rzecznikiem prasowym Urzędu Miejskiego w Bytomiu, Biurem Promocji Miasta, Bytomskim Centrum Kultury, PUP w Bytomiu. Rozkolportowano ulotki i plakaty. Plakaty zostały umieszczone na słupach ogłoszeniowych oraz przystankach. Kontynuowano współpracę w projekcie „Aniołkowe granie” celem promowania idei rodzicielstwa zastępczego, którego finał odbył się w 9 lutego 2023 r.;
- 5) zakwalifikowaniu i skierowaniu na szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze;
- 6) wydaniu kwalifikacji dla rodzin zastępczych;
- 7) współfinansowaniu wydatków za pobyt dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 8) kontynuowaniu zadania rozpoczętego w 2020 r. w ramach projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” a polegające na pozyskaniu wsparcia finansowego na zakup 291 sztuk sprzętu komputerowego (laptopy, komputery stacjonarne), 92 szt. sprzętu multimedialnego (projektory, urządzenia wielofunkcyjne), jednego specjalistycznego oprogramowania dla dziecka z niepełnosprawnością. W 2022 r. dokonywano, m.in. zmian miejsca użytkowania ww. sprzętu pomiędzy rodzinami zastępczymi, zdawania go do depozytu tutejszego Ośrodka, udzielano pomocy technicznej przy użytkowaniu sprzętu;
- 9) udziale w Programie Asystent Rodziny na rok 2022, w ramach którego otrzymano dofinansowanie dodatków do wynagrodzenia dodatków dla 18 asystentów rodziny.

5. Asystenci rodziny

W MOPR zatrudnieni są asystenci rodziny, na których wsparcie mogą liczyć bytomskie rodziny. Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy rodziny są podejmowane przez nich działania, a wśród nich między innymi: konsultacje wychowawcze, działania interwencyjne i zaradcze, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wspieranie aktywności społecznej i zawodowej.

W 2022 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie z rodzinami pracowało 18 asystentów rodziny, w tym 10 finansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu „Centrum Wsparcia Rodziny edycja II”. Ze wsparcia asystentów korzystało 301 rodzin.

Asystenci rodziny swoją pracę wykonywali w oparciu o plany pracy z rodziną, w ramach których prowadzili różnego rodzaju treningi, w tym m.in.: gospodarowanie budżetem i prowadzenie gospodarstwa domowego, kompetencji wychowawczych oraz higieny i czystości. W ramach realizacji planów pracy asystenci współpracowali, m. in. z: Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, szkołami i przedszkolami, sądem i kuratorami, placówkami szkolnymi i przedszkolnymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Centrum Interwencji Kryzysowej, a także organizacjami pozarządowymi i prywatnymi przedsiębiorcami.

6. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej

W MOPR zatrudnieni są koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, którzy udzielają wsparcia bytomskim rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka. Do podstawowych działań realizowanych przez nich należy udzielanie rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka pomocy, w realizacji zadań, wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zadaniem takim, m.in. jest przygotowywanie planu pomocy dziecku, zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach, z uregulowaną sytuacją prawną, przygotowywanie pozwów o zasądzenie alimentów.

W 2022 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie z rodzinami pracowało 8 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którzy objęli wsparciem łącznie 81 rodzin, w tym w ramach projektu Centrum Wsparcia Rodziny edycja II objęto 64 rodziny.

Z rodzinami zastępczymi, które nie są objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej współpracuje pracownik socjalny. W 2022 r. zatrudnionych było 8 pracowników socjalnych. Poza zadaniami tożsamymi z zadaniami koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pracownicy socjalni m.in. prowadzą pracę socjalną, postępowania

związane z ustalaniem odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, przeprowadzają wywiady z rodzinami zastępczymi, które zadeklarowały chęć otrzymywania świadczeń na podstawie wcześniejszych przepisów, wspierają usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej i prowadzą postępowania związane z ich usamodzielnieniem, nadzorują i wspierają mieszkańców mieszkania chronionego.

7. Działania wspierające rodzinę

W odpowiedzi na zdiagnozowaną potrzebę wspierania rodzin, znajdujących się w sytuacji kryzysu i zapewnienia rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieciom powstał Bytomski program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023, przyjęty uchwałą nr XXXVI/522/20 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 21 grudnia 2020 r. Program stanowi narzędzie polityki miasta na rzecz umacniania rodziny i rodzicielstwa zastępczego i jest kontynuacją Bytomskiego programu wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej na lata 2012-2014, Bytomskiego programu wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej na lata 2015-2017 oraz Bytomskiego programu wspierania rodziny i rozwoju systemu pieczy zastępczej na lata 2018-2020. Program jest odpowiedzią na realizację obowiązku gminy, wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczącego wspierania rodziny, przeżywającej trudności, w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ale również obowiązku powiatu, mającego za zadanie opracowanie programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej. W jego zapisach programowych wyodrębniono dwie części:

- 1) Gminny Program Wspierania Rodziny. Program adresowany jest do bytomskich rodzin przeżywających trudności w pełnieniu ról społecznych, w szczególności, w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Głównym celem programu jest wspieranie rodzin poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cele operacyjne gminnego programu wspierania rodziny to:
 - a) diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez pracę socjalną, polegającą na rozpoznawaniu deficytów, w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie,
 - b) zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących kryzysów w rodzinie,
 - c) doskonalenie zawodowe osób zaangażowanych na rzecz wspierania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- 2) Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej. Adresatami programu są: istniejące rodziny zastępcze, prowadzący rodzinne domy dziecka oraz kandydaci do prowadzenia ww. form pieczy zastępczej. Ponadto program kierowany jest do usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Program jest również adresowany do pracowników instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz instytucji odpowiedzialnych za jej doskonalenie. Celem głównym jest stworzenie optymalnego systemu pieczy zastępczej, natomiast cele operacyjne powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej to:
- a) poszerzanie i kontynuacja usług, w zakresie rodzinnych form pieczy zastępczej, promowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
 - b) wspieranie w procesie usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą,
 - c) wzmocnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

XX. DZIAŁ REALIZACJI ŚWIADCZEŃ

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1947 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (t.j.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1598 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 583 ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (t.j.: Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 ze zm.).
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 grudnia 2016 r. w sprawie trybu podziału rezerwy celowej na wypłatę świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka (Dz. U. z 2016 r., poz. 2275).
8. Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007).
9. Uchwała nr III/25/18 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia do wysokości 150% kryterium dochodowego, uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy, w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (Dz. U. 2018 r., poz. 7947).
10. Uchwała nr IV/54/18 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu osłonowego dla Bytomia w zakresie dożywiania” na lata 2019-2023.
11. Uchwała Rady Miejskiej w Bytomiu nr XXVIII/439/04 z dnia 28 lipca 2004 roku ze zm. w sprawie zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.
12. Uchwała Rady Miejskiej w Bytomiu nr XXVIII/444/04 z dnia 28 lipca 2004 roku w sprawie sprawienia pogrzebu przez gminę Bytom oraz ustalania zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu.
13. Uchwała Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. z 2016 r., poz. 1250 ze zm.).
14. Regulamin Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	18
	Ilość etatów	18
Struktura zatrudnienia	1 kierownik	
	17 pracowników, w tym 1 osoba zatrudniona na zastępstwo oraz 1 osoba zatrudniona w ramach robót publicznych	

Realizowane zadania

Dział Realizacji Świadczeń wykonywał zadania własne i zlecone gminy oraz zadania własne z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat. Do zadań działu należało m.in. wydawanie decyzji administracyjnych i postanowień po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego, jak również sporządzanie list wypłat oraz załatwianie wszelkich spraw związanych z dalszą realizacją zadań zleconych i własnych gminy oraz zleconych powiatu.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę w 2022 roku należało:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi – czyli usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym;
- 2) wypłacanie wynagrodzeń należnych opiekunom z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd;
- 3) wydawanie decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, w trybie art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych;
- 4) sprawienie pogrzebu obywatelowi Ukrainy;
- 5) przyznawanie i wypłacanie jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywatela Ukrainy w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w 2022 roku należało:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, które przysługują w szczególności ze

- względem na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania i nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych – z przeznaczeniem na różnorodne cele, jak również na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu *Posilek w szkole i w domu na lata 2019-2023*;
 - 3) dożywianie dzieci w ramach wieloletniego rządowego programu *Posilek w szkole i w domu na lata 2019-2023*;
 - 4) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym usług specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – dla osób tego wymagających ze względu na wiek lub niepełnosprawność;
 - 5) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym wobec osób zmarłych zamieszkałych, przebywającym lub zmarłym na terenie Bytomia, wobec których nie stwierdzono osób zobowiązanych do ich alimentacji lub osoby zobowiązane nie posiadały środków finansowych na pokrycie kosztów pochówku;
 - 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, które przysługują pełnoletnim osobom niezdolnym do pracy, z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, a w przypadku osoby pozostającej w rodzinie, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
 - 7) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, które odprowadzane są za osoby posiadające prawo do zasiłku stałego i nie posiadające prawa do opłacania składek z innego tytułu, jak również za osoby, które zostały objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej;
 - 8) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych dla obywateli Ukrainy, które przysługują w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania i nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny;
 - 9) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych obywatelom Ukrainy z przeznaczeniem

- na różnorodne cele, jak również na zakup posiłku;
- 10) dożywianie dzieci z rodzin Ukraińskich w szkołach;
 - 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych obywatelom Ukrainy, w tym usług specjalistycznych, w miejscu pobytu, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – dla osób tego wymagających ze względu na wiek lub niepełnosprawność;
 - 12) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych obywatelom Ukrainy, które przysługują pełnoletnim osobom niezdolnym do pracy, z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, a w przypadku osoby pozostającej w rodzinie, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
 - 13) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, które odprowadzane są za osoby posiadające prawo do zasiłku stałego i nie posiadające prawa do opłacania składek z innego tytułu, jak również za osoby, które zostały objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez powiat należało wypłacanie świadczeń pieniężnych, przeznaczonych na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się w Rzeczypospolitej Polskiej oraz przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

W 2022 roku liczba osób objętych programem *Posilek w szkole i w domu* wyniosła 3 508 osób oraz 23 dzieci objętych pomocą w formie posiłku nie wymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Ogólny koszt programu wyniósł 4 005 976,96 zł, z tego środki własne gminy 801 195,39 zł, a z dotacji z budżetu państwa 3 204 781,57 zł.

Tabela 33. Realizowane zadania zlecone gminy

Lp.	Rodzaj zasiłku	Liczba osób	Kwota świadczeń w zł
1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	11	104 370,00
2	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	16	85 775,30
3	Sprawienie pogrzebu obywatelowi Ukrainy	1	2 190,00
4	Jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywatela Ukrainy w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe	1844	951 000,00

Tabela 34. Realizowane zadania zlecone gminy w sprawie decyzji wydawanych w trybie art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Liczba wniosków złożonych w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	Liczba decyzji wydanych w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni ogółem	w tym:		
		liczba decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	liczba decyzji odmownych	liczba pozostałych decyzji
549	548	323	12	213

Tabela 35. Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat

Lp.	Rodzaj zasiłku	Liczba osób	Kwota świadczeń w zł
1	Karta Polaka	5	46 200,00
2	Świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców	1	8 700,00

Tabela 36. Realizowane zadania własne gminy

Zadania własne	Rodzaj zasiłku		Liczba osób	Kwota świadczeń w zł
1	Zasiłki okresowe - ogółem		1 459	3 706 825,75
	w tym:	środki własne	x	-
		dotacja	x	3 706 825,75
	w tym przyznane z powodu:	bezrobocia	1 141	2 786 009,77
		długotrwałej choroby	252	420 015,00
		niepełnosprawności	220	469 345,00
	możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego		24	20 725,00
	inne niż wymienione powyżej		9	10 731,00
2	Zasiłki stałe – ogółem		875	5 201 733,30
	w tym przyznane dla osoby:	samotnie gospodarującej	723	4 518 602,30
		pozostającej w rodzinie	178	683 131,00
3	Posiłek ogółem		2 492	3 119 013,18
	w tym :	dożywianie dzieci (w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”)	1 125	737 556,80
4	Usługi opiekuńcze - ogółem		400	1 445 137,62
	w tym:	specjalistyczne	73	215 520,00
5	Sprawienie pogrzebu		81	158 890,00
6	Inne zasiłki celowe i w naturze (w tym udzielane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”)		1519	1 111 790,53
	w tym:	zasiłki specjalne celowe	54	8 038,00
7	Składki na ubezpieczenie zdrowotne		880	467 717,09
8	Zasiłki okresowe dla obywateli Ukrainy - ogółem		18	18 502,67
	w tym:	środki własne:	x	-
		dotacja	x	18 502,67
9	Zasiłki stałe dla obywateli Ukrainy - ogółem		0	-
	w tym:	środki własne:	x	-
		dotacja	x	-
10	Posiłek dla obywateli Ukrainy		605	127 374,40
	w tym:	dożywianie dzieci	środki własne:	x
			dotacja	x
11	Inne zasiłki celowe i w naturze dla obywateli Ukrainy (w tym udzielane na całodziennie wyżywienie dzieci w przedszkolu)		70	18541,35
	w tym:	środki własne:	x	162,77
		dotacja	69	18 378,58
12	Usługi opiekuńcze dla obywateli Ukrainy		2	330,68
13	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za obywateli Ukrainy		0	-

Ponadto Dział Realizacji Świadczeń realizował program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022.

Program realizowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego. W dniu 1 marca 2022 r. została zawarta umowa pomiędzy Gminą Bytom, a Wojewodą Śląskim na sfinansowanie ww. zadania w roku 2022. Gmina Bytom otrzymała dotację na realizację tego programu w łącznej wysokości: 146 880 zł, w tym na realizację usług opieki wytchnieniowej 144 000,00 zł (środki przyznane zostały na wsparcie 15 osób, w tym osiem osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz siedem dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności). Ostatecznie wsparciem w tej formie zostało objętych 14 opiekunów sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, w tym 10 opiekunów sprawujących opiekę nad dorosłymi osobami niepełnosprawnymi legitymującymi się znacznym stopniem niepełnosprawności lub równoważnym oraz czterech opiekunów niepełnosprawnych dzieci. Przyznano łącznie 2 387,5 godziny usług opieki wytchnieniowej na łączną kwotę 76 400,00 zł. Głównym celem programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, w tym czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację. W Bytomiu Program był realizowany w formie usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w limicie 240 godzin.

XXI. DZIAŁ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j.: Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 685).
5. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 583 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1249).
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 690 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1329).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., nr 209, poz. 1245).
12. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. z 2021 r., poz. 893).
13. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (t.j.: Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 ze zm.).
14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r., nr 218, poz. 1439).
15. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2018 r., poz. 822 ze zm.).
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1296).
17. Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (Monitor Polski z 2018 r., poz. 1007).
18. Uchwała nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (Monitor Polski z 2016 r., poz. 1250).
19. Uchwała Nr III/25/18 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia do wysokości 150% kryterium dochodowego, uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy, w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

20. Uchwała nr IV/54/18 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia "Programu osłonowego dla Bytomia w zakresie dożywiania" na lata 2019-2023.
21. Uchwała Nr XX/273/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 23 września 2013 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych działających w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
22. Uchwała Nr XIII/182/13 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustalenia naliczania, sposobu pobierania oraz częściowego lub całkowitego zwalniania z ponoszenia odpłatności za posiłek oraz pobyt w dziennych domach pomocy działających w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
23. Uchwała nr XXVIII/439/04 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie zasady przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.
24. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	92
	Ilość etatów	91,25
Struktura zatrudnienia	1 kierownik działu	
	1 zastępcę kierownika działu	
	5 kierowników terenowych punktów pomocy środowiskowej	
	1 kierownik Zespołu Psychiatryczno-Środowiskowego	
	7 koordynatorów, w tym 5 koordynatorów terenowych punktów pomocy środowiskowej	
	77 pracowników, w tym 71 pracowników socjalnych	

W 2022 roku w skład działu wchodziły:

1) terenowe punkty pomocy środowiskowej:

- a) nr 1 – pl. Akademicki 9,
- b) nr 2 – ul. Łagiewnicka 15,
- c) nr 3 – ul. Piłsudskiego 67,
- d) nr 4 – ul. Stolarzowicka 35,
- e) nr 5 – ul. Orzegowska 20a,
- f) nr 6 – ul. Konstytucji 91,
- g) nr 7 – ul. Szymbały 122 b;

2) zespoły:

- a) Psychiatryczno-Środowiskowy – ul. Piłsudskiego 67,

- b) do realizacji zadań projektu Kierunek – Lepsze Jutro – ul. Piłsudskiego 67,
- c) do realizacji zadań projektu Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej – edycja II – ul. Powstańców Warszawskich 14.

Z dniem 1 stycznia 2022 r. doszło do reorganizacji terenowych punktów pomocy środowiskowej poprzez połączenie TPPŚ nr 1 z TPPŚ nr 2 (powstał TPPŚ nr 1), TPPŚ nr 4 z TPPŚ nr 9 (powstał TPPŚ nr 2), TPPŚ nr 3 z TPPŚ nr 10 (powstał TPPŚ nr 3), a TPPŚ nr 8 został zmieniony w TPPŚ nr 4.

Z dniem 14 marca 2022 r. Terenowy Punkt Pomocy Środowiskowej nr 6 zmienił swoją lokalizację z ul. Huty Julia 10 i przeniósł się na ul. Konstytucji 91.

Z dniem 31 grudnia 2022 r. zakończył działalność zespół do spraw realizacji zadań projektu Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej – edycja II – w związku z zakończeniem realizacji tego projektu.

Realizowane zadania

W 2022 r. Dział Pomocy Środowiskowej prowadził działania związane z następującymi zadaniami określonymi w ustawie o pomocy społecznej:

- 1) z zakresu zadań własnych gminy:
 - a) udzielanie schronienia i zapewnienie posiłku,
 - b) prowadzenie postępowań w sprawie zasiłków okresowych, celowych specjalnych celowych oraz zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
 - c) przyznawanie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania,
 - d) dożywianie dzieci,
 - e) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
 - f) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
 - g) pomoc osobom mającym trudność w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
 - h) praca socjalna,
 - i) prowadzenie postępowań w sprawie zasiłków specjalnych celowych,
 - j) prowadzenie postępowań w sprawie zasiłków stałych,
 - k) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 2) z zakresu zadań zleconych gminie:
 - a) przyznawanie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom z zaburzeniami psychicznymi,

- b) prowadzenie postępowań w sprawie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych,
- d) realizacja postanowień w zakresie wynagrodzeń należnych opiekunom z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Dla osiągnięcia tego celu przewidziano świadczenia w postaci pieniężnej (m.in. zasiłki) i niepieniężnej (m.in. usługi opiekuńcze, schronienie, posiłek, praca socjalna). Rodzaj i forma świadczenia były dostosowane do sytuacji i potrzeb osoby lub rodziny zgłaszającej się po pomoc. Wsparcie klientów pomocy społecznej udzielane jest przez pracowników socjalnych. Aby ułatwić kontakt klientom pomocy społecznej z pracownikami socjalnymi pracują oni w terenowych punktach pomocy środowiskowej, zlokalizowanych w większości dzielnic Bytomia.

Do zadań pracowników socjalnych należało m.in.:

- 1) prowadzenie postępowań administracyjnych z zakresu udzielania pomocy społecznej, w tym przeprowadzanie wywiadów środowiskowych;
- 2) ustalanie planu pomocy;
- 3) praca socjalna;
- 4) wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 5) rekrutacja do projektów realizowanych przez MOPR oraz do innych form aktywizacji;
- 6) prowadzenie działań interwencyjnych i profilaktycznych;
- 7) wnioskowanie o objęcie wsparciem asystenta rodziny;
- 8) utrzymywanie stałej współpracy z innymi służbami w tym z dzielnicowymi Policji, strażą miejską, kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi.

Prowadzenie postępowań o udzielenie pomocy społecznej zarówno w postaci pieniężnej i niepieniężnej stanowi największy udział w szeregu działań i obowiązków realizowanych przez pracowników socjalnych. Ogółem w 2022 roku pomocą społeczną objęto 3 518¹ środowisk.

W TPPŚ w Miechowicach i Stroszku zlokalizowane są Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego.

¹ MRPiPS za 2022 r. dział 4

Działania usamodzielniające wobec beneficjentów pomocy społecznej opierają się w dużej mierze w oparciu o zawierane kontrakty socjalne. W 2022 roku pracownicy socjalni zawarli 106 kontraktów oraz kontynuowali 185 kontraktów zawartych w latach poprzednich.

W 2022 roku pracownicy działu PS zawarli 15 Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności oraz kontynuowano 11 programów zawartych w latach wcześniejszych.

1. Posiłek w szkole i w domu

W ramach programu rządowego *Posiłek w szkole i w domu* istnieje możliwość korzystania z posiłków. W 2022 roku w celu realizacji tego zadania zawarto umowy z 9 placówkami gastronomicznymi, zlokalizowanymi w śródmieściu oraz dzielnicach Bytomia (tj. Miechowice, Szombierki, Karb, Stroszek i Łagiewniki) oraz jedno porozumienie z placówką gminną (Centrum Integracji Społecznej) które wydawały ciepłe posiłki dla klientów pomocy społecznej, na podstawie otrzymanych od pracownika socjalnego bonów. W ten sposób wydano łącznie 200 579 ciepłych posiłków, tj. średnio 552 dziennie.

2. Pomoc żywnościowa

Gmina Bytom bierze udział w *Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020* współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Realizacja Programu na terenie Bytomia odbywa się przy współpracy ze Śląskim Oddziałem Okręgowym PCK Katowice – Oddział Rejonowy PCK Bytom (jako Organizacji Partnerskiej Regionalnej i jednocześnie Organizacji Partnerskiej Lokalnej). Osoby kierowane są do pomocy przez pracowników socjalnych MOPR. W ramach Podprogramu 2021, który zakończył się w październiku 2022 r. spośród mieszkańców Bytomia do uzyskania pomocy skierowano 4000 osób, które spełniały warunki do jej przyznania. Żywność wydawana była w magazynie żywności, znajdującym się w Bytomiu przy ulicy Łużyckiej 12a. Na początek 2023 r. planowana jest kontynuacja działań programu w ramach Podprogramu 2021 Plus.

3. Pozostałe czynności wykonywane przez pracowników socjalnych na rzecz mieszkańców Bytomia:

- 1) pracownicy socjalni brali udział w wielu interwencjach dot. udzielenia wsparcia osobom, głównie zaniedbanym higienicznie, nieporadnym życiowo, mieszkających w trudnych warunkach i wymagających natychmiastowych działań, w celu zapewnienia im właściwej pomocy; ofiarom przemocy; jak też w rodzinach niewydolnych wychowawczo, w których dobro dzieci było lub mogło być zagrożone, co powodowało konieczność zabezpieczenia czasowego lub stałego małoletnich:

- u rodziny, w pogotowiu rodzinnym, rodzinnych domach dziecka lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej;
- 2) prowadzono postępowania administracyjne, w tym przeprowadzano wywiady środowiskowe, zarówno z mieszkańcami Bytomia jak i z mieszkańcami innych gmin, przebywających w placówkach opieki zdrowotnej na terenie Bytomia, w ramach postępowań o wydanie decyzji, potwierdzającej prawo do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej;
 - 3) prowadząc pracę socjalną poprzez próby usamodzielnienia osób i rodzin, i ich wyjścia z systemu pomocy społecznej bądź w celu poprawy funkcjonowania w środowisku rodzinnym lub lokalnym, pracownicy podejmowali szereg działań, w szczególności:
 - a) rekrutację do udziału w pracach społecznie użytecznych i zajęć w Klubie Integracji Społecznej,
 - b) rekrutację do udziału w projektach : *Kierunek Lepsze Jutro* oraz *Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej – edycja II*,
 - c) rekrutację do udziału w Centrum Integracji Społecznej – w 2022 roku skierowano 80 osób, 13 osobom przedłużono okres uczestnictwa oraz wydano 22 opinii, wobec osób, które zostały skierowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu,
 - d) kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu o wszczęcie procedury przymusowego leczenia odwykowego, wobec osób, które nadużywają alkoholu, a poprzez swój nałóg zagrażają życiu i zdrowiu swojemu i innych (w 2022 roku skierowano 25 takich wniosków wobec 26 osób);
 - 4) zgłaszanie rodziny do objęcia monitoringiem w ramach projektu *Prawo ochronnym parasolem dziecka – przyjazne patrole*;
 - 5) przyjmowanie wniosków celem wydania Bytomskiej Karty Seniora;
 - 6) kontynuowanie realizacji akcji Śląska Koperta Życia. „Koperta życia” to karta, w której podaje się informacje dotyczące jej właściciela – dane osobowe, numer telefonu do bliskiej osoby, przebyte choroby, zażywane leki i uczulenia. Kartę wkłada się najczęściej do lodówki, na której umieszcza się naklejkę z nadrukiem „Koperta życia”. Umieszczenie koperty w miejscu widocznym i dostępnym umożliwia służbom medycznym, w razie wypadku lub zasląbnienia, a także Policji, Straży Pożarnej, Straży Miejskiej czy innym służbom szybki dostęp do podstawowych informacji o seniorze. „Koperta życia” przyspiesza ratownikom medycznym dostęp do ważnych informacji medycznych mogących uratować życie, ułatwia pracę innym służbom oraz zwiększa poczucie bezpieczeństwa osób starszych. Pracownicy socjalni w 2022 roku wydali 90

tego typu kart podopiecznym w podeszłym wieku, schorowanym i niepełnosprawnym.

Oprócz zadań wymienionych w ustawie o pomocy społecznej, pracownicy socjalni wykonywali również inne czynności stanowiące istotne zaangażowanie ich czasu, m.in.:

- 1) wywiady i opinie na rzecz sądu w toczących się postępowaniach o wydanie lub zmianę zarządzeń opiekuńczych. Wystąpiono z 20 wnioskami do Sądu Rejonowego w Bytomiu o wydanie zarządzeń lub wgląd w sytuację rodziny oraz wydano 40 opinii na wniosek sądu o rozeznanie sytuacji rodziny;
- 2) wnioski Bytomskich Mieszkań, spółdzielni mieszkaniowych i innych zarządców budynków o rozeznanie sytuacji zainteresowanych rodzin i udzielenie im ewentualnej pomocy, w tym otrzymano 62 wnioski Bytomskich Mieszkań o rozeznanie sytuacji;
- 3) wnioski placówek penitencjarnych o udzielenie pomocy osobom je opuszczającym;
- 4) wnioski ZUS (likwidowany Fundusz Alimentacyjny) o ustalenie sytuacji bytowej dłużników;
- 5) wnioski Prokuratury Rejonowej w Bytomiu o rozeznanie sytuacji i udzielenie pomocy;
- 6) współudział w opracowywaniu planów pracy z rodzinami objętymi wsparciem asystenta rodziny;
- 7) opinie dot. rodzin ubiegających się o wsparcie fundacji;
- 8) wywiady i ustalenia na rzecz Działu Świadczeń Alimentacyjnych i Dochodzenia Należności;
- 9) wywiady na rzecz Działu Świadczeń Rodzinnych;
- 10) w ramach realizacji programu „500+” również na pracownikach socjalnych spoczywały zadania związane z koniecznością weryfikacji czy przyznawane świadczenia nie są marnotrawione, bądź wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem;
- 11) w ramach współpracy ze stowarzyszeniem Wiosna, tutejszy Ośrodek po raz kolejny wziął udział w akcji „Szlachetna Paczka”. Pracownicy socjalni rekomendowali 55 rodzin/osób do objęcia wsparciem w ramach tej akcji;
- 12) we współpracy ze Śląskim Kuratorium Oświaty 12 dzieci z terenu Bytomia skierowano na kolonie w ramach letniego wypoczynku, które zorganizowano w Chłapowie i Łebie;
- 13) Pracownicy TPPŚ nr 4 przy wsparciu TPPŚ nr 7 w dniu 15 grudnia 2022 r. współorganizowali imprezę charytatywną „Miechowskie Integracje Świąteczne”. Impreza, której głównym organizatorem było stowarzyszenie „Bytomskie Maki” odbyła się przy DPS Kombatant w Miechowicach. W imprezie pod patronatem Prezydenta Miasta Bytomia wzięły udział szkoły, przedszkola, domy pomocy społecznej, BCW, tj. instytucje mające swoją siedzibę w Miechowicach. Do zadań pracowników socjalnych należała m.in. obsługa charytatywnej zbiórki żywności oraz środków czystości, które

przynosili mieszkańcy, a także rozdysponowanie tych darów wśród najbardziej potrzebujących mieszkańców dzielnicy.

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu przystąpił do kolejnej edycji rządowego programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2022 finansowanego w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów. Realizacja Programu opierała się o dwa moduły:

Moduł I – poprzez zapewnienie usługi wsparcia seniorom w wieku 65 lat i więcej,

Moduł II – poprzez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Udzielenie wsparcia nie było uzależnione od kryterium dochodowego. W ramach Modułu I seniorzy w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, po zgłoszeniu potrzeby wsparcia przez ogólnopolską infolinię lub bezpośrednio w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Bytomiu mogli uzyskać wsparcie w zakresie:

- 1) wsparcia społecznego np. rozmowy, spacer, zakupy;
- 2) ułatwienia dostępności do podstawowej lub specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez wsparcie w umawianiu wizyt lekarskich i dowozu na te wizyty, pomocy w zorganizowaniu transportu na szczepienia;
- 3) wsparcie psychologiczne poprzez pomoc w czynnościach umożliwiających uzyskanie tego wsparcia;
- 4) wsparcie w czynnościach dnia codziennego np. pomoc w wyprowadzeniu psa, dostarczanie zakupów, pomoc w realizacji recept i dostarczaniu leków i produktów medycznych.

Tą formą wsparcia objęto 30 seniorów, którym udzielono pomocy 324 razy.

W ramach Modułu II Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu po rozeznaniu potrzeb bytomskich seniorów w zakresie wyposażenia ich w tzw. „opaskę bezpieczeństwa”, dokonano zakupu 120 takich opasek wraz z obsługą systemu, które następnie użyczono seniorom spełniającym kryteria do ich otrzymania.

Rok 2022 to również (pomimo panującej pandemii COVID – 19) czas intensywnej pracy na rzecz obywateli z Ukrainy. Inwazja na Ukrainę rozpoczęta 24 lutego 2022 r. przez agresora rosyjskiego spowodowała napływ uciekających Ukraińców do Polski (w tym do Bytomia). Pracownicy socjalni otrzymali z tego tytułu nowe zadania. Praca socjalna na rzecz uchodźców to wiele godzin poświęconych obywatelom Ukrainy, którzy znaleźli się w głębokim kryzysie i zostali objęci odpowiednią pomocą, m.in. poprzez:

- 1) przeprowadzanie ankiet z napływającymi uchodźcami w pierwszym etapie wojny;

- 2) systematyczne rozeznawanie potrzeb zgłaszających się osób;
- 3) systematyczne weryfikowanie list dzieci ze szkół i przedszkoli objętych dożywianiem;
- 4) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych celem udzielania pomocy finansowej oraz wywiadów na okoliczność przyznania dożywiania dla dzieci w szkołach i przedszkolach;
- 5) współpracę z organizacjami, kościołami i innymi instytucjami działającymi na rzecz obywateli Ukrainy (np. pomoc z ONZ).

Pracownicy działu przyjmowali również wnioski o przyznanie jednorazowego świadczenia pieniężnego przysługującego dla obywateli Ukrainy.

Ponadto w 2022 r. MOPR przystąpił do realizacji programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej na realizację pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2022 – finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Głównym celem programu jest wprowadzenie usług asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, której adresatami są:

- 1) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka;
- 2) osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia posiadające orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne). Tą formą wsparcia objętych zostało 12 osób niepełnosprawnych, u których zrealizowano 2535 godzin usług asystenta.

4. Mieszkanie chronione dla matek z dziećmi

Od października 2017 r. w ramach MOPR funkcjonuje mieszkanie chronione, treningowe przeznaczone dla matek z dziećmi, pozostających w sytuacji kryzysowej, spowodowanej między innymi przemocą, bezdomnością bądź zagrożenia bezdomnością, które ze względu na trudną sytuację życiową potrzebują wsparcia. Celem funkcjonowania mieszkania chronionego jest udzielenie schronienia matce i dziecku znajdującym się w sytuacji kryzysowej; zapewnienie bezpieczeństwa, w szczególności przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; usamodzielnienie, poprzez ich powrót do środowiska. W 2022 roku z tego typu wsparcia skorzystało 15 osób.

W ramach zawartego porozumienia pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie a Aresztem Śledczym w Bytomiu realizowana jest współpraca, w zakresie funkcjonowania w Areszcie, tzw. *Punktu konsultacyjnego*. Wyznaczeni pracownicy socjalni sporządzają

wywiady środowiskowe, udzielają poradnictwa oraz informacji osadzonym pod nadzorem funkcjonariusza służby więziennej. W 2022 roku pracownik socjalny 13 razy wizytował Areszt Śledczy w Bytomiu.

Od 2 stycznia 2017 r. realizowane jest porozumienie pomiędzy: MOPR, Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego w Bytomiu, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Bytomiu i Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, celem zintegrowania działań służb, instytucji i organizacji pozarządowych, działających na rzecz rodzin w ramach *Zespołów na Rzecz Rodziny*. W 2022 roku pracownicy socjalni Ośrodka powołali lub brali udział w 35 posiedzeniach zespołów, celem omówienia zgłaszanych problemów występujących w rodzinach oraz podjęcia skutecznych działań na ich rzecz. Stan epidemii oraz zagrożenia epidemicznego ograniczył ilość spotkań w ramach tych zespołów. Ideą działalności Zespołów na Rzecz Rodzin jest przyczynienie się, m.in. do:

- 1) zmniejszenia ilości umieszczeń dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) przeciwdziałania tzw. wyuczonej bezradności;
- 3) wypracowania metod postępowania i porozumiewania się w rodzinie;
- 4) łagodzenia skutków konfliktów w rodzinie;
- 5) zapobiegania pogłębianiu się dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach.

5. Działania podejmowane na rzecz osób chorych psychicznie

Działania podejmowane wobec osób chorych psychicznie realizowane były poprzez sześciu pracowników Zespołu Psychiatryczno-Środowiskowego. Pracownicy socjalni specjalizujący się w pracy z osobami zaburzonymi psychicznie podejmowali szereg działań na rzecz jednostek, grup i środowisk dotkniętych tym problemem, również interwencyjnych wobec osób w ostrej fazie choroby psychicznej, niejednokrotnie w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia klienta, jak i działania zapobiegawcze w zakresie profilaktyki ochrony zdrowia psychicznego. Pracownicy Zespołu Psychiatryczno-Środowiskowego w 2022 r. objęli swoim działaniem 397 środowisk. Udzielono 481 konsultacji i porad (poprzez indywidualne spotkania lub telefoniczne konsultacje). Dokonano 1 031 wejść w środowiska oraz 391 wizyt w różnego typu instytucjach (m.in. sądy, ZUS, urząd miasta, przychodnie lekarskie, poradnie zdrowia psychicznego) załatwiając sprawy podopiecznych, bądź udając się tam z nimi.

W pięciu przypadkach pracownicy musieli dokonać interwencyjnych działań, wobec osób chorych psychicznie z uwagi na zaostrzenie przebiegu choroby, w celu zminimalizowania skutków dla zainteresowanego i otoczenia oraz poprawy stanu chorego.

Ponadto pracownicy ZPS uczestniczyli w rozprawach sądowych, realizując postanowienia sądowe dotyczące przymusowego leczenia psychiatrycznego, udawali się wraz z klientami na komisje lekarskie celem uzyskania orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

W celu prawidłowej realizacji zadań, na podstawie umowy-zlecenia zatrudniony jest konsultant – lekarz psychiatra. W 2022 roku dokonał 99 konsultacji psychiatrycznych. W oparciu o wydane zaświadczenia sporządzono 18 wniosków do sądu o wydanie skierowania do szpitala psychiatrycznego bez wymaganej zgody, w oparciu o art. 29 i art. 30 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz 23 wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej bez wymaganej zgody (w trybie art. 39 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego). Organizowano realizację postanowień sądowych w sprawie przymusowego leczenia oraz współpracowano w przewożeniu klientów do domów pomocy społecznej bez wymaganej zgody. Zespół Psychiatryczno – Środowiskowy prowadzi cztery mieszkania chronione treningowe dla 13 osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2022 r. z pobytu w tych Mieszkaniach skorzystało 14 osób. Z mieszkańcami prowadzono zajęcia dające wiedzę i umiejętności niezbędne w prowadzeniu gospodarstwa domowego, dbania o higienę osobistą i otoczenia, z zakresu rozwiązywania sytuacji problemowych i konfliktowych, podnoszenia wiedzy o chorobie psychicznej i gospodarowaniu budżetem domowym. Celem pobytu w mieszkaniach chronionych jest usamodzielnienie i przygotowanie do pełnienia ról społecznych, ich integrowanie, a także ich przygotowanie do powrotu do społeczności lokalnej.

Pracownicy Zespołu uczestniczyli również w konsultacjach przygotowujących do wdrożenia pilotażowego projektu „Centrum Zdrowia Psychicznego przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu” oraz przeprowadzili szkolenie dla kuratorów sądowych wykonujących orzeczenia w sprawach karnych przy Sądzie Rejonowym w Bytomiu. W ramach prowadzonej pracy zespół współpracował z placówkami takimi jak: poradnie zdrowia psychicznego, szpitale, oddziały dzienne psychiatryczne, transport sanitarny oraz Środowiskowym Domem Samopomocy *Integracja*, Bytomskimi Mieszkaniem, policją i innymi instytucjami.

6. Zespół do realizacji zadań projektu *Rewitalizacja z Klubem Integracji Społecznej edycja II*

Projekt był skierowany do mieszkańców Bytomia, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wykluczonych, korzystających z pomocy MOPR, zamieszkujących obszar zdegradowany, wyznaczony do rewitalizacji w ramach Obszaru Strategicznej Interwencji. Celem głównym projektu był wzrost integracji społecznej

i zdolności do zatrudnienia kobiet i mężczyzn, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących obszar rewitalizacji w Bytomiu, poprzez wsparcie zajęciami w Klubie Integracji Społecznej MOPR 60 osób (w tym 39 kobiet) i ich otoczenia. W roku 2021 działaniami objętych było 51 osób. Działania skupiały się na aktywizacji społecznej i zawodowej, nabywaniu lub podnoszeniu kwalifikacji, podnoszeniu poziomu motywacji do pracy i umiejętności społecznych, umożliwiających podjęcie i utrzymanie zatrudnienia. W ramach projektu zorganizowano szereg zindywidualizowanych form wsparcia ukierunkowanych na rozwiązanie problemów życiowych i rodzinnych, co pozwoliło ustabilizować swoją sytuację życiową i podjąć aktywność zawodową.

W ramach projektu *Rewitalizacja z KIS edycja II* uczestnicy mogli skorzystać z:

- 1) zajęć z zakresu reintegracji społecznej;
- 2) wyjazdowego treningu integracyjnego;
- 3) indywidualnego poradnictwa psychologicznego;
- 4) kursów i szkoleń (16 osób uzyskało kwalifikacje: kurs podstaw sprzedaży internetowej, kurs pracownika administracyjno-biurowego, kurs opiekunki w żłobku i klubie dziecięcym, kurs prawa jazdy kat. B, kurs magazyniera z obsługą wózka jezdniowego, kurs sprzedawcy, kurs spawania);
- 5) doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy (skorzystało 19 osób);
- 6) zajęć uspołeczniających;
- 7) zajęć ze społecznościami lokalnymi;
- 8) zajęć profilaktyczno – edukacyjnych ze specjalistami (ds. uzależnień, dietetykiem, lekarzem – pediatrą).

Ponadto zorganizowano cykl spotkań o tematyce ekologicznej dla społeczności lokalnej (warsztaty dot. smogu w dzielnicy Bobrek, nasadzenia drzew i krzewów wraz z architektem zieleni w dzielnicy Bobrek połączone z prelekcją o tematyce proekologicznej).

W 2022 r. zorganizowano pięć staży zawodowych (jako pomocnik magazyniera, pomoc kuchenna i specjalista ds. sprzedaży internetowej). Podjęty staż zakończył się zatrudnieniem w fabryce Petralana jednej osoby – na stanowisku magazyniera.

W 2022 r., w wyniku udziału w projekcie siedem osób podjęło zatrudnienie (w tym cztery kobiety i trzech mężczyzn). W ramach działań projektowych w 2022 roku przeprowadzony został remont klatki schodowej jednego z budynków w rewitalizowanej bytomskiej dzielnicy, w który zostali zaangażowani mieszkańcy za zgodą „Bytomskich Mieszkań”. Zorganizowano trzy spotkania sąsiedzkie, których celem była integracja społeczności lokalnej (spotkanie

międzypokoleniowe z seniorami w dzielnicy Bobrek, piknik rodzinny w Parku Kachla, spotkanie sąsiedzkie społeczności lokalnej przy ul. Stalmacha 3 po ukończonym remoncie klatki schodowej w ramach inicjatywy lokalnej).

7. Zespół pracowników socjalnych realizujących projekt *Kierunek – Lepsze Jutro*

Projekt *Kierunek – lepsze jutro* skierowany jest do 167 mieszkańców/-nek Bytomia, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych pomocą MOPR. Okres realizacji projektu od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. W 2022 roku w wyniku rekrutacji udział podjęło 41 uczestników/-czek. Celem głównym jest podniesienie poziomu integracji społecznej i zwiększenie zdolności do zatrudnienia, poprzez udział w działaniach integracyjno-aktywizacyjnych. Każdy z uczestników mógł skorzystać z usług o charakterze społecznym, edukacyjnym, zawodowym bądź zdrowotnym, przy wsparciu pracy socjalnej i działań środowiskowych, angażując również otoczenie osób uczestniczących. Każdy z uczestników korzystał z:

- 1) poradnictwa psychologicznego indywidualnego i grupowego;
- 2) poradnictwa prawnego;
- 3) poradnictwa zawodowego indywidualnego i grupowego;
- 4) pośrednictwa zawodowego;
- 5) treningów kompetencji społecznych, rodzicielskich grupowych i indywidualnych;
- 6) wyjazdowych Treningów asertywności i samoobrony dla kobiet Wen Do;
- 7) spotkań grupowych i indywidualnych prowadzonych przez pracowników socjalnych;
- 8) pracy socjalnej na rzecz poprawy sytuacji osobistej uczestników i ich rodzin;
- 9) kursów i szkoleń;
- 10) usług stomatologicznych.

Podczas realizacji projektu w 2022 roku:

- 1) 17 osób uzyskało zatrudnienie;
- 2) zorganizowano staże zawodowe dla 15 uczestników;
- 3) 6 osób skierowano do Centrum Przeciwdziałania Uzależnień w Bytomiu celem podjęcia terapii;
- 4) 25 uczestników skierowano do prac społecznie użytecznych;
- 5) prowadzono kąciek z odzieżą używaną oraz zabawkami dla osób potrzebujących;
- 6) zorganizowano wyjazd edukacyjno-integracyjny z uczestnikami projektu do Piekar Śląskich – kopiec Wyzwolenia.

Ponadto prowadzono przez specjalistki działania środowiskowe na obszarze całego Bytomia skupione na integracji społeczności lokalnej, edukacji, różnorodnych warsztatach,

wyjściach kulturalnych, piknikach międzypokoleniowych oraz wiele innych działań kierowanych do uczestników projektu oraz ich otoczenia. W ramach działań środowiskowych mieszkańcy Bytomia mogli skorzystać z różnych form aktywności, takich jak:

1) warsztaty kreatywne:

- a) sutasz,
- b) szydełko
- c) pudełka/decoupage,
- d) lepienie z gliny
- e) malowanie koszulek
- f) świąteczne wieńce,
- g) proste malowanie akrylem,
- h) makrama (torebki i kwietniki),
- i) malowanie pierników świątecznych,
- j) nauka tworzenia szalików za pomocą obręczy dziewiarskiej,
- k) stolarka,
- l) krawiectwo
- m) świece sojowe,
- n) las w słoiku,
- o) zielona ściana,
- p) witraże i mozaika,
- q) malowanie na płótnie i szkłe,
- r) ceramika;

2) spotkania edukacyjno-integracyjne i kulturalne:

- a) lokalne spacery poznawcze z uczestnikami i otoczeniem: Żabie Doły i Kopalnia Rozbark,
- b) wyjazdy do Teatru Rozrywki w Chorzowie oraz Teatru Śląskiego,
- c) próby do spektaklu *ZAMKNIĘTE do odwołania* i *Rekin na wyspie skarbów*,
- d) wyjście do kina,
- e) wyjazd na wystawę malarstwa,
- f) wyjazd do miejsca pamięci i muzeum Auschwitz-Birkenau,
- g) wyjazd do kopalni soli Wieliczka,
- h) wyjście na lodowisko w Bytomiu,
- i) wizyta w ZOO we Wrocławiu,
- j) wyjazd do *Zatorlandu* w Zatorze,
- k) spływ kajakowy,

- l) wizyta w ogrodzie botanicznym: zielony survival w Radzionkowie,
 - m) wyjazd do Palmiarni w Gliwicach,
 - n) wizyta w Stowarzyszeniu Górnośląskich Kolei Wąskotorowych w Bytomiu,
 - o) wyjazd do Ustronia – wejście na Czantorię,
 - p) wizyta w Planetarium w Chorzowie;
- 3) zajęcia ruchowe:
- a) czwartkowe zajęcia taneczne dla dzieci oraz spotkania rodziców,
 - b) aktywne poranki na trawie (wspólne spędzanie wolnego czasu, gry i zabawy animacyjne dla dzieci, pilates dla rodziców i opiekunów),
 - c) wakacyjne spacer z kijkami Nordic Walking;
- 4) imprezy i eventy:
- a) impreza edukacyjno-integracyjna *Trzymaj formę – wrzuć to w normę*,
 - b) spektakl teatralny *ZAMKNIĘTE do odwołania* i *Rekin na wyspie skarbów* dla mieszkańców Bytomia.

XXII. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 615 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1297).
3. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1577).
4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 z późn zm.).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1359).
6. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1329).
7. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 583).
9. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1692).
10. Ustawa z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1967 ze zm).
11. Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2127 ze zm).
12. Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2236).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się, stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481).
14. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466).
15. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1177).
16. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 sierpnia 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o dodatek węglowy (Dz. U. z 2022 r., poz. 1712).

17. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 20 września 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła (Dz. U. z 2022 r., poz. 1974).
18. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 października 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła (Dz. U. z 2022 r., poz. 2194).
19. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku elektrycznego (Dz. U. z 2022 r., poz. 2443).
20. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	18
	Ilość etatów	18
Struktura zatrudnienia	1 kierownik działu	
	1 zastępcę kierownika	
	16 pracowników, w tym 5 osób zatrudnionych w ramach robót publicznych oraz 1 osoba zatrudniona na zastępstwo	

Realizowane zadania

Do zadań Działu Świadczeń Rodzinnych należy prowadzenie wszelkich spraw związanych z przyznawaniem świadczeń należących do zakresu zadań zleconych gminie takich, jak:

- 1) zasiłki rodzinne (oraz dodatki do zasiłków rodzinnych), które przyznawane są rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osobie uczącej się w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia.

Dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie może przekraczać 674 złotych. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 złotych.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- a) urodzenia dziecka,

- b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
 - c) samotnego wychowywania dziecka,
 - d) wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
 - e) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 - f) rozpoczęcia roku szkolnego (w tym rozpoczęcia roku szkolnego na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne),
 - g) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie kosztów związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły),
 - h) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie kosztów związanych z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły);
- 2) świadczenia opiekuńcze:
- a) zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
 - b) świadczenie pielęgnacyjne, które przyznaje się z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w celu sprawowania opieki nad dzieckiem (legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby, w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji) albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - c) specjalny zasiłek opiekuńczy jako pomoc dla osób z rodzin o niskich dochodach nie przekraczających 764 zł na osobę, które rezygnują z zatrudnienia w związku z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny;
- 4) zasiłek dla opiekuna, który przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa, na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw;
- 5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka finansowana z budżetu państwa. Zgodnie z art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych Rada gminy może w drodze uchwały przyznać osobom zamieszkałym na terenie jej działania jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka. Jak dotąd taka uchwała nie została podjęta przez Radę Gminy Bytom, zatem mieszkańcom Bytomia nie przysługuje ww. świadczenie;

- 6) świadczenie rodzicielskie stanowiące wsparcie dla rodziców i niektórych opiekunów, którzy nie nabyli uprawnień do zasiłku macierzyńskiego;
- 7) „Za życiem” – jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- 8) wypłata świadczenia wychowawczego (do 31 maja 2022r.), którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Rodzaje, ilość i wysokość udzielonych świadczeń w 2022

W roku 2022 w Dziale Świadczeń Rodzinnych odnotowano wpływ 5 980 wniosków wraz z kompletem dokumentów, w tym – 638 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, 3 637 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, 1064 wnioski o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego, 251 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, 28 wniosków o ustalenie prawa specjalnego zasiłku opiekuńczego, 352 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego, 1 wniosek o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna, 9 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia wynikającego z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W roku 2022 w wyniku prowadzonych postępowań wydano łącznie 8 491 decyzji administracyjnych, w tym decyzje: ustalające uprawnienia do świadczeń; wydane w związku z nabyciem uprawnienia do dodatków do przyznanego już zasiłku rodzinnego; w związku ze zmianą sytuacji rodzinnej lub finansowej świadczeniobiorców; na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz ustalające świadczenia nienależnie pobrane.

Tabela 37. Świadczenia przyznane w roku 2022

	Ilość wypłaconych świadczeń	Łączna kwota w złotych świadczeń
Zasiłki rodzinne	58 796	6 761 248,51
Dodatki do zasiłku rodzinnego:		
Urodzenie dziecka	178	151 732,15
Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	641	243 271,18
Samotne wychowywanie dziecka	6 640	1 283 565,69
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	357	32 130,00
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego po 5 roku życia	4 132	445 237,80
Rozpoczęcie roku szkolnego	5 340	339 826,80
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie kosztów związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły)	52	4 490,27
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie kosztów związanych z dojazdem z miejsca zamieszkania z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły)	1 278	84 034,92
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	13 420	1 249 753,97
Zasiłek pielęgnacyjny	48 461	10 459 792,00
Świadczenia pielęgnacyjne	8 653	18 218 218,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	495	495 000,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	224	138 840,00
Zasiłki dla opiekunów	74	45 880,00
Świadczenie rodzicielskie	3 845	3 470 450,10
Świadczenie „Za życiem”	9	36 000,00
Świadczenie wychowawcze	118 083	58 834 911,11
Razem	270 678	102 294 382,50

W roku 2022 Dział Świadczeń Rodzinnych realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń rodzinnych. Na podstawie 700 złożonych wniosków przyznano następujące świadczenia

Tabela 38. Świadczenia przyznane w roku 2022 obywatelom Ukrainy

	Ilość wypłaconych świadczeń	Łączna kwota w złotych świadczeń
Zasilki rodzinne	3 604	421 216,60
Dodatki do zasilku rodzinnego:		
Urodzenie dziecka	7	7 000,00
Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	0	0
Samotne wychowywanie dziecka	34	6 562,00
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	0	0
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego po 5 roku życia	0	0
Rozpoczęcie roku szkolnego	5	500,00
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie kosztów związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły)	0	0
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania (na pokrycie kosztów związanych z dojazdem z miejsca zamieszkania z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły)	0	0
Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	280	26 600,00
Zasilek pielęgnacyjny	41	8 849,64
Świadczenia pielęgnacyjne	12	25 428,00
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	6	6 000,00
Świadczenie rodzicielskie	126	119 307,80
Razem	4 115	621 464,04

Ponadto w ramach Rządowej tarczy energetycznej w roku 2022 przyjęto 14 260 wniosków w tym:

- 11 757 o dodatek węglowy,
- 964 o dodatek dla gospodarstw domowych,
- 661 o dodatek elektryczny,
- 878 o zakup preferencyjny paliwa stałego dla gospodarstw domowych (z czego pozytywnie zweryfikowano 853).

Tabela 39. Świadczenia przyznane w roku 2022 w ramach Rządowej tarczy energetycznej

	Ilość wyplaconych świadczeń	Łączna kwota w złotych świadczeń
Dodatek węglowy	10 639	31 917 000,00
Dodatek dla gospodarstw domowych	632	1 098 000,00
Dodatek elektryczny*	X	X
Razem	11 271	33 015 000,00

* wypłata dodatku elektrycznego zostanie zrealizowana do 31 marca 2023 r.

XXIII. DZIAŁ ŚWIADCZEŃ ALIMENTACYJNYCH I DOCHODZENIA NALEŻNOŚCI

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1205 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 615 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2230).
4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).
5. Ustawy z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 479 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1297).
7. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2021).
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1577 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1540 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1359).
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1359 ze zm.).
12. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1805 ze zm.).
13. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.).
14. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 534 ze zm.).
15. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1360 ze zm.).
16. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 ze zm.).
17. Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 października 2020 r. w sprawie określenia wzoru żądania wydania zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby fizycznej oraz wzoru tego zaświadczenia (Dz. U. z 2020 r. poz. 1713).
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2021 r. poz. 1092).
19. Rozporządzenie Ministra, Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466).
20. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2021 r., poz. 1481).
21. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń

i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1467).

22. Uchwała Nr LI/627/17 Rady Miejskiej w Bytomiu dnia 29 sierpnia 2017 r. w sprawie określania zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym miasta Bytomia oraz jego jednostek podległych, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których z dnia ulga będzie stanowić pomoc publiczną oraz wskazania organów uprawnionych do udzielania przedmiotowych ulg.
23. Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie gminy Bytom, stanowiący załącznik do Uchwały nr LI/619/17 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 lipca 2017 r.
24. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.
25. Innych właściwych aktów prawnych.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	12
	Ilość etatów	12
Struktura zatrudnienia	1 kierownik działu	
	1 zastępca kierownika	
	10 pracowników, w tym 2 osoby zatrudnione w ramach robót publicznych	

Realizowane zadania

1. Postępowania prowadzone w sprawie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przysługują (w przypadku bezskutecznej egzekucji świadczeń alimentacyjnych, w okresie ostatnich dwóch miesięcy) osobie uprawnionej, do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej, do ukończenia przez nią 25 roku życia albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Przyznanie świadczenia uzależnione jest, m. in. od kryterium dochodowego. Jeżeli dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza miesięcznie kwoty 900,00 zł netto, świadczenie przysługuje w wysokości zasądzonych alimentów, nie więcej niż 500,00 zł miesięcznie na dziecko. Natomiast w przypadku, gdy dochód rodziny przekracza kwotę 900,00 zł netto na osobę w rodzinie, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego to świadczenie przysługuje, w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, a kwotą, o którą został

przekroczony dochód rodziny, w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. odnotowano wpływ 1229 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, na podstawie których wydano 1172 decyzji administracyjnych, w tym:

- 1) 1134 decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 2) 19 decyzji odmawiających prawo do świadczeń;
- 3) 16 decyzji umarzających postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczeń;
- 4) w 59 sprawach pozostawiono wnioski bez rozpatrzenia.

Tabela 40. Liczba oraz kwota przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2022

Ilość wypłaconych świadczeń	Łączna kwota świadczeń w zł
16 785	6 880 051,95

W roku 2022 wydano 392 decyzji zmieniających, m.in. zawieszających i podejmujących wypłatę świadczeń, zmieniających okres i wysokość przyznanych świadczeń, ustalających nienależnie pobrane świadczenia, rozkładających na raty spłatę zobowiązania.

2. Postępowania prowadzone w sprawie świadczeń nienależnie pobranych

1) Świadczenia rodzinne

W 2022 roku wydano 254 ostatecznych decyzji dotyczących nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, na łączną kwotę 263 956,99 zł. Odzyskano 252 020,56 zł należności głównej oraz 24 615,14 zł odsetek ustawowych za opóźnienie. W roku 2022 nie umorzono należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych. Wygaszono 12 338,79 zł należności głównej i 2 109,51 zł odsetek ustawowych za opóźnienie. Wystosowano:

- a) 47 upomnień w celu wezwania do zapłaty z tytułu świadczeń nienależnie pobranych, niespłaconych w terminie i odsetek,
- b) 34 tytuły wykonawcze, skierowane do właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego lub Urzędu Miasta w Bytomiu w celu ściągnięcia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Stan zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 r. z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych wyniósł 284 845,22 zł i odsetek ustawowych za opóźnienie 163 993,07 zł;

2) Świadczenie wychowawcze

W 2022 roku wydano 21 decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych na łączną kwotę 34 500,00 zł. Odzyskano 66 421,68 zł należności głównej

oraz 10 307,01 zł odsetek ustawowych za opóźnienie. Wygaszono 189,53 zł należności głównej i 26,98 zł odsetek ustawowych za opóźnienie.

Wystosowano:

- a) 13 upomnień w celu wezwania do zapłaty z tytułu świadczeń nienależnie pobranych niespłaconych w terminie wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie,
- b) 13 tytułów wykonawczych, skierowanych do właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego lub Urzędu Miasta w Bytomiu w celu ściągnięcia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Stan zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 r. z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych wyniósł 139 508,54 zł i odsetek ustawowych za opóźnienie 14 692,82 zł;

3) Świadczenia z programu Dobry Start

W 2022 roku nie wydano decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń z programu Dobry Start. Odzyskano 591,26 zł należności głównej oraz 51,43 zł odsetek ustawowych za opóźnienie. Stan zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 r. z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z programu Dobry Start wynosi 1 200,00 zł i odsetek ustawowych za opóźnienie 239,71 zł;

4) Dodatki Mieszkaniowe

W 2022 roku nie wydano decyzji w sprawie nienależnie pobranych Dodatków Mieszkaniowych. Odzyskano 4 942,28 zł należności głównej oraz 2 633,97 zł odsetek ustawowych za opóźnienie. Wygaszono 16 310,16 zł należności głównej i 2 729,01 zł odsetek ustawowych za opóźnienie. Stan zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 r. z tytułu nienależnie pobranych Dodatków Mieszkaniowych wynosi 30 453,05 zł i odsetek ustawowych za opóźnienie 21 204,07 zł;

5) Fundusz alimentacyjny

W roku 2022 wydano 63 decyzji ostatecznych dotyczących nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 91 896,59 złotych. Odzyskano 52 675,00 zł należności głównej oraz 10 697,45 zł odsetek ustawowych za opóźnienie. Wygaszono 3 560,00 zł należności głównej i 1 104,24 zł odsetek ustawowych za opóźnienie.

Wystosowano:

- a) 9 upomnień w celu wezwania do zapłaty z tytułu świadczeń nienależnie pobranych, niespłaconych w terminie i odsetek,

- b) 10 tytułów wykonawczych skierowanych do właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego lub Urzędu Miasta w Bytomiu, w celu ściągnięcia należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

W roku 2022 nie umorzono należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Stan zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 r. z tytułu nienależnie pobranych świadczeń alimentacyjnych wyniósł 241 080,25 zł i odsetek ustawowych za opóźnienie 160 193,36 zł;

6) Zaliczka alimentacyjna

W 2022 r. odzyskano z tytułu nienależnie pobranej zaliczki alimentacyjnej i odsetek ustawowych za opóźnienie kwotę 811,31 zł. Stan zobowiązań na dzień 31 grudnia 2022 r. z tytułu nienależnie pobranej zaliczki alimentacyjnej wyniósł 23 317,03 zł i odsetek ustawowych 39 296,50 zł.

3. Postępowania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych

Organ wszczyna postępowanie na wniosek wierzyciela, bądź też każdorazowo po przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Do czynności wynikających z ustawowych obowiązków wobec dłużnika alimentacyjnego należy:

- 1) przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego i odebranie oświadczenia majątkowego od dłużnika alimentacyjnego;
- 2) przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji (np. podjęcie przez dłużnika pracy, prac społecznie użytecznych itp.), w szczególności zawartych w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika;
- 3) zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy, w przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia;
- 4) poinformowanie właściwego powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- 5) poinformowanie organu właściwego wierzyciela oraz komornika o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz o ich efektach;
- 6) wydawanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 7) kierowanie wniosków o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – kodeks karny oraz skierowanie wniosku do starosty

o zatrzymanie prawa jazdy w przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił:

- a) złożenia oświadczenia majątkowego,
 - b) zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, bez uzasadnionej przyczyny (w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy),
 - c) przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, zasadach robót publicznych lub udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych,
 - d) wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych lub udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych;
- 8) przekazanie powiatowemu urzędowi pracy informacji o utracie statusu dłużnika alimentacyjnego lub ustaniu potrzeby aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- 9) podejmowanie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w ramach sądowej egzekucji świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, w tym: wszczynanie i przyłączanie się do postępowań prowadzonych przez komorników sądowych oraz ustalenie aktualnego miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego;
- 10) sporządzanie zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przyznaniem świadczeń rodzinnych oraz świadczeń alimentacyjnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, tj. o przestępstwo opisane w art. 209 kk.

Ponadto do obowiązków pracowników Działu należy: współpraca z jednostkami i instytucjami w sprawach związanych z zadaniem komórki, tj. komornikami sądowymi, sądami, urzędami skarbowymi, Urzędem Miejskim w Bytomiu, Powiatowym Urzędem Pracy w Bytomiu prokuraturami, komisariatami policji.

Wobec dłużników alimentacyjnych w roku 2022 podjęto 3386 czynności przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, 189 z nich okazały się działaniami skutecznymi. Ponadto przeprowadzono 183 wywiady z dłużnikami alimentacyjnymi i odebrano tyleż samo oświadczeń majątkowych.

Tabela 41. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w Bytomiu w roku 2022

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość
1	Wezwanie dłużnika w celu przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego	845
2	Informacja do dłużnika alimentacyjnego o przyznanych świadczeniach alimentacyjnych przedstawicielowi ustawowemu	718
3	Informacja dla organu właściwego dłużnika alimentacyjnego wraz z wnioskiem o podjęcie działań wskazanych w Rozdziale 2 ustawy z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	186
4	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego lub wywiadu środowiskowego	102
5	Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jak bezrobotny albo poszukujący pracy	89
6	Poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	62
7	Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	63
8	Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	43
9	Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	10
10	Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego	39
11	Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	11
12	Skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	4
13	Pisma do komornika o ustalenie adresu dłużnika alimentacyjnego	408
14	Złożenie zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa w związku z przyznaniem świadczeń rodzinnych oraz świadczeń alimentacyjnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów	806
15	Razem	3386

Zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji gospodarczej, dłużnicy alimentacyjni zostali zgłoszeni do krajowych biur gospodarczych, tj. KRD, BIG SA, ERIF, KBIG SA, BIG INFORMATOR, KIDT BID SA. Na 31 grudnia 2022 roku liczba dłużników w ww. rejestrach

wynosiła 3 186, z czego 2 966 stanowili dłużnicy funduszu alimentacyjnego (pozostała liczba dotyczy dłużników zaliczki alimentacyjnej).

W wyniku prowadzonych przez komorników sądowych postępowań egzekucyjnych w roku 2022 wyegzekwowano od dłużników alimentacyjnych 3 309 779,10 zł. Powyższa kwota została podzielona zgodnie z wymogami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zawartymi w art. 27.

Tabela 42. Zadłużenie alimentacyjne wyegzekwowane w roku 2022

		Kwota w złotych
1	Wyegzekwowane odsetki	1 899 472,49
2	Budżet państwa	846 183,89
3	Dochód własny gminy wierzyciela i dłużnika	564 122,72
Razem		3 309 779,10

W oparciu o obowiązujące przepisy pozostałe wyegzekwowane należności zostały przypisane na poczet spłaty zadłużenia zaliczki alimentacyjnej łącznie w kwocie 182 371,65 zł (50% budżet państwa 91 185,83 zł, 50% budżet gminy 91 185,82 zł).

4. Postępowania prowadzone w ramach wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w ramach programu „Czyste Powietrze”

Program jest przeznaczony dla osób ubiegających się o dofinansowanie wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy oraz przeprowadzenia niezbędnych prac termo-modernizacyjnych budynku z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wysokość dotacji uzależniona jest od wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osoby, która zamierza składać wniosek o przyznanie dofinansowanie.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. odnotowano wpływ 59 wniosków o ustalenie wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego osobom, które zamierzają ubiegać się o dofinansowanie w ramach Programu „Czyste Powietrze”, na podstawie których wydano 58 zaświadczeń, a w jednym przypadku wniosek pozostawiono bez rozpoznania.

XXIV. DZIAŁ DODATKÓW MIESZKANIOWYCH I POMOCY MATERIALNEJ DLA UCZNIÓW

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2021 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1540 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2230).
7. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1385 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1744 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1 ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu unieważnienia Karty Dużej Rodziny, wzorów graficznych oraz wzoru wniosku w sprawie przyznania Karty Dużej Rodziny (Dz. U. z 2022 r., poz. 1300).
12. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzenia wywiadu (Dz. U. z 2013 r., poz. 589).
13. Uchwała nr XII/173/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 lipca 2015 r. w sprawie zmiany uchwały nr LVII/829/10 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 stycznia 2010 r. w sprawie uchwalenia programu „3 + Liczna Rodzina”.
14. Uchwała nr L/619/17 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Bytom.
15. Obwieszczenie Ministra Energii z dnia 16 kwietnia 2021 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującej od dnia 1 maja 2021 r. do dnia 30 kwietnia 2022 r. (M.P. z 2021 r., poz. 393).
16. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	12
	Ilość etatów	12
Struktura zatrudnienia	1 kierownik działu	
	1 zastępca kierownika	
	10 pracowników, w tym 2 osoby zatrudnione w ramach robót publicznych	

Realizowane zadania

W roku 2022 Dział Dodatków Mieszkaniowych i Pomocy Materialnej dla Uczniów realizował następujące zadania:

- 1) częściowe pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania osobom o niskich dochodach:
 - a) przyznawanie i wypłacanie osobom uprawnionym dodatku mieszkaniowego (zadanie własne gminy),
 - b) przyznawanie i wypłacanie dodatku energetycznego (zadanie zlecone gminy z zakresu administracji rządowej);
- 2) pomoc materialna dla uczniów:
 - a) przyznawanie i wypłacanie stypendium szkolnego (zadanie własne gminy),
 - b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków szkolnych (zadanie własne gminy);
- 3) program dla rodzin wielodzietnych:
 - a) Karta Dużej Rodziny (zadanie zlecone gminy z zakresu administracji rządowej),
 - b) program 3+ Liczna Rodzina (zadanie własne gminy);
- 4) dodatek osłonowy, w tym przyznawanie i wypłacanie świadczeń (zadanie zlecone gminie).

Do czynności wynikających z realizacji powyższych zadań należało:

- 1) prowadzenie postępowań w sprawach o przyznanie dodatku mieszkaniowego, dodatku energetycznego, stypendium szkolnego, zasiłku szkolnego, karty dużej rodziny, programu gminnego 3+ Liczna Rodzina, dodatku osłonowego;
- 2) wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, stypendium szkolnego, zasiłków szkolnych, karty dużej rodziny, dodatku osłonowego;

- 3) przyjmowanie i weryfikacja faktur pod kątem prawidłowości przed wypłatą stypendium szkolnego;
- 4) prowadzenie postępowań w sprawach nienależnie pobranych i niesłusznie wypłaconych dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, stypendiów szkolnych, dodatku osłonowego;
- 5) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w miejscu zamieszkania wnioskodawców, w związku ze złożonym wnioskiem o przyznanie dodatku mieszkaniowego;
- 6) sporządzanie list wypłat dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, stypendium szkolnego, zasiłków szkolnych, dodatków osłonowych;
- 7) współpraca z zarządcami nieruchomości w zakresie wstrzymanych i wznawianych wypłat dodatków mieszkaniowych oraz pozyskania niezbędnych (dodatkowych) informacji celem ostatecznego załatwienia sprawy;
- 8) obsługa klienta w związku z prowadzonymi postępowaniami w sprawach przyznania w/w świadczeń;
- 9) współpraca z Samorządowym Kolegium Odwoławczym w Katowicach w ramach toczących się postępowań administracyjnych oraz z komórkami organizacyjnymi Ośrodka, w ramach wykonywanych czynności służbowych;
- 10) sporządzanie sprawozdań z wykonania planu budżetu i kontrola nad jego wykonaniem;
- 11) przygotowanie danych i sporządzanie zestawień z działalności działu do sprawozdań;
- 12) prowadzenie rejestrów dokumentów i spraw stosowanych w procedurach działu oraz gromadzenie i przechowywanie dokumentacji;
- 13) przygotowanie korespondencji działu do wysyłki.

1. Dodatek mieszkaniowy

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem mającym na celu umożliwienie osobom o niskich dochodach pokrycie części kosztów utrzymania mieszkania. Przyznawanie dodatku mieszkaniowego zależy od spełnienia trzech podstawowych kryteriów: dochodowego (dochód na osobę w gospodarstwie domowym), metrażowego (w powiązaniu z ilością członków gospodarstwa domowego) oraz własnościowego (posiadanie tytułu prawnego do zajmowanego lokalu). Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na 6 miesięcy. Zgodnie z ustawą wypłaca się go na konto zarządcy domu lub osobie uprawnionej do pobierania należności za lokal mieszkalny i pomniejsza w ten sposób należności osoby pobierającej dodatek mieszkaniowy. Osobie uprawnionej do dodatku mieszkaniowego może zostać przyznany ryczałt na zakup opału, stanowiący część dodatku mieszkaniowego, w przypadku jeśli lokal nie jest wyposażony w instalację doprowadzającą energię ciepłą do celów ogrzewania, w instalację ciepłej wody lub gazu przewodowego z zewnętrznego źródła

znajdującego się poza lokalem mieszkalnym. Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na wniosek osoby uprawnionej do jego otrzymania. W 2022 roku na wypłatę dodatków mieszkaniowych wydatkowano kwotę 4 999 663,90 zł. Dodatki mieszkaniowe wypłacone zostały wnioskodawcom zajmującym lokale w budynkach stanowiących mieszkaniowy zasób gminy w wysokości 1 507 640,86 zł oraz pozostałym użytkownikom mieszkań w budynkach (spółdzielni, zakładowych, wspólnot mieszkaniowych, prywatnych oraz domów jednorodzinnych) w wysokości 3 492 023,04 zł.

Tabela 43. Gospodarstwa domowe objęte pomocą w postaci dodatku mieszkaniowego za rok 2022

		Liczba gospodarstw - rodzin	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w zł
Zadanie:	Pomoc w postaci dodatku mieszkaniowego dla osób uprawnionych	2 256	4 999 663,90

Tabela 44. Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2022 roku z podziałem na rodzaj własności lokalowej

Lp.	Rodzaj własności lokalowej	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w zł
1	Mieszkaniowy zasób gminy	6 729	1 507 640,86
2	Inne: spółdzielcze, zakładowe, wspólnoty mieszkaniowe, mieszkania prywatne, domy jednorodzinne	13 860	3 492 023,04
Łącznie		20 589	4 999 663,90

Średnia wysokość wypłaconego w 2022 roku dodatku mieszkaniowego wynosiła 242,83 zł, zgodnie z następującym wyliczeniem: 4 999 663,90 zł (tj. łączna kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych) : 20 589 (ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych) = 242,83 zł. Od stycznia do grudnia 2022 r. zarejestrowano wpływ 3 831 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego, podjętych zostało łącznie 4 020 decyzji. Z dodatku mieszkaniowego skorzystało 2 256 gospodarstw.

Tabela 45. Zestawienie podjętych decyzji administracyjnych dot. dodatku mieszkaniowego w 2022 roku

Lp.	Rodzaj decyzji	Ilość wydanych decyzji	Udział procentowy
1	Przyznające	3576	88,96 %
2	Odmowne	164	4,08 %
3	Inne (wstrzymujące, umarzające, zmieniające)	280	6,96 %
Łącznie		4020	100 %

Celem weryfikacji danych zawartych we wniosku przeprowadzono 63 wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania wnioskodawców. W wyniku przeprowadzonych postępowań 23 osobom odmówiono przyznania dodatku mieszkaniowego, z uwagi na rażącą dysproporcję pomiędzy niskimi dochodami wykazanymi w deklaracji dochodowej, a faktycznym stanem majątkowym wnioskodawcy, bądź z uwagi na ustalenie, iż faktyczna liczba osób wspólnie stale zamieszkujących i gospodarujących z wnioskodawcą jest mniejsza niż wykazana liczba w deklaracji o dochodach oraz z powodu niewyrażenia zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego lub odmowy złożenia oświadczenia o stanie majątkowym, natomiast 8 spraw umorzono na wniosek strony.

W 2022 roku zarejestrowano 18 odwołań od decyzji do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach dotyczące dodatków mieszkaniowych, w tym:

- 1) 3 rozpatrzono we własnym zakresie – w trybie art. 132 kpa;
- 2) 15 przekazano według właściwości do organu II instancji, który:
 - a) 13 decyzji utrzymał w mocy,
 - b) 1 decyzję uchylił i zwrócił do ponownego rozpatrzenia,
 - c) 1 sprawa jest w trakcie postępowania odwoławczego.

W 2022 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań w sprawie zwrotu nienależnie pobranych i niesłusznie wypłaconych dodatków mieszkaniowych odzyskano kwotę 9 583,71 zł.

2. Dodatek energetyczny

Zgodnie z art. 13 c ustawy Prawo energetyczne – dodatek energetyczny przyznawany jest odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, tzn. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii

elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Powyższe świadczenie przyznaje się na okres obowiązywania decyzji o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

Od stycznia do grudnia 2022 r. podjętych zostało 47 decyzji administracyjnych (na podstawie złożonych wniosków w grudniu 2021 r.), w tym 40 przyznających dodatek energetyczny i 2 odmawiających prawa do przedmiotowego świadczenia oraz 5 decyzji innych (decyzje umarzające i wygaszające). W roku 2022 na podstawie ustawy Prawo energetyczne oraz Obwieszczenia Ministra Energii w sprawie wysokości dodatku energetycznego, na wypłatę dodatków energetycznych wydatkowano kwotę 27 635,76 zł.

Tabela 46. Wypłacone dodatki energetyczne w 2022 roku z podziałem na gospodarstwa domowe

Lp.	Grupa gospodarstw domowych	Liczba wypłaconych dodatków energetycznych	Kwota dodatków energetycznych w zł
1	1 osobowe	914	11 050,26
2	2 – 4 osobowe	785	13 180,15
3	5-cio osobowe i powyżej 5 osób	169	3 405,35
Łącznie		1868	27 635,76

Niezależnie od wypłaconych dodatków energetycznych na ich obsługę przeznacza się 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconej w gminie – w 2022 roku była to kwota 552,71 zł.

W omawianym okresie z dodatku energetycznego skorzystało 614 gospodarstw domowych (na podstawie złożonych wniosków w roku 2021, których okres obowiązywał w roku 2022) w tym:

- 1) 297 gospodarstw jednoosobowych;
- 2) 264 gospodarstw składających się z 2 do 4 osób;
- 3) 53 gospodarstw składających się z co najmniej 5 osób.

W związku z wejściem w życie, dnia 4 stycznia 2022 roku, ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, wnioski o dodatek energetyczny złożone w okresie od wejścia w życie ustawy do dnia 31 grudnia 2022 roku pozostawiało się bez rozpoznania.

Tabela 47. Zestawienie podjętych decyzji administracyjnych dotyczących dodatku energetycznego w 2022 roku

Lp.	Rodzaj decyzji	Ilość wydanych decyzji	Udział procentowy
1	Przyznające	40	85,11%
2	Odmowna	2	4,26 %
3	Inne (wstrzymujące, umarzające, zmieniające)	5	10,63 %
Łącznie		47	100%

3. Stypendium szkolne

Przysługuje uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także, gdy rodzina jest niepełna. Kryterium dochodowe uprawniające ucznia do otrzymania stypendium szkolnego odpowiada kryterium dochodowemu na osobę w rodzinie wynikającym z ustawy o pomocy społecznej, wynosi 600,00 zł netto na członka rodziny. Stypendium szkolne przyznawane jest na okres nie krótszy niż jeden miesiąc i nie dłuższy niż dziesięć miesięcy w danym roku szkolnym w przypadku uczniów szkół publicznych i niepublicznych, a w przypadku słuchaczy kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych może być przyznawane na okres nie krótszy niż jeden miesiąc i nie dłuższy niż dziewięć miesięcy w danym roku szkolnym.

4. Zasiłek szkolny

Może być przyznany uczniowi znajdującemu się w przejściowo trudnej sytuacji materialnej, z powodu zdarzenia losowego i jest niezależny od dochodu. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty – zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego – np. pożar, powódź, zgon członka rodziny. Może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymanego stypendium szkolnego.

Tabela 48. Pomoc materialna dla uczniów

Rok szkolny	Rodzaj świadczenia	Liczba złożonych wniosków	Liczba uczniów w wydanych decyzjach przyznających świadczenie	Ogółem liczba uczniów, którzy zrealizowali w 2022 r. przyznane świadczenie	Łączna kwota wypłaconych w 2022 r. świadczeń w zł
2022/2023	Stypendia szkolne	335	492	536	504556,47
2021/2022	Stypendia szkolne	473	603		
2022	Zasiłki szkolne	22	30	30	18 600,00
2021	Zasiłki szkolne	38	51		
Ogółem:				566	523 156,47

5. Karta Dużej Rodziny

Celem programu są działania na rzecz rodzin wielodzietnych, mające zapewnić rodzinom szczególne uprawnienia na podstawie dokumentu Karty Dużej Rodziny. Karta oferuje system zniżek z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej na terenie całego kraju. W 2022 roku złożono 824 wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny, na tej podstawie wydanych zostało 1 232 kart, w tym:

- 1) 740 kart dla opiekunów;
- 2) 492 kart dla dzieci.

Na realizację zadania wydatkowano kwotę 11 399,00 zł, która została przeznaczona na sfinansowanie części wynagrodzeń wraz z pochodnymi osób realizujących zadania wynikające z rządowego programu dla rodzin wielodzietnych.

6. Program „3+ Liczna Rodzina”

W 2015 roku, zgodnie z uchwałą nr XIII/73/15 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 lipca 2015 roku w sprawie zmiany uchwały nr LVII/829/10 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 stycznia 2010 roku w sprawie uchwalenia programu „3 + Liczna Rodzina” Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu z dniem 1 lipca 2015 roku przejął zadanie polegające na realizowaniu programu „3+ Liczna Rodzina”, tj. zapewnianie rodzinom wielodzietnym, zastępczym oraz podopiecznym siedmiu bytomskich placówek opiekuńczo-wychowawczych zniżek oferowanych przez Partnerów Programu, rozpowszechnianie informacji o programie oraz zawieranie umów z Partnerami dotyczące ulg i promocji oferowanych przez nich beneficjentom Programu.

W 2022 roku złożone zostały 51 wnioski o przyznanie karty „3+Liczna Rodzina”, na tej podstawie uprawnienia uzyskało 237 beneficjentów, w tym:

- 1) 84 opiekunów;
- 2) 153 dzieci.

7. Dodatek Osłonowy

W ramach realizowanego programu „Dodatek osłonowy” przyznawane było i wypłacane świadczenie mające na celu wsparcie rodzin zamieszkałych na terenie gminy Bytom w ponoszeniu wydatków związanych z rosnącymi cenami energii elektrycznej, gazu i żywności. Dodatek osłonowy to jednorazowe świadczenie w przedziale kwotowym od 400,00 zł do 1 437,50 zł (w zależności od liczby osób w gospodarstwie i głównego źródła ogrzewania gospodarstwa domowego). W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 roku wypłacono świadczeń na kwotę 7 077 893,71 zł.

XXV. DZIAŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY

Podstawy prawne realizacji zadań działu

1. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 217 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 305 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 289 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 931 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 2651 ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342).
7. Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j.: Dz. U. z 2022 r., poz. 513 ze zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1718).
9. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r., poz. 144 ze zm.).
10. Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 2396 ze zm.).
11. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 września 2010 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne (t.j.: Dz. U. z 2016 r., poz. 793 ze zm.).
12. Komunikat nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF. z 2009 r., nr 15, poz. 84).
13. Regulamin organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Stan i struktura zatrudnienia działu według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.		
Stan zatrudnienia	Ilość osób	19
	Ilość etatów	19,75
Struktura zatrudnienia	1 główny księgowy	
	1 zastępca głównego księgowego	
	18 pracowników, w tym 1 osoba zatrudniona na zastępstwo oraz 1 osoba zatrudniona w ramach robót publicznych	

Realizowane zadania

Do zadań Działu Finansowo-Księgowego należy w szczególności:

- 1) prowadzenie gospodarki finansowej Ośrodka;
- 2) prowadzenie ksiąg rachunkowych Ośrodka;
- 3) opracowywanie projektu planu finansowego Ośrodka we współpracy z kierownikami właściwych komórek organizacyjnych;
- 4) bieżące monitorowanie stopnia realizacji planu finansowego oraz wnioskowanie o jego aktualizacje na podstawie propozycji kierowników komórek organizacyjnych;
- 5) sprawdzanie dowodów księgowych pod względem formalno-rachunkowym;
- 6) terminowe przekazywanie kwot pobranych dochodów budżetowych oraz regulowanie zobowiązań;
- 7) prowadzenie i nadzór nad działalnością kasy;
- 8) opracowywanie okresowych analiz i informacji w zakresie wykonania planu finansowego Ośrodka;
- 9) opracowywanie sprawozdań z realizacji planu finansowego;
- 10) sporządzanie sprawozdań finansowych;
- 11) prowadzenie ewidencji księgowej majątku Ośrodka;
- 12) naliczanie wynagrodzeń i innych świadczeń z tytułu umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych;
- 13) współpraca ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi Ośrodka, urzędami i instytucjami w ramach wykonywanych czynności służbowych.

Tabela 49. Wydatki 2022

Rodzaj zadania	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
Zadania własne gminy – ogółem, w tym:		64 950 332,00	62 362 689,05
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	80 297,00	79 998,28
85202	Domy pomocy społecznej	12 675 548,00	12 646 548,41
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej – <i>dofinansowanie zadań własnych z dotacji budżetu państwa</i>	470 496,00	467 717,09
85214	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, w tym:	4 525 547,00	4 357 560,15
	<i>dofinansowanie zadań własnych z dotacji budżetu państwa na zasiłki okresowe</i>	4 089 278,00	3 966 443,13
85215	Dodatki mieszkaniowe	4 999 664,00	4 999 663,90
85216	Zasiłki stałe - <i>dofinansowanie zadań własnych z dotacji budżetu państwa</i>	5 217 142,00	5 201 733,30

85219	Ośrodki pomocy społecznej, w tym: <i>dofinansowanie zadań własnych z dotacji budżetu państwa na częściowe pokrycie wynagrodzeń pracowników wraz z pochodnymi</i>	19 188 861,00 2 004 623,00	18 460 642,86 1 982 263,33
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 454 931,00	1 454 468,30
85230	Pomoc w zakresie dożywiania, w tym: <i>świadczenia pieniężne przeznaczone na zakup posiłku lub żywności, bony na posiłek oraz dożywianie dzieci w szkole i przedszkolu w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” finansowane z dotacji budżetu państwa</i>	4 150 000,00 3 320 000,00	4 005 976,96 3 204 781,57
85295	Pozostała działalność	4 871 944,00	4 447 795,12
85415	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym, w tym: <i>dofinansowanie zadań własnych z dotacji budżetu państwa</i>	651 200,00 500 000,00	523 156,47 418 525,18
85495	Pozostała działalność	8 450,00	979,59
85501	Świadczenie wychowawcze	111 956,00	111 952,48
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	468 586,00	447 963,82
85503	Karta Dużej Rodziny	2 340,00	570,00
85504	Wspieranie rodziny, w tym: <i>dofinansowanie zadań własnych gminy z Funduszu Pracy</i>	691 812,00 53 750,00	689 489,55 53 750,00
85508	Rodziny zastępcze	1 884 037,00	1 872 110,29
85595	Pozostała działalność	3 497 521,00	2 603 362,48
Zadania własne powiatu – ogółem, w tym:		7 542 325,00	7 434 017,19
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej, w tym: <i>dofinansowanie z budżetu państwa do wypłat dodatków do wynagrodzenia miesięcznego pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku</i>	1 439 626,00 21 423,00	1 433 823,82 20 751,23
85311	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	181 279,00	180 737,89
85508	Rodziny zastępcze	5 479 420,00	5 386 390,95
85510	Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych	442 000,00	433 064,53
Zadania zlecone gminy – ogółem, w tym:		172 114 042,00	165 019 144,67
85195	Pozostała działalność	209 932,00	201 995,60
85215	Dodatki mieszkaniowe	28 189,00	28 188,47
85219	Ośrodki pomocy społecznej	88 422,00	87 061,93
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	111 705,00	104 370,00
85295	Pozostała działalność	15 975 497,00	15 537 027,18
85395	Pozostała działalność	37 850 520,00	33 614 877,07
85501	Świadczenie wychowawcze	59 339 395,00	59 029 674,48
85502	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	57 306 574,00	55 222 076,98
85503	Karta Dużej Rodziny	11 399,00	11 399,00

85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	545 913,00	538 660,55
85595	Pozostała działalność	646 496,00	643 813,41
Zadania zlecone powiatu – ogółem, w tym:		2 850 377,00	2 816 491,56
75421	Zarządzanie kryzysowe	391 806,00	391 802,49
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	52 200,00	51 892,23
85231	Pomoc dla cudzoziemców	8 700,00	8 700,00
85321	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	1 098 002,00	1 097 635,69
85395	Pozostała działalność	54 729,00	51 460,45
85508	Rodziny zastępcze	885 081,00	868 202,00
85510	Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych	355 859,00	346 798,70
85595	Pozostała działalność	4 000,00	0,00
Porozumienie powiat – ogółem, w tym:		27 590,00	0,00
85321	Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	27 590,00	0,00
Ogółem:		247 484 666,00	237 632 342,47

XXVI. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA BYTOMIA NA LATA 2021-2026

Treść strategii opracowano w 2021 roku i przyjęto uchwałą nr L/666/21 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 25 października 2021 r., więc 2022 był pierwszym pełnym rokiem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Bytomia na lata 2021-2026.

Zgodnie z zapisami dokumentu realizowano następujące cele strategiczne (CS):

- 1) CS1. Równe szanse rozwoju mieszkańców;
- 2) CS2. Dogodne warunki dla zakładania i rozwoju rodzin;
- 3) CS3. Silna tożsamość społeczności lokalnej i zaangażowanie w rozwój miasta;
- 4) CS4. Bytom miastem o pozytywnym wizerunku kreowanym przy współudziale mieszkańców;
- 5) CS5. Sprawny, adaptujący się do potrzeb system pomocy społecznej;
- 6) CS6. Współpraca międzysektorowa podnosząca skuteczność rozwiązywania i zapobiegania problemom społecznym.

Do kluczowych realizatorów Strategii należały: MOPR, PUP, CPU, CIS, DPS, BCW, ŚDS, Bytomskie Mieszkania, Policja i Straż Miejska oraz Wydziały UM: Polityki Społecznej, Edukacji, Kultury i Sportu, Komunikacji Medialnej i Promocji, Strategii, Funduszy Europejskich i Obsługi Inwestora, Zarządzania Kryzysowego, Biuro Organizacji Pozarządowych, Biuro Spraw Lokalowych. W treści dokumentu zaznaczono, że wdrażanie Strategii odbywać się będzie również w ramach innych polityk lokalnych, w tym w ramach Strategii Rozwoju Bytomia i Gminnego Programu Rewitalizacji. Podsumowanie działań wynikających ze Strategii jest opracowywane corocznie w postaci odrębnego raportu.

XXVII. POTRZEBY MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W BYTOMIU NA ROK 2023

Prawidłowa realizacja zadań pomocy społecznej wymaga nie tylko zabezpieczenia w budżecie odpowiednich środków finansowych, ale również zapewnienia niezbędnych zasobów kadrowych, lokalowych, sprzętu i wyposażenia, materiałów biurowych, modernizacji i rozwoju systemu informatycznego. Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest prowadzony na bieżąco monitoring problemów społecznych występujących w mieście, a także analizy zasobów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Ustalono następujące potrzeby mające istotny wpływ na rozwój funkcjonującego systemu pomocy społecznej, a wymagające zabezpieczenia w 2023 roku:

- 1) zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym, wynikających z realizowanych ustaw;
- 2) zabezpieczenie pracowników Ośrodka przed negatywnymi skutkami wzrostu cen rynkowych towarów i usług, poprzez przyznanie odpowiedniego wynagrodzenia łagodzącego zachodzące zmiany ekonomiczne w kraju i na świecie;
- 3) podnoszenie kompetencji pracowników poprzez zapewnienie środków finansowych na warsztaty i szkolenia;
- 4) modernizacja środowiska serwerowego Ośrodka znajdującego się w Data Center (w tym modernizacja platformy serwerowej, aktualizacja systemów serwerowych i utworzenie pojemnego storage'u sieciowego);
- 5) dalsza realizacja procesu elektronizacji pracy socjalnej w terenie i wyposażania pracowników socjalnych w kolejne przenośne terminale mobilne;
- 6) przeprowadzenie prac remontowych mających na celu poprawę funkcjonowania i warunków pracy Ośrodka oraz terenowych punktów pomocy środowiskowej;
- 7) pozyskanie dodatkowych pomieszczeń w celu zaspokojenia potrzeb w zakresie przechowywania dokumentacji archiwalnej;
- 8) zapewnienie schronienia dla matek z dziećmi oraz nieletnich odbieranych interwencyjnie z rodzin biologicznych;
- 9) promowanie rodzinnych form pieczy zastępczej w celu zwiększenia liczby funkcjonujących niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka, przy jednoczesnym zmniejszaniu liczby dzieci umieszczanych (również przebywających) w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej;
- 10) podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej, społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej osób marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem.

Spis tabel

Tabela 1.	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach	15
Tabela 2.	Liczba osób korzystających w 2022 roku z różnych form wsparcia ...	24
Tabela 3.	Liczba osób przebywających w roku 2022 w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie miasta Bytomia (prowadzonych przez miasto Bytom lub działających na zlecenie miasta Bytomia lub na podstawie indywidualnych umów)	25
Tabela 4.	Dane dotyczące działań egzekucyjnych (stan na dzień 31.12.2022 r.) .	29
Tabela 5.	Odzyskanie nienależnie pobranych świadczeń i opłat za świadczone usługi z pomocy społecznej oraz wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (stan na dzień 31.12.2022 r.)	29
Tabela 6.	Umorzenie należności z tytułu opłat za świadczone z pomocy społecznej usługi oraz wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (stan na dzień 31.12.2022 r.)	29
Tabela 7.	Wydatki na zadania remontowe w 2022 roku	34
Tabela 8.	Ilość osób realizujących prace społecznie użyteczne w poszczególnych miesiącach 2022 roku	38
Tabela 9.	Liczba osób, które w latach 2018-2022 uczestniczyły w pracach społecznie użytecznych	38
Tabela 10.	Ilość osób objętych pomocą psychologiczną w 2022 roku (z powodu różnych kryzysów z wykluczeniem przemocy)	48
Tabela 11.	Liczba osób (ofiary przemocy) objętych pomocą psychologiczną w 2022 roku	48
Tabela 12.	Liczba osób objętych pomocą psychologiczną (ogólnie) w 2022 roku	49
Tabela 13.	Liczba spisanych Niebieskich Kart w 2022 roku	49
Tabela 14.	Liczba osób, którym udzielono schronienia w postaci pobytu w hotelu OIK w 2022 roku	49
Tabela 15.	Przyczyna, z powodu której osobom udzielono schronienia w 2022 roku	49
Tabela 16.	Liczba edycji programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych w 2022 roku	50
Tabela 17.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych w 2022 roku	50

Tabela 18.	Liczba osób uczestniczących w programach psychologiczno-terapeutycznych w 2022 roku	50
Tabela 19.	Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych	54
Tabela 20.	Ilość korespondencji przychodzącej i wychodzącej z MOPR w 2022 roku	68
Tabela 21.	Ilość zaświadczeń wydanych dla świadczeniobiorców MOPR w 2022 roku	68
Tabela 22.	Ilość biletów komunikacji miejskiej wydanych na potrzeby pracowników MOPR w 2022 roku	68
Tabela 23.	Zestawienie wydatków na przedsięwzięcia związane z obsługą informatyczną w 2022 roku	73
Tabela 24.	Umieszczanie dzieci w różnych typach rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2022 (narastająco)	85
Tabela 25.	Umieszczenie dzieci w różnych typach rodzinnej pieczy zastępczej, stan na dzień 31.12.2022 r.	85
Tabela 26.	Wydatkowanie środków w ramach rodzinnej pieczy zastępczej	86
Tabela 27.	Ruch osobowy w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Bytomia w 2022 r.	87
Tabela 28.	Wychowankowie opuszczający instytucjonalną pieczę zastępczą	88
Tabela 29.	Realizacja postanowień sądowych w 2022 r.	89
Tabela 30.	Pomoc udzielona osobom, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą ..	90
Tabela 31.	Pomoc udzielona osobom, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	90
Tabela 32.	Pomoc udzielona osobom, które opuściły placówki na podstawie ustawy o pomocy społecznej	90
Tabela 33.	Realizowane zadania zlecone gminy	99
Tabela 34.	Realizowane zadania zlecone gminy w sprawie decyzji wydawanych w trybie art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	99
Tabela 35.	Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat ..	99
Tabela 36.	Realizowane zadania własne gminy	100
Tabela 37.	Świadczenia przyznane w roku 2022	121

Tabela 38.	Świadczenia przyznane w roku 2022 obywatelom Ukrainy	122
Tabela 39.	Świadczenia przyznane w roku 2022 w ramach Rządowej tarczy energetycznej	123
Tabela 40.	Liczba oraz kwota przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w roku 2022	126
Tabela 41.	Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w Bytomiu w roku 2022	130
Tabela 42.	Zadłużenie alimentacyjne wyegzekwowane w roku 2022	131
Tabela 43.	Gospodarstwa domowe objęte pomocą w postaci dodatku mieszkaniowego za rok 2022	135
Tabela 44.	Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w 2022 roku z podziałem na rodzaj własności lokalowej	135
Tabela 45.	Zestawienie podjętych decyzji administracyjnych dot. dodatku mieszkaniowego w 2022 roku	136
Tabela 46.	Wypłacone dodatki energetyczne w 2022 roku z podziałem na gospodarstwa domowe	137
Tabela 47.	Zestawienie podjętych decyzji administracyjnych dotyczących dodatku energetycznego w 2022 roku	138
Tabela 48.	Pomoc materialna dla uczniów	139
Tabela 49.	Wydatki 2022	142